

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΤΕΥΧΟΣ 3 του 1986	Τρίμηνη έκδοση του επιστημονικού ιδεολογικού Σωματείου ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ Γραφεία: Οδός Κουμουνδούρου 25 - Αθήνα 104 37 Τηλ. Γραφείων: 5247162 - Εισφορές 9226777 - Σύνταξη 8949123
---------------------------------	--

Έτος 1^ο - Τεύχος 3^ο (Γ' Τρίμηνο 1986: Ιούλιος, Αύγουστος, Σεπτέμβριος)
(Στοιχεία για την έκδοση και για εισφορές βλ. στην τελευταία σελ. 192)

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

- LARS MARCUS: Ιδεολογία και δραστηριότητα. Οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί στη Σουηδία (σ. 129)
- Σωτηρίου Ι. Αγαπητίδη: Συνεταιρισμοί και ιδιωτικές επιχειρήσεις (σ. 135)
 - Γεωργίου Φ. Κουτσουμάρη: Ο Γεωργικός Συνεταιρισμός στη σύγχρονη οικονομία (σ. 141)
- Κ.Α. Παπαγεωργίου: Η πορεία των Συνεταιρισμών στην Ελλάδα (σ. 147)
- Β. Λαμπροπούλου Δημητριάδου: Επίκαιρη Συνεταιριστική Νομοθεσία (σ. 153)
 - Γεωργίου Σελλιανάκη: Η Ελληνική Αγροτική Οικονομία και οι εξελίξεις για τη σύγκλιση των Οικονομιών στην ΕΟΚ (σ. 165)
 - Θέσεις - Απόψεις του Δ.Σ. της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού (σ. 171)
 - Μια καταγραφή από την ΠΑΣΕΓΕΣ των σημερινών προβλημάτων των Κεντρικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Λόγοι που τα προκάλεσαν - Λύσεις) (σ. 177)
- Τα δημοσιεύματα για χρέη και ανωμαλίες των γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και οι ανακοινώσεις ΠΑΣΕΓΕΣ - ΑΤΕ - Υπ. Γεωργίας (σ. 181)
 - Τα νέα θιβλία (σ. 184)
 - Οι Κοινοπραξίες ΑΤΕ και Συνεταιρισμών (σ. 186)
 - Ειδήσεις: Συνεταιριστικές - Αγροτικές (σ. 186)
 - Οι αναγνώστες μας γράφουν (σ. 188)
- Γιάννη Στρογγύλη: Μερικές συνεταιριστικές παρατηρήσεις (σ. 189)

Revue Cooperative «SINETERISTIKI PORIA» Cooperative Review

25, Koumoundourou str. - Athens 104 37

Sommaire a page 192 - Table of contents page 192

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΥΧΗ

Όπως γράψαμε και στο πρώτο τεύχος μας, η έκδοση αυτή στηρίζεται στην οικονομική συνδρομή όσων κρίνουν χρήσιμη την παρουσία του περιοδικού στο συνεταιριστικό χώρο και ενδιαφέρονται για το περιεχόμενό του.

Τα τρία πρώτα τεύχη του περιοδικού σας στάλθηκαν κατ' επιλογή, για να τα μελετήσετε και να κρίνετε αν και κατά πόσο σας ενδιαφέρει η ύλη που δημοσιεύεται σ' αυτό και τότε να αποφασίσετε αν θα υποβληθείτε στη μικρή ετήσια δαπάνη που απαιτείται για να συγκεντρώνεται το απαραίτητο ποσό για τα έξοδα τυπογραφείου, χάρτου, αποστολής, κλπ. (η εργασία για τη σύνταξη, διαχείριση, διεκπεραίωση προσφέρεται δωρεάν από τα μέλη του Δ.Σ., τη Δ/ση, τη Συντακτική Επιτροπή και τους Συνεργάτες).

Πολλοί αποδέκτες έστειλαν την ετήσια εισφορά τους (δρχ. 1.000 το χρόνο για τα άτομα και δρχ. 2.000 για τα νομικά πρόσωπα) και έτσι καλύφθηκε ένα μέρος από τα έξοδά μας.

Παρακαλούμε να μας εμβάσετε και οι υπόλοιποι αποδέκτες την παραπάνω εισφορά σας για να γίνει δυνατό να συνεχιστεί η έκδοση (εμβάσματα στον ταμία κ. Νικόλ. Πατρίκιον, Καλλιρρόης 12, Αθήνα 11743, τηλ. 92.26.777).

Αν πάλι κρίνετε ότι δεν σας ενδιαφέρει το περιεχόμενό του, παρακαλούμε να επιστρέψετε τα τεύχη που λάβατε επειδή είναι πολλοί που θέλουν να εγγραφούν συνδρομητές αναδρομικά και δεν υπάρχουν τεύχη για ικανοποίηση της αιτήσεώς τους.

Περιμένουμε να λάβουμε την εισφορά σας ή (τουλάχιστο) να μας επιστραφούν τα τεύχη που λάβατε.

Η Εταιρεία Φίλων Συνεργατισμού

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τεύχος 3 (Γ' Τρίμηνο 1986: Ιούλιος, Αύγουστος, Σεπτέμβριος)

(Στοιχεία για την έκδοση και τις εισφορές βλ. στην τελευταία σελίδα)

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί στη Σουηδία.

Κείμενο (ομιλία) (1) του LARS MARCUS (*)

Αγαπητοί φίλοι,

Βρίσκομαι σήμερα εδώ με μεγάλη χαρά αλλά και με κάποια υπερηφάνεια. Ασφαλώς οι συνεταιρισμοί γίνονται από τα μέλη τους, αλλά αν αναζητηθεί κάποιος ανάδοχος για τους ελληνικούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, νομίζω

ότι αυτόν το χαρακτηρισμό θα μπορούσε να τον διεκδικήσει η Σουηδική κίνηση των καταναλωτικών συνεταιρισμών. Με πολλή θέρμη λοιπόν σας μεταφέρω το χαιρετισμό της ΚΕ, της Σουηδικής Ένωσης των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών (**). Εύχομαι, το έργο σας, για την ενδυνάμωση της οικονομίας των με-

(1) Το κείμενο που δημοσιεύεται αποτελεί την ομιλία του Προέδρου της ΔΣΕ στο Συνέδριο των καταναλωτικών συνεταιρισμών στη Θεσσαλονίκη (8-10/2/1985). Ευχαριστούμε τους οργανωτές του συνεδρίου για την παραχώρηση του κειμένου προς μετάφραση και δημοσίευση.

(*) ΛΑΡΣ ΜΑΡΚΟΥΣ (LARS MARCUS): Πρόεδρος της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (ICA). Ο Λαρς Μάρκουσ, εξελέγη Πρόεδρος της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης στο Συνέδριο του 1981. Με την εκλογή του συνεχίζει την παράδοση των Σουηδών, που είχαν πάλι την προεδρία της ΔΣΕ από το 1960 ως το 1976, με Πρόεδρο τον Δρ. Μωρίς Μπόνωφ.

Ο Λ. Μάρκουσ είναι Αντιπρόεδρος της Ένωσης Καταναλωτικών Συνεταιρισμών της Σουηδίας (ΚΕ) και στη ΔΣΕ ήταν μέλος της Κεντρικής Επιτροπής από το 1975 και μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής από το 1980.

Σε νεαρή ηλικία, ο Λ. Μάρκουσ συνεργάστηκε με τον νεαρό επίσης τότε και κατοπινό Πρωθυπουργό της Σουηδίας, τον αδικοχαμένο Όλαφ Πάλμε, στη δημιουργία ταμείου βοήθειας των αναπτυσσόμενων χωρών, που αργότερα οδήγησε στο κυβερνητικό πρόγραμμα της Σουηδίας, το ονομαζόμενο «Στόχος 1%», δηλ. στην καθιέρωση της χρησιμοποίησης του 1% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος της χώρας ως αναπτυξιακής βοήθειας.

Από το 1952 ο Λ. Μάρκουσ εργάστηκε για τον μεγαλύτερο καταναλωτικό συνεταιρισμό της Σουηδίας, το συνεταιρισμό της Στοκχόλμης, κυρίως σε θέματα εκπαίδευσης, ενημέρωσης και σχέσεων με τα μέλη. Από το 1975 απασχολήθηκε στην ΚΕ με ανάλογα θέματα και με διεθνείς σχέσεις.

Ο Λ. Μάρκουσ είναι Πρόεδρος του Σουηδικού Συνεταιριστικού Κέντρου (για βοήθεια προς αναπτυσσόμενες χώρες) και μετέχει στα διοικητικά συμβούλια της Σουηδικής Οργάνωσης Διεθνούς Ανάπτυξης, του Σουηδικού Συνεταιριστικού Ινστιτούτου και άλλων συνεταιριστικών φορέων.

(**) Η ΚΕ (KOOPERATIVA FORBUNDET) είναι διεθνώς γνωστή για τα επιτεύγματά της. Λειτουργεί από το 1899 και έχει αναπτύξει δραστηριότητες στην παροχή υπηρεσιών και συμβουλών, στις προμηθευτικές και πιστωτικές εργασίες, στην ασφάλιση, στην παραγωγή βασικών καταναλωτικών αγαθών, στην παραγωγή λιπασμάτων σε συνεργασία με τους γεωργικούς συνεταιρισμούς και σε εκπαιδευτικά και ερευνητικά προγράμματα. Συμμετέχει ενεργά στο Σουηδικό Συνεταιριστικό Κέντρο που προσφέρει συμπάρταση στους συνεταιρισμούς αναπτυσσόμενων χωρών. Έχει αντιμετωπίσει με επιτυχία μεγάλα καρτέλ με ανάπτυξη αντίστοιχων συνεταιριστικών δραστηριοτήτων.

λών σας και για την επέκταση της συνεργασίας τους στο μέλλον, να φέρει άμεσα και αισθητά αποτελέσματα.

Μαζί με το χαιρετισμό αυτόν θα ήθελα να σας μεταφέρω και ένα μήνυμα αναφερόμενο σε κάποια στοιχεία αρχών.

Πρώτο

Μην υπερεκτιμάτε τη σημασία των συνεταιριστικών ιδεών. Οι ιδέες καθαυτές ποτέ δεν θα κάνουν τη δουλειά που σεις οφείλετε να κάνετε. Ιδέες χωρίς εφαρμογή — δηλαδή δουλειά — δεν καταλήγουν σε τίποτα. Δουλειά σημαίνει προσπάθεια, επιμονή, θέληση, αντοχή. Οι ιδέες μπορεί να είναι θεωρητικές, όνειρα, σαν ναρκωτικά. Μπορεί όμως επίσης να δίνουν το έναυσμα και να εμπνέουν.

Βέβαια οι συνεταιρισμοί δεν νοούνται χωρίς το ιδεολογικό τους περίβλημα. Αυτό είναι το εξέχον στοιχείο και δεν υπάρχει κίνδυνος από αυτό να υπερεκτιμηθεί η σημαντικότητα της ιδεολογίας.

Δεύτερο

Συνεταιρισμός είναι η συνεργασία μεταξύ ανθρώπων με σκοπό την επίτευξη οικονομικών στόχων. Δ ε ν ε ί ν α ι : μέσο βοήθειας των πολιτικών για την επίλυση των οικονομικών προβλημάτων της χώρας κατά έναν οποιοδήποτε τρόπο.

Οι συνεταιρισμοί πρέπει να λειτουργούν με τα δικά τους μέσα. Με τη συλλογιστική αυτή, η ΚΡ και οι συνεταιρισμοί δεν ζήτησαν ποτέ από την Κυβέρνηση οποιαδήποτε προνόμιο σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους. Το γεγονός αυτό έχει συντελέσει στη διαμόρφωση της θέσης μας ανεξάρτητα από τα πολιτικά κόμματα. Δεν πρέπει να νοηθεί μ' αυτό ότι οι πολιτικοί μας θεωρούν άνευ ενδιαφέροντος. Αντίθετα φαίνεται ότι οι Σουηδοί πολιτικοί γενικά έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η ανεξαρτησία των συνεταιρισμών αποτελεί κατάκτηση για τη χώρα και για την πολιτική ζωή. Οι συνεταιρισμοί αποτελούν το πρώτιστο παράδειγμα της οικονομικής δημοκρατίας. Οι συνεταιρισμοί δημιουργούν τον ανταγωνισμό μεταξύ διαφορετικών οικονομικών συστημάτων.

Θα ήθελα να προσθέσω ότι αισθανόμαστε στενή συγγένεια με το εργατικό κίνημα, αλλά και άλλες κοινωνικές τάξεις δεν διατάζουν ν' αποτελούν μέλη των συνεταιρισμών υπό τον όρο ότι ικανοποιούνται από τα κατωστήματά μας. Έργο μας είναι να προσελκύσουμε όλους τους πολίτες.

Τρίτο

Με τη διεύρυνση της συνεργασίας δημιουργούνται ισχυρές επιχειρήσεις με σημαντικές οικονομικές δυνατότητες. Οι μικροί συνεταιρισμοί είναι κοντά στα μέλη τους, αλλά συχνά είναι αδύνατοι και εύθραυστοι. Οι μεγάλοι, όταν πετύχουν, έχουν τα αντίθετα χαρακτηριστικά. Τότε η επιρροή των μελών απειλείται από την επιρροή των τεχνοκρατών.

Είναι γεγονός ότι η μεγάλη επιχείρηση έχει ανάγκη τους ειδικευμένους τεχνοκράτες. Για το θέμα αυτό θα προχωρούσα στις ακόλουθες συστάσεις:

- Να σχεδιάζετε και να προχωρείτε σε προσλήψεις με μακροχρόνια προοπτική.
- Να προσφέρετε εκπαίδευση και εξάσκηση προανατολισμένη σε συγκεκριμένο στόχο.
- Να βεβαιώσετε ότι οι τεχνοκράτες συνειδητά συμμετέχουν στη συνεταιριστική

κή κίνηση, ότι την κατακτούν και ότι όχι μόνο αποδέχονται, αλλά και εκτιμούν τα ιδανικά και τους στόχους της κίνησης.

- Αν αυτό είναι δυνατό, προσλάβετε τεχνοκράτες από τους ανθρώπους της συνεταιριστικής κίνησης.
- Η σχέση μεταξύ μελών - ιδιοκτητών και τεχνοκρατών πρέπει να είναι λειτουργική. Αυτό σημαίνει ότι οι ανειδίκευτοι δεν πρέπει να υποτιμούν την ανάγκη για τις γνώσεις των ειδικών.

Τέταρτο

Κάνετε ό,τι κάνουν οι αγρότες: δάξουν στην άκρη ένα μέρος από το σιτάρι στις καλές χρονιές για να έχουν στις δύσκολες χρονιές.

Πρωθήσατε την επέκτασή με ταυτόχρονη στήριξη στους δικούς σας πόρους.

Υπολογίστε τους κινδύνους, εξετάσατε τις εναλλακτικές λύσεις, ξεκινήσατε κάτι καινούργιο.

Τέτοιες μέθοδοι επιτυχίας απαιτούν γνώσεις. Πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα αξιοποίησης των γνώσεων των ειδικών.

Η εκπαίδευση και η εξάσκηση των ανειδίκευτων αποτελεί ένα από τα θεμέλια της συνεταιριστικής επιτυχίας.

Πέμπτο και τελευταίο

Όταν έχετε δημιουργήσει μια επιτυχημένη δραστηριότητα, μην επαναπαύεστε στις δάφνες σας. Η επιτυχία σας αναγκάζει τους ιδιώτες να δυναμώσουν το οπλοστάσιό τους.

Στο εμπόριο και στη βιομηχανία δεν υπάρχουν οριστικές λύσεις. Από τη φύση του ο ανταγωνισμός περιέχει δυνάμεις από τις οποίες μπορεί τελικά να ωφεληθεί ο καταναλωτής. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο εμείς στην ΚΕΕ και στους συνεταιρισμούς υποστηρίζουμε τον ανταγωνισμό και θέλουμε να ζούμε μ' αυτόν.

Είναι ελκυστική η ιδέα μιας προσπάθειας κατάργησης του ανταγωνισμού. Ο μόνος αποδεκτός τρόπος είναι να είναι κανείς ο καλύτερος. Δεν μπορεί να υπάρξει προστασία (σ.μ. από τον ανταγωνισμό) δια μέσου συμφωνιών και συμβάσεων παρά μόνο βραχυχρόνια. Μακροχρόνια τα μέσα αυτά εξασθενίζουν τον ενδιαφερόμενο.

Οι Σουηδικοί Συνεταιρισμοί

Θα ήθελα στη συνέχεια ν' αναφερθώ συνοπτικά στους Σουηδικούς συνεταιρισμούς:

Οι συνεταιρισμοί των καταναλωτών, είναι η ΚΕΕ και οι συνεταιρισμοί που προσφέρουν εμπορεύματα κάθε είδους, καθώς και η ΟΚ για τους αυτοκινητιστές. Για τη στέγαση υπάρχει μια συνεταιριστική επιχείρηση των καταναλωτών, η HSB, και μία των εργατικών σωματείων, η RIKSBYGGEN. Επί πλέον υπάρχει μια ασφαλιστική εταιρία και μια οργάνωση των συνεταιρισμών κη-

δειών, που χειρίζεται πάνω από το 50% των κηδειών της χώρας.

Στον τομέα της παραγωγής, η κορυφαία οργάνωση ονομάζεται LRF (Ομοσπονδία των Σουηδών Γεωργών) η οποία δεν ασκεί οικονομικές δραστηριότητες, αλλά πρωτίστως ενεργεί ως επαγγελματική οργάνωση των γεωργών.

Αναγνωρίζουμε στη χώρα μας την εγγενή σύγκρουση μεταξύ καταναλωτικών συνεταιρισμών και συνεταιρισμών των παραγωγών, στο θέμα της διαμόρφωσης της τιμής. Εντούτοις, πολλοί γε-

ωργοί που είναι μέλη των συνεταιρισμών των παραγωγών, είναι επίσης μέλη καταναλωτικών συνεταιρισμών και της ΟΚ (των αυτοκινητιστών) υπό την ιδιότητά τους ως καταναλωτών.

Περίπου ένας στους τέσσερις Σουηδούς είναι μέλος ενός τοπικού καταναλωτικού συνεταιρισμού. Η κίνησή μας προμηθεύει στο Σουηδικό λαό το 20% των πωλούμενων τροφίμων. Αυτό επιτυγχάνεται διαμέσου 150 συνεταιρισμών μελών, από τους οποίους της Στοκχόλμης είναι ο μεγαλύτερος. Οι πωλήσεις της ΚΦ και των καταναλωτικών συνεταιρισμών πέρυσι (σ.μ. το 1984) ήταν ύψους 4 δισ. δολλ. Το συγκρότημα των βιομηχανικών εταιριών της ΚΦ, το οποίο εξάγει το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής του, αντιστοιχούσε σχεδόν στο 25% των πωλήσεων.

Το συγκρότημα των βιομηχανικών εταιριών περιλαμβάνει προϊόντα δάσους, ελαστικά αυτοκινήτων, συστήματα μεταφοράς, οικοδομικά υλικά κλπ. Οι μεταποιητικές εταιρίες μας είναι πολύ επιτυχημένες σήμερα.

Γενικά οι δραστηριότητές μας υπήρξαν επιτυχείς επί σειράν ετών, αλλά ο κανόνας που ανέφερα πριν ισχύει θέβαια και για την ΚΦ. Η επιτυχία στο παρελθόν δεν εγγυάται αυτόματα επιτυχία στο μέλλον.

Κατά τη διάρκεια του περασμένου χρόνου τα διάφορα τμήματα των δραστηριοτήτων μας προχώρησαν σε εσωτερικές συζητήσεις πολύ ανοιχτές. Αιτία αυτών των συζητήσεων είναι ότι η μέγιστή μας δεν συνεχίζεται και ότι μερικοί από τους συνεταιρισμούς μας έχουν κάποια δυσκολία στην επίτευξη ικανοποιητικών οικονομικών αποτελεσμάτων. Επίσης, εμείς οι ίδιοι δεν είμαστε εντελώς ικανοποιημένοι με την επίδοσή μας. Μερικοί από τους **ανταγωνιστές** μας παρουσιάζουν καλύτερα αποτελέσματα από εμάς σε αρκετά σημεία.

Αυτό που κάνουμε τώρα είναι να ε-

πανεξετάσουμε την ΚΦ ως κεντρική οργάνωση. Αποκεντρώνουμε τις δραστηριότητες, δημιουργούμε κέντρα ανεξάρτητης εκτίμησης του κέρδους και επεκτείνουμε την επίδραση της αγοράς. Τη μέγιστη δύναμη θα πρέπει να έχουν τα φυσικά μέλη και όχι ο συνεταιριστικός φορέας παραγωγής ή αγοράς. Ταυτόχρονα η κίνηση έχει ξεκινήσει να στρέφεται προς την εκπαίδευση και πάνω απ' όλα προς την ανάπτυξη του μάνατζμεντ. Παράδοσή μας είναι ότι όλοι οι εργαζόμενοι θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να αναπτύσσονται μέσα στην καταναλωτική συνεταιριστική κίνηση. Όμως αυτή η παράδοση αδυνάτισε σε κάποιο βαθμό σε μια περίοδο που επικράτησε η τεχνική ανάπτυξη σε θάρος της συνεταιριστικής ανάπτυξης.

Ένα ακόμη καινούργιο στοιχείο είναι ότι έχουμε αναθεωρήσει το ρόλο μας ως εργοδοτών. Ύστερα από μια περίοδο αβεβαιότητας για πολλούς, διαμορφώνουμε και πάλι συγκεκριμένες απαιτήσεις από τους μάνατζερς. Όλο και περισσότερο προσλαμβάνονται με σύμβαση διάρκειας συνήθως 4-5 ετών. Πληρώνονται καλά και ξαναρχεται πάλι στην επιφάνεια η πρόσθετη ανταμοιβή για καλά αποτελέσματα.

Στη νέα μορφή οργάνωσης περιλαμβάνεται μια ειδική αναπτυξιακή μονάδα. Ένα από τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά μας σε παλαιότερες εποχές ήταν η ικανότητά μας να καινοτομούμε. Επί ορισμένα χρόνια τώρα οι ιδιωτικές επιχειρήσεις μας πλησίασαν σε αρκετές περιπτώσεις. Τώρα είμαστε αποφασισμένοι να υπερκεράσουμε πάλι τους ανταγωνιστές μας.

Έχουμε αποφασίσει επίσης να ισχυροποιήσουμε την εικόνα που δίνουμε προς τα έξω ως καταναλωτική οργάνωση. Συγκεντρώνουμε όλους τους πόρους μας για θέματα καταναλωτή, όπως εργαστήρια, δοκιμαστήρια μαγειρέματος, πληροφόρηση και εκπαίδευση του κατα-

ναλωτή, σε μια νέα μονάδα. Σκοπός μας είναι να συνδέσουμε το όνομά μας με την ποιότητα περισσότερο από όσο μπορούν οι ανταγωνιστές μας. Προσβλέπουμε με αισιοδοξία προς το τέταρτο μεγάλο καταναλωτικό συνέδριο.

Κινητοποίηση των δυνάμεων με τον τρόπο που τώρα επιχειρούμε ξαναζωντανεύει την οργάνωση. Κάθε οργάνωση, ακόμη και αυτές που έχουν καθιερωθεί προ πολλού, χρειάζεται ένα ταρακούνημα τότε - τότε. Οι άνθρωποι πρέπει να επιχειρούν νέους στόχους. Παρωχημένες αντιλήψεις πρέπει να παραχωρούν τη θέση τους σε καινούργιες και νέο αίμα να μεταγγίζεται ή, βλέποντας και τους ανταγωνιστές, «πρέπει να βγάξεις φλόγες από το στόμα όταν παίζεις με πανούργους», όπως συνήθιζε να λέει αστειεύομενος ο πατέρας μου όταν έπαιζε χαρτιά. Πρέπει να λάμψει η συνεταιριστική κίνηση των καταναλωτών.

Αντιλαμβάνεστε ότι θα μπορούσα να επεκταθώ αρκετά σε σχέση με την ΚΡ και τους Σουηδικούς συνεταιρισμούς. Όμως θα σταματήσω στις εικόνες που σας έχω μεταφέρει.

Τέλος, μερικές λέξεις για ό,τι ίσως αποτελεί την ουσία της παρουσίας μας εδώ όσων έχουμε έλθει από πολύ μακριά.

Η συνεργασία μεταξύ των ανθρώπων για την προώθηση κοινών συμφερόντων, αποτελεί μια ισχυρή κινητήρια δύναμη στη ζωή. Αυτό αληθεύει τόσο σε μικρή κλίμακα, στην τοπική κοινότητα, όσο και σε μεγάλη κλίμακα, στη διεθνή κοινότητα. Ουσιαστικά δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ των συμφερόντων των καταναλωτών της Θεσσαλονίκης, της Στοκχόλμης, του Κόμπε στην Ιαπωνία ή του Ντάρ-ελ-Σαλάμ στην Τανζανία.. Είναι ουσιαστικά ένα θέμα ορθολογισμού που προσφέρεται από το ελεύθερο διεθνές εμπόριο. Ένας κόσμος χωρίς σύνορα και ένας κόσμος ειρηνικός αποτελούν τα γνήσια μακροχρόνια συνεταιριστικά αιτήματα.

Η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση είναι εκδήλωση αυτής της βούλησης. Μια άλλη εκδήλωση είναι ότι μερικοί συνάδελφοι συνεταιριστές έχουμε έλθει από πολύ μακριά. Αποτελεί ευχεριστήριό μας να είμαστε μαζί σας αυτή τη στιγμή. Είναι ευχαριστήριό μας να είμαστε στην Ελλάδα. Αλλά η εδώ παρουσία μας πρέπει πρωταρχικά να θεωρηθεί ως έκφραση της επιθυμίας μας για διεθνή συνεταιριστική συνεργασία.

Οι συνεταιριστές όλου του κόσμου, σε Ανατολή και σε Δύση, στο Βορρά και στο Νότο εργάζονται για τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου. Αυτό ίσως αποτελεί το πρωταρχικό συμφέρον των μελών.

Αγοητοί φίλοι, σας εύχομαι καλή τύχη.

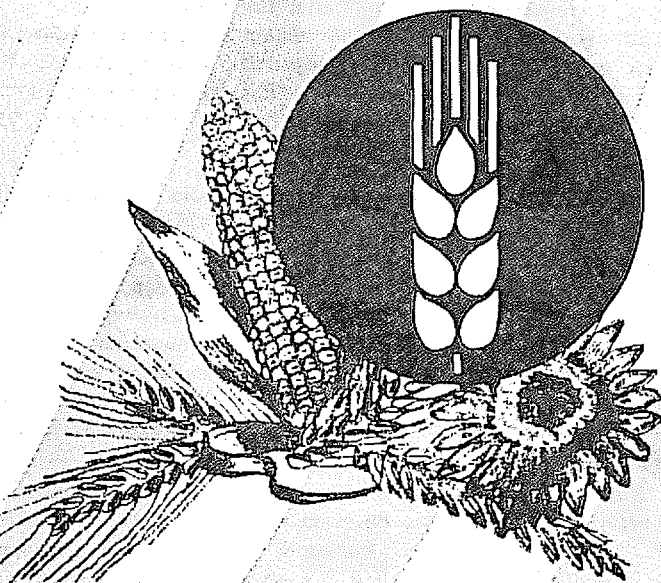
Εκ μέρους όλων των ξένων προσκεκλημένων σας, θα ήθελα να εκφράσω την εκτίμηση και την ευγνωμοσύνη μας για την πρόσκλησή μας στο συνέδριό σας. Για πολλούς από εμάς ένα συνεταιριστικό γεγονός όπως αυτό, έχει ασφαλώς ειδικό ενδιαφέρον, διότι διοργανώνεται στην Ελλάδα. Εδώ, όπως έχουμε διδαχθεί, υπήρξε η αφετηρία αυτού που ονομάζουμε Δυτικός πολιτισμός. Εδώ εξελίχθηκαν οι θεμελιώδεις αρχές της δημοκρατίας αν και όχι ανώδυνα.

Η συνεταιριστική οργάνωση που τώρα δημιουργείται άργησε να εμφανιστεί. Γνωρίζουμε τους λόγους. Όχι πολύ παλιά κυριαρχούσε η καταπίεση σ' αυτή τη χώρα. Είμαστε ευτυχείς που οι Ελληνικοί καταναλωτικοί συνεταιρισμοί ανασυντάσσουν τις δυνάμεις τους για προστασία των μελών τους και συγκροτούν μια ένωση, όπως πολλοί άλλοι ανά τον κόσμο.

Θέλω να σας μεταβιβάσω ειδικές ευχαριστίες από τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση της οποίας είμαι Πρόεδρος. Ελπίζουμε ότι θα ζητήσετε να γίνετε μέλος και ότι θα εγκριθεί η αίτησή σας.

ΚΥΔΕΠ

Πρωθεί
την ανάπτυξη
της αγροτικής οικονομίας
Διασφαλίζει τα συμφέροντα
των αγροτών
Βελτιώνει το εισόδημά τους

Συμμετέχουμε, δημιουργούμε, παράγουμε

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Του Καθηγητού ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ι. ΑΓΑΠΗΤΙΔΗ

Ο Συνεργατισμός είναι ένας από τους θεσμούς συλλογικής δράσεως στον οικονομικό τομέα. Αντιπαρατάσσεται στην κερδοσκοπική επιχείρηση ατομικής ή συλλογικής μορφής. Ο συνεταιρισμός αποσκοπεί να προσπαθήσει τα συμφέροντα των μελών του—τα επαγγελματικά και τα οικονομικά—χωρίς να έχει δικές του οικονομικές επιδιώξεις. Αποτελεί ένωση προσώπων και όχι κεφαλαίων, όπως συμβαίνει στην ιδιωτική επιχείρηση. Οργανώνεται και λειτουργεί με βάση τις αρχές της ισότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης, σε αντίθεση προς την ιδιωτική επιχείρηση, όπου δεσπόζει το «καπιταλιστικό» κριτήριο του μεγέθους της κεφαλαιακής συμμετοχής και η επιδίωξη κέρδους.

Στην κατηγορία των οικονομικών μη κερδοσκοπικών μονάδων συλλογικής μορφής ανήκουν, εκτός από τους Συνεταιρισμούς, οι δημόσιες επιχειρήσεις και οι επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, οι οποίες επιδιώκουν γενικό-περους σκοπούς (οι πρώτες με αντικείμενο που ενδιαφέρει το ευρύτερο κοινό, οι δεύτερες τους κατοίκους ενός δήμου ή μιάς κοινότητας) καθώς και οι εταιρίες λαϊκής βάσεως που αποτελούν κεφαλαιακές μονάδες, στις οποίες μετέχουν κυρίως εκείνοι που πρόκειται να εξυπηρετηθούν από τη δράση τους (π.χ. αμισπλότα που συνδέει τον τόπο της κατοικίας των μετόχων με άλλες περιοχές της χώρας).

Ενώ οι κρατικές και οι δημοτικές επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από την τυπική τους εμφάνιση (συνήθως έχουν τον τύπο της ανώνυμης εταιρίας) συγκροτούνται «εκ των άνω» και εμπίπτουν στο δημόσιο τομέα, οι συνεταιρισμοί και οι εταιρίες λαϊκής βάσεως είναι θελόντικά δημοσουργήματα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και έχουν κοινωνικοοικονομικούς σκοπούς. Θα μπορούσαν να τοποθετηθούν στο ενδιάμεσο του δημόσιου και του ιδιωτικού επιχειρηματικού τομέα. Αφενός, πρόκειται περί πρωτοβουλίας ιδιωτών για κοινή δράση (όπως συμβαίνει στις ιδιωτικές συλλογικές επιχειρήσεις) και, αφετέρου, δεν αποβλέπουν, κατά κύριο λόγο, σε κέρδος (όπως συμβαίνει και με τις δημόσιες επιχειρήσεις).

Οι Συνεταιρισμοί πέραν από το βασικό έργο τους, που είναι η εξυπηρέτηση των συμφερόντων των μελών τους κατά τρόπο θετικό (ενίσχυση της δραστηριότητας των συνεταιριών) ή αποθετικό-αμυντικό (αντιμετώπιση των κερδοσκοπικών μονάδων του ιδιωτικού τομέα), έχουν, πολλές φορές, και άλλες επιδιώξεις κοινωνικού χαρακτήρα, όπως θα ιδούμε. Το άρθρο μας αυτό εντοπίζει το ενδιαφέρον του στις ανταγωνιστικές σχέσεις των συνεταιρισμών με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Θα παραθέσουμε όμως, πριν από το κύριο θέμα μας, μερικά σημεία σχετικά με τη θέση του Συνεταιρισμού στις σύγχρονες κοινωνίες και τη στάση του Κράτους έναντι των Συνεταιρισμών.

Ο Συνεταιρισμός είναι μία ελεύθερη ένωση, που αποβλέπει να βοηθήσει τα μέλη του, τόσο στις επαγγελματικές όσο και στις καθαρά οικονομικές τους δραστηριότητες. Ο γνήσιος Συνεργατισμός απαιτεί να έχουν τα όργανά του αυτόνομη διοίκηση και να είναι ανεξάρτητα από την πολιτική (να μη συνδέονται με τα πολιτικά κόμματα) και την κρατική εξουσία (να μη κατευθύνονται στη δράση τους από τις υποδείξεις των κρατικών Αρχών).

Ο θεσμός ενδιαφέρει, κατά κύριο λόγο, τους οικονομικά αδύνατους, όπως είναι οι περισσότεροι αγρότες και διατέγνες. Χάρη στην ένωσή τους στο Συνεταιρισμό κατορθώνουν να αποκτήσουν πολλά από τα πλεονεκτήματα που διαθέτουν οι ιδιώτες επιχειρηματίες, όπως είναι τα κεφάλαια (πιστώσεις), οι πρώτες ύλες, τα σύγχρονα τεχνικά μέσα παραγωγής, καθώς και να επεκτείνουν τη δράση τους στην επεξεργασία και τη διάθεση των προϊόντων των μελών τους.

Τα μέλη του Συνεταιρισμού αισθάνονται, έτσι, ενισχυμένη την προσωπικότητά τους, γιατί η προβολή και η ικανοποίηση των συμφερόντων τους είναι πιο αποτελεσματικές, όταν γίνονται από εκπροσώπους μιάς οργανωμένης ομάδας και όχι από μεμονωμένα και ανίσχυρα άτομα. Με τη σύμπραξη αυτή στο Συνεταιρισμό τα μέλη του πετυχαίνουν μεγαλύτερη ποσότητα παραγωγής και καλλίτερες τιμές στη διάθεση των προϊόντων τους, χάρη στα μέσα που χρησιμοποιούν και τις δυνατότητες που έχει η οργανωμένη ομάδα. Η ωφέλεια που έχουν οι συνεταιρείοι είναι ακόμη μεγαλύτερη, όταν γίνεται καθετοποίηση της παραγωγής, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των αγροτοδιομηχανικών συνεταιρισμών, όπου η πρωτογενής παραγωγή (γεωργική) συνδυάζεται με τη δευτερογενή (διομηχανική επεξεργασία) και, ακόμη περισσότερο, όταν η δραστηριότητα προχωρεί στον τριτογενή τομέα (εμπορική διάθεση της παραγωγής). Ο γεωργός, που μόνος του θα είχε μικρές δυνατότητες για καλή, άφθονη και κερδοφόρα παραγωγή, με απλό δε Συνεταιρισμό ή διαφορά προς το καλλίτερο (σε ποιότητα, ποσότητα και κέρδος) θα ήταν περιορισμένη, με την καθετοποίηση της παραγωγής, που οργανώνει ο αγροτοδιομηχανικός Συνεταιρισμός, αποκτά πρόσθετα ωφέληματα, που πηγάζουν από τη συμμετοχή του στην προστιθέμενη αξία, την οποία πραγματοποιεί ο Συνεταιρισμός με τις διομηχανικές και τις εμπορικές του δραστηριότητες.

Οι σύγχρονοι Συνεταιρισμοί δεν περιορίζονται στο κύριο τους αντικείμενο, που είναι η μεγιστοποίηση και η αξιοποίηση της παραγωγικής προσπάθειας των μελών τους. Εμφανίζονται και ως μονάδες πολλαπλής λειτουργίας, δηλαδή παράλληλα με την πρωταρχική τους αποστολή, ενδιαφέρονται για την οικιακή οικονομία των συνεταιριών (καταναλωτική πλευρά), τη στέγασή τους (οικοδόμηση κατοικιών), τη μόρφωσή τους (εκπαιδευτική δραστηριότητα) και για την πολιτιστική τους ανέλιξη, γενικότερα. Όταν ο Συνεταιρισμός επιτελεί τέτοιας εκτάσεως δράση, συμβάλλει στην καλλιτέρευση των συνθηκών ζωής — οικονομικών και κοινωνικών — των κατοίκων των μικρών οικισμών και συντελεί στην περιφερειακή ανάπτυξη και την αναχαίτιση του ρεύματος της αστυφιλίας.

Από καθαρά οικονομική άποψη, οι επιφελείς αντίκτυποι της δράσεως των Συνεταιρισμών είναι αξιόλογοι. Η δραστηριότητα των ιδιωτικών επιχειρήσεων, παράλληλα με τους Συνεταιρισμούς, συνεπάγεται ανάπτυξη της άμυλλας. Η μονοπωλιακή ή ολιγοπωλιακή τους θέση αποδυναμώνεται. Ο ανταγωνισμός που αναπτύσσεται οδηγεί στην εξυγίανση των συναλλαγών. Το ύψος των τιμών διαθέσεως των προϊόντων συγκρατείται σε λογικά επίπεδα. Η ποιότητα, επίσης, βελτιώνεται.

Όπως στην ιδιωτική οικονομική δράση, οι κοινοπραξίες και οι συγχωνεύσεις μονάδων συνεπάγονται καλλίτερα αποτελέσματα, έτσι και στο συνεταιριστικό τομέα διαπιστώνονται σημαντικά επιτεύγματα, όταν οι πρωτοβάθμιες οργανώσεις συμπράξουν και οργανώσουν ευρύτερες ομάδες. Στην Ελλάδα, αυτό πέτυχαν πολλές από τις κεντρικές ενώσεις Συνεταιρισμών. Το μεγαλύτερο μέγεθος είναι ευκολότερο να πετύχει καλλίτερη οργάνωση (στελέχη, τεχνικά μέσα κλπ.) και λει-

τουργία (χρηματοδότηση), ώστε να γίνει περισσότερο αποτελεσματικό, να ωφεληθούν δηλαδή οι συνεργαζόμενοι, αλλά και να ωφελήσουν την κοινωνία.

Τα σύγχρονα Κράτη, ανεξάρτητα από το κοινωνικοπολιτικό σύστημα στο οποίο στηρίζονται, αναγνωρίζουν και κατοχυρώνουν — με το Σύνταγμα και με τη νομοθεσία — το Συνεργατισμό. Βέβαια, στα Κράτη που έχουν δημοκρατία δυτικού τύπου, είναι φυσικό να μπορεί να καλλιεργηθεί η ιδέα του γνήσιου Συνεργατισμού και να γίνει εφαρμογή των ορθόδοξων αρχών συγκροτήσεως και λειτουργίας των Συνεταιρισμών. Εκεί, είναι ευνόητο ότι ισχύει η αρχή της αυτονομίας και της ανεξαρτησίας των Συνεταιρισμών από την κρατική εξουσία. Αντίθετα, στα απολυταρχικά Κράτη, η αρχή αυτή παραβιάζεται και ο Συνεργατισμός καλείται να εξυπηρετήσει την κρατική πολιτική. Κατά τα λοιπά, και στα Κράτη αυτά προωθείται και ενισχύεται η συνεταιριστική κίνηση.

Γενικότερα, το Κράτος σήμερα ενδιαφέρεται για την ανάπτυξη των Συνεταιρισμών για δύο λόγους: Πρώτο, γιατί με το Συνεταιρισμό δοθείται ο μικρός παραγωγός και ο ανίσχυρος επαγγελματίας, να απολύσει πλεονεκτήματα, τα οποία μόνος δε θα μπορούσε να αποκτήσει κι έτσι να τονωθεί η οικονομική του υπόσταση. Δεύτερο, γιατί με το Συνεταιρισμό εξυπηρετούνται, άμεσα και έμμεσα, οι γενικότεροι σκοποί της εθνικής οικονομίας, όπως είναι η επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης του εθνικού εισοδήματος και η περιφερειακή ανάπτυξη.

Το ενδιαφέρον του Κράτους δε σταματά στην ενθάρρυνση της συγκροτήσεως Συνεταιρισμών. Υποδοθεί και στην καλλίτερη οργάνωση και λειτουργία τους. Γι αυτό τα νεώτερα Κράτη φροντίζουν να αποκοτύν οι Συνεταιρισμοί στερεά θεμέλια, να διαθέτουν σύγχρονα τεχνικά μέσα λειτουργίας, καταρτισμένα στελέχη, να έχουν άμεση χρηματοδότηση και ειδική μεταχείριση, ώστε να μπορούν αποτελεσματικότερα να ανταποκρίνονται στους σκοπούς τους.

Η υγιής συγκρότηση και η σταθερή ανάπτυξη των Συνεταιρισμών ενδιαφέρει το Κράτος και για ένα ακόμη λόγο. Ορισμένες κρατικές δραστηριότητες, αντί να αποτελούν αντικείμενο απασχολήσεως υφισταμένων δημοσίων υπηρέτων ή νέων φορέων που επίτηδες συνιστώνται, ανατίθενται σε συνεταιρισμούς, που έχουν τη σχετική εμπειρία. Τέτοιες εργασίες είναι π.χ. η παρέμβαση στην αγορά και η προσφορά υπηρεσιών.

Τέλος, δεν πρέπει να παρασιωπηθεί, ότι η ενίσχυση του εισοδήματος και η βελτίωση των συνθηκών ζωής των αδύνατων κατηγοριών του πληθυσμού, δια μέσου των Συνεταιρισμών, συντελεί στη χαλάρωση των εντάσεων, στην ευστάθεια της κοινωνίας και, γενικότερα, στην κοινωνική θωράκιση του Κράτους. Αυτοί είναι οι λόγοι για τους οποίους και οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες υποστηρίζουν το Συνεργατισμό και συμπαραστέκονται στην ανοδική πορεία των Συνεταιρισμών.

Η εύνοια και, γενικότερα, η ειδική μεταχείριση των Συνεταιρισμών από το Κράτος προσκόπτει συχνά στα συμφέροντα των ιδιωτικών επιχειρήσεων, οι οποίες διαμαρτύρονται για τη δημιουργούμενη ανισότητα στους όρους του ανταγωνισμού. Η ανετότερη χρηματοδότηση, τα χαμηλότερα δάνεια, η αυξημένη επιδότηση των επενδύσεων και η υπαλλαγή των Συνεταιρισμών από υποχρεώσεις, στις οποίες υπόκεινται οι ιδιώτες επιχειρηματίες, εκτιμώνται από τους τελευταίους ως παράγοντες καταλύσεως του ανταγωνισμού υπό ίσους όρους, που είναι βάθρο της οικονομίας της αγοράς και ως αντικίνητρο ανάπτυξεως δραστηριοτήτων, οι οποίες θα

συνέβαλλαν στην ταχύτερη και σταθερότερη ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.

Στην επιχειρηματολογία αυτή, οι συνεταιριστές απαντούν, ότι η αρχή της έσσης μεταχείρισης ενδείκνυται να υποχωρεί προ της εξυπηρέτησής του γενικότερου συμφέροντος, το οποίο επιζητείται να ικανοποιηθεί με τις εύνοιες προς τους Συνεταιρισμούς. Άλλωστε, η ευνοϊκότερη μεταχείριση δεν αποτελεί αποκλειστική παραχώρηση στους Συνεταιρισμούς. Στην πράξη, γίνεται και σε άλλες περιπτώσεις, όπου προέχει η κοινωνική σκοπιμότητα. Στον τομέα της οικονομίας, ειδικότερα, κάτι ανάλογο γίνεται με τα μέτρα προστασίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Και εκεί συναντούμε ευνοϊκή μεταχείριση προνομιακού χαρακτήρα με σκοπό την επιδίωξη και την ανάπτυξή τους. Εφαρμόζονται και για τους μικρομεσαίους επιχειρηματίες ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού των μεγάλων επιχειρήσεων. Θεσπίζονται πρόσφορα κίνητρα — πιστωτικά, δημοσιονομικά κλπ. — κατά παρέκκλιση των γενικών κανόνων, για την προώθησή τους. Όπως, λοιπόν, γίνεται ανεκτή η ειδική μεταχείριση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για γενικότερους λόγους, έτσι πρέπει να υποστηρίζονται και οι Συνεταιρισμοί, έστω και σε βάρος της αρχής των ίσων όρων ανταγωνισμού, αφού μόνο μ' αυτό τον τρόπο μπορεί να ενισχυθεί η οικονομία των μικρών παραγωγών και μόνο με τέτοια υποστήριξη μπορούν να επιδιώσουν και να αναπτυχθούν οι συλλογικές τους δραστηριότητες.

Η προνομιακή μεταχείριση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων αναγνωρίζεται παντού σήμερα. Η υποστήριξή τους από το Κράτος φτάνει έως το σημείο να καταρτίζονται προγράμματα για την εκπαίδευση των μικρών επιχειρηματιών, ακόμη και να διατίθενται εμπειρογνώμονες, οι οποίοι επισκέπτονται και συμβουλεύουν τους επιχειρηματίες αυτής της κατηγορίας για την εφαρμογή νέων ιδεών. Το Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Γουιτλάνδης (Δανία) π.χ. εφαρμόισε πρόσφατα μιά τέτοιου τύπου τεχνική βοήθεια προς τις μικρές επιχειρήσεις. Αν λοιπόν ανάλογα μέτρα εφαρμοσθούν στους Συνεταιρισμούς, δεν πρέπει να θεωρηθούν ότι αποτελούν απαράδεκτη ειδική μεταχείριση, αφού με αυτή την κρατική συμπαράσταση επιδιώκεται ν' ανδρωθεί η συλλογική προσπάθεια για ν' αναπτύξει αυτοδύναμη δράση.

Οι κρατικές δαπάνες για την υποστήριξη των Συνεταιρισμών θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως χρηματοδότηση έργου κοινωνικής υποδομής, γιατί με βάση αυτές αναπτύσσεται αποδοτικότερη δραστηριότητα και πετυχαίνονται γενικότερες κοινωνικές ωφέλειες.

Εξάλλου, πολύ συχνά οι Συνεταιρισμοί ενισχύονται ειδικά από τα Κράτη για να ενθαρρυνθούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες σε κλάδους, για τους οποίους δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον οι ιδιώτες. Αυτό συμβαίνει σε περιπτώσεις, στις οποίες τα προβλεπόμενα αποτελέσματα είναι αμφίβολα, ενώ δεν θα ήταν σκόπιμο να υφίσταται κενό ή να μείνουν αδρανείς φυσικοί πόροι, οι οποίοι ενδείκνυται να αξιοποιηθούν. Η ευνοϊκή μεταχείριση, τότε, εμφανίζεται ως κίνητρο αναλήψεως επιχειρηματικών κινήσεων εκ μέρους του Συνεταιρισμού.

Η ευμενής όμως στάση του Κράτους έναντι των Συνεταιρισμών δεν πρέπει να φτάνει σε υπερβολές. Η κρατική συμπαράσταση επιβάλλεται να εκδηλώνεται μέσα σε ορισμένα όρια και να αποδίδει κυρίως στην ενίσχυση των δυνατοτήτων τους για αυτοδύναμη δράση. Συγκεκριμένα, οι αντικειμενικοί κριτές υποστηρίζουν τα εξής:

1. Να μη ενθαρρύνεται από το Κράτος η απόκτηση μονοπωλιακής θέσεως. Οι Συνεταιρισμοί πρέπει να αναπτύσσουν τη δραστηριότητά τους μέσα σε καθιερωμένο ελεύθερου ανταγωνισμού με τις αντίστοιχες ιδιωτικές μονάδες. Όπως είναι ελεύθερη η συνεταιριστική δράση παράλληλα με την υφιστάμενη ιδιωτική, έτσι και η ιδιωτική επιχείρηση πρέπει να είναι ελεύθερη να δρα παράλληλα με τους Συνεταιρισμούς.

2. Αν ένας Συνεταιρισμός κατορθώσει, μέσα στο στίβο του ανταγωνισμού, να καταλάβει δεσπόζουσα θέση σ' ένα συγκεκριμένο κλάδο, δεν επιτρέπεται να γίνεται ασύστολη εκμετάλλευση της θέσεως που απέκτησε. Η συμπεριφορά αυτή αποτελεί, άλλωστε, κανόνα λειτουργίας στο καθεστώς του ελεύθερου ανταγωνισμού, όπως το δέχεται η ΕΟΚ.

3. Δεν είναι σωστό να απαλλάσσονται οι Συνεταιρισμοί από επιβαρύνσεις γενικού χαρακτήρα. Η επιβολή επιβαρύνσεων μόνο στους ιδιωτικούς επιχειρηματικούς φορείς δυσχεραίνει την ανταγωνιστική τους θέση. Η αύξηση π.χ. των φορολογικών επιβαρύνσεων ή των επιτοκίων χρηματοδοτήσεων πρέπει να γίνεται μέσα σε ορισμένα όρια και να μη πλήττει μόνο τους ιδιώτες επιχειρηματίες. Επίσης η καθιέρωση προνομιακής μεταχείρισης στις δημόσιες του δημότητος δεν είναι αξιόπιστη και ακόμη περισσότερο όταν θεσπίζεται αποκλειστικότητα συμμετοχής.

4. Εντελώς απαράδεκτες πρέπει να θεωρούνται ορισμένες «ελευθεριότητες» του Κράτους προς τους Συνεταιρισμούς, οι οποίες, όχι μόνο επαυξάνουν την ανισότητα των όρων του ανταγωνισμού, αλλά και ζημιώνουν τους ίδιους τους «ευεργετούμενους» σε τελική ανάλυση. Ενδεικτικά αναφέρουμε: α) την ειδική επιδότηση των επενδύσεων των Συνεταιρισμών, χωρίς βαθύτερη έρευνα της σχέσεως κόστους και προβλεπόμενης αποδόσεως, β) την απαλλαγή από την υποχρέωση δημοσιεύσεως των ισολογισμών των Συνεταιρισμών γεγονός που εμποδίζει τη διαφάνεια των δραστηριοτήτων, η οποία όμως απαιτείται από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, γ) την κάλυψη των ελλειμμάτων της διαχειρίσεως από το Κράτος ή από τις Τράπεζες, πράγμα το οποίο κάνει τους διευθύνοντες να εφησυχάζουν, με ζημία της αποδοτικής δράσεώς τους.

Η υπερβολή στην ευμενή μεταχείριση των Συνεταιρισμών καταλήγει, πολλές φορές, να μην είναι ενισχυτική των συμφερόντων τους, γιατί οδηγεί σε παραγωγή της ανάγκης για φορολογική δράση, ακόμη και σε σπάταλη διαχείριση, οπωσδήποτε δε δεν αποτελεί κίνητρο αποδοτικότερης προσπάθειας. Τότε η εθνική οικονομία ζημιώνεται από το χαλαρότερο ρυθμό λειτουργίας των συνεταιριστικών μονάδων, ακόμη δε και από τον αντίκτυπο στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, για τις οποίες οι υπερβολικές εύνοιες αποτελούν ανακίνητρο.

Οι Συνεταιρισμοί έχουν προσφέρει σε πολλές χώρες, αλλά και στην Ελλάδα, σημαντικές υπηρεσίες στα μέλη τους, στην κοινωνία της περιοχής τους και στην εθνική οικονομία γενικότερα και μπορούν να προσφέρουν ακόμη περισσότερα, αν τα ευεργετήματά τους παρέχονται ύστερα από μελέτη των αναγκών και των επιδιώξεων, χωρίς και να ξεφεύγει η ευμενής μεταχείριση από κάποιο συστηματικό έλεγχο. Με μία καλή αντιμετώπιση των προβλημάτων θα καταστεί δυνατό και οι Συνεταιρισμοί να αναπτύξουν περισσότερο αποδοτική δραστηριότητα, και ο ανταγωνισμός τους με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις να είναι επικερδής, και στην εθνική οικονομία να συμβάλλουν σε ικανοποιητικότερο βαθμό.

Γιατί πρέπει να εμπιστευθείτε την ασφάλισή σας στην Συνεταιριστική Ασφαλιστική

- Είναι η μοναχική Εταιρία των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων της χώρας.
- Μόνο Συνεταιριστικές Οργανώσεις είναι μέτοχοί της.
- 150.000.000 δραχμές μετοχικά κεφάλαια ολοσχερώς καταβεβλημένα.
- 140.000.000 δραχμές τακτικά και έκτακτα αποθεματικά.
- Σύγχρονη αντίληψη στην εξυπηρέτηση.
- Ασφαλίσεις κάθε είδους.
- Αντασφαλιστική κάλυψη από τα μεγαλύτερα διεθνή συνεταιριστικά και ιδιωτικά αντασφαλιστικά συγκροτήματα.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Κεντρικό Γραφείο: Ακρόπολη και Γενναίου 8, Αθήνα, τηλ. 01-52300000
Τηλεκατάστημα: Θεσσαλονίκη, Τσιμισκή 11, τηλ. 055124
Πρωτεύουσα και Γραφείο: Αγ. Ιωάννη του Ευαγγελίου, Ερμούπολη

Ο ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Του Καθ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Φ. ΚΟΥΤΣΟΥΜΑΡΗ

Ο Γεωργικός Συνεταιρισμός, υπό τη σύγχρονό του μορφή, έχει ως γνωστό τις ρίζες του στα μέσα του παρελθόντος αιώνας, στον ευρωπαϊκό χώρο, και είναι βασικά αποτέλεσμα των ριζοσπαστικών αγροτικών μεταρρυθμίσεων της εποχής εκείνης και της δημιουργίας πολυαριθμών μικρών οικογενειακών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, δια της διασπάσεως των μεγάλων μονάδων, τα αποκαλούμενα LATIFUNDIA.

Η ριζική αυτή αλλαγή στην οργανωτική δομή των γεωργικών επιχειρήσεων και η δημιουργία απειραριθμών μικρών οικογενειακών μονάδων, ήταν επόμενο να δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησεως των τρεχουσών δαπανών παραγωγής, περιλαμβανόμενης της συντηρήσεως της γεωργικής οικογενείας, η εργασία της οποίας αντιπροσώπευε το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγικών εισροών (στην Ελλάδα, προπολεμικώς το 70%), επιβαρύνσεων κόστους λόγω μικρού μεγέθους παραγωγής, κλπ. Δεδομένης δε της διασποράς στο γεωγραφικό χώρο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ελλείψεως επαρκούς συγκοινωνιακής υποδομής, επικοινωνιών κλπ., η εξυπηρέτηση, από της απόψεως αυτής, των επί μέρους παραγωγικών μονάδων κατέστη, υπό το δημιουργηθέν νέο οργανικό σχήμα, δαπανηρή και δύσκολη.

Από το άλλο μέρος, η διακίνηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων, ιδίως των υποκαειμένων σε φθορά, κατέστη δύσκολη και περισσότερο δαπανηρή για τις επί μέρους οικογενειακές επιχειρήσεις, η δε δημιουργία οικονομιών απαιτούσε συγκέντρωση σε μεγαλύτερες ποσότητες, κοινή αποθήκευση και επεξεργασία, κοινή εμπορία για ενίσχυση της διαπραγματευτικής ικανότητας των παραγωγών, δεδομένης της εποχικότητας της παραγωγής και της προσφοράς του προϊόντος, από κοινού εξεύρεση χρηματοδότησεως κ.ο.κ. Εξ ου και η ανάγκη δημιουργίας της συνεταιριστικής οργανώσεως, ιδίως για τις άμεσες ανάγκες της αντιμετώπισεως του προβλήματος της χρηματοδότησεως των παραγωγικών δαπανών. Οργανώσεις που βασίσθηκα στην ουσία στα παλαιότερα πρότυπα της ιδέας του συνεργατισμού.

Τα παράλληλα προβλήματα που είχε εν τω μεταξύ δημιουργήσει η διαδικασία της εκδομηχανίσεως και η εξ αυτού ανάπτυξη και διάδοση των σοσιαλιστικών πολιτικών δοξασιών, σε συνδυασμό με την κρατούσα γεωργική δομή των εθνικών οικονομιών, οδήγησε στη δημιουργία ορισμένων πολιτικών θεωριών περί χρησιμοποίησεως του γεωργικού συνεταιρισμού, και γενικότερα του συνεργατισμού, σαν μέσου επιλύσεως του κοινωνικού προβλήματος, της δικαιοτέρας κατανομής του εισοδήματος και, ειδικότερα για τη γεωργία, της αναπτύξεως του γεωργικού τομέα. Είναι γνωστές στο θέμα αυτό οι εργασίες του CHARLES GIDE και άλλων συγγραφέων της εποχής εκείνης, ήτοι περί τα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνας, ώστε να παρέλκει κάθε περαιτέρω επέκταση της εισαγωγικής αυτής σημειώσεως.

Η εισαγωγή του γεωργικού συνεταιρισμού στην Ελλάδα

Οι αυτοί προαναφερθέντες λόγοι οδήγησαν στην ουσία και στη μεταφύτευση του θεσμού στην Ελλάδα (δια του Ν. 602/1915 του Ελ. Βενιζέλου), με την έναρ-

ξη της αγροτικής μεταρρυθμίσεως. Η διάδοση όμως του θεσμού έλαβε τις σημερινές της διαστάσεις στη δεκαετία του 1930, με την ολοκλήρωση της γεωργικής μεταρρυθμίσεως και την ίδρυση, το 1929, της ΑΤΕ.

Βασικός προσανατολισμός του θεσμού, τουλάχιστον στα αρχικά στάδια, υπήρξε κυρίως η διευκόλυνση της πιστοδοτήσεως των παραγωγικών δαπανών. Εξ ου και ο μέγιστος αριθμός των πρωτοβαθμίων συνεταιρισμών αποτελείτο, κατά κύριο λόγο από πιστωτικούς συνεταιρισμούς.

Η έμφαση της τότε γεωργικής πολιτικής στη δημιουργία και διάδοση των θεσμών αυτών υποδομής, ιδίως τη γεωργική συνεταιριστική οργάνωση και το ειδικευμένο γεωργικό χρηματοδοτικό σύστημα, υπήρξε, όπως σημειώθηκε, φυσική συνέπεια της ανάγκης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν από την ευρεία αγροτική μεταρρύθμιση και τη γεωργική αποκατάσταση πολυαριθμών προσφυγικών οικογενειών, το μικρό μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, με καταπιεσμένο γεωργικό κλήρο, και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των γεωργών.

Ο θεσμός επομένως της συνεταιριστικής οργάνωσης των μικρών παραγωγών ήρθε να καλύψει και στην Ελλάδα τα αυτά προβλήματα που δημιουργήθηκαν από την οργανωτική παραγωγική δομή που προέκυψε και τις λειτουργικές αδυναμίες των μικρών παραγωγικών μονάδων, και συνεπώς τις σοβαρές επιβαρύνσεις κόστους παραγωγής και εισοδήματος των γεωργών.

Όπως αναφέρθηκε στην αρχή, η βασική λειτουργία του συνεταιριστικού συστήματος, τουλάχιστον των πρωτοβαθμίων οργανώσεων, υπήρξε η διαμεσολάβηση στα θέματα πιστοδοτήσεως μεταξύ παραγωγών και ΑΤΕ. Ειδικές παράπλευρες προσπάθειες για την αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως η εμπορία των προϊόντων, η από κοινού προμήθεια ειδών παραγωγής και μηχανικού εξοπλισμού, η τεχνική εκπαίδευση των παραγωγών κλπ., δεν φαίνονται, τουλάχιστον στο σύνολο, να απέδωσαν σημαντικά, εξ αιτίας του μικρού μεγέθους των συνεταιριστικών οργανώσεων και των διοικητικών οργανωτικών τους ανεπαρειών.

Οι μεταπολεμικές εξελίξεις στη γεωργία και η ανάγκη προσαρμογών στο συνεταιριστικό θεσμό

Η ανωτέρω σύντομη εισαγωγή για ορισμένα βασικά γενεσιουργικά αίτια του συνεταιριστικού θεσμού υπήρξε, όπως είναι φανερό, αναγκαία προκειμένου να αντιληφθεί κανείς τη δημιουργούμενη ανάγκη για βασικές προσαρμογές στο σύστημα της γεωργικής συνεταιριστικής οργάνωσης.

Οι μεταπολεμικές εξελίξεις στην αύξηση του γεωργικού προϊόντος, και συνεπώς του γεωργικού εισοδήματος, με την έντονη αύξηση κυρίως των σ τ ρ ε μ μ α τ ι κ ώ ν α π ο δ ό σ ε ω ν, που κατέστη δυνατή με την αθρόα έξοδο του εργατικού δυναμικού από τη γεωργία, τη χρησιμοποίηση προηγμένης τεχνολογίας, την εξειδίκευση των παραγωγικών διαδικασιών, και την έντονη επένδυση κεφαλαίων σε βιολογικής μορφής παραγωγικές εισροές (λιπάσματα, φυτοφάρμακα, προηγμένες κτηνοτροφές, εξευγενισμένοι σπόροι κλπ.) και σε μηχανικό εξοπλισμό, όπως και η δημιουργία σοβαρής συγκοινωνιακής υποδομής, και άλλες τεχνολογικές εξελίξεις στους μη γεωργικούς τομείς της οικονομίας, άλλαξαν ριζικά τις μεταπολεμικές συνθήκες, με φυσικές επιπτώσεις και στις λειτουργίες που θα πρέπει να επιτελεί ο θεσμός του συνεταιρισμού στη γεωργία, τουλάχιστον στα πλαίσια μιάς ελεύθερης, μικτής οικονομίας.

Αποτέλεσμα των μεταπολεμικών αυτών εξελίξεων είναι ότι η υφιστάμενη οργάνωση του θεσμού έπαυσε, σε πολύ μεγάλο βαθμό, ν' ανταποκρίνεται στις ανάγκες μιάς σύγχρονης γεωργίας και στους επιδιωκόμενους γενικότερους αναπτυξιακούς σκοπούς, με περαιτέρω πρόσθετη συνέπεια στην ανάγκη για προσαρμογές στην αγροτική συνεταιριστική πολιτική.

Ουδείς δέχεται μπορεί να θέσει σε αμφισβήτηση τη χρησιμότητα και τη γενικότερη φιλοσοφία, και τη δια μέσου τόσου χρόνου προσφορά του συνεταιριστικού κινήματος και του γεωργικού ειδικότερα συνεταιρισμού σαν κοινωνικού και οικονομικού θεσμού. Το πρόβλημα δημιουργείται μόνο από το γεγονός ότι οι θεσμοί μιάς κοινωνίας — πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί κλπ. — πρέπει να προσαρμόζονται στις δημιουργούμενες νέες καταστάσεις και ανάγκες, που είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα της ανάπτυξης των ανθρώπινης γνώσης και των τεχνολογικών εξελίξεων και συνεπώς της οικονομικής πρόοδου.

Γπό τις νέες επομένως συνθήκες που μεταπολεμικώς έχουν δημιουργηθεί, η συνεταιριστική οργάνωση, σαν θεσμός, θα πρέπει κατά κύριο λόγο να είναι μέσο επικοινωνίας με τους παραγωγούς, καθοδηγήσεως της παραγωγής και οργανώσεως της συγκεντρώσεως και διανομής του προϊόντος και συνεπώς μέσο προαγωγής της αποδοτικότητας της γεωργίας, ως τομέα οικονομικής δραστηριότητας, πράγμα που προϋποθέτει τη διεξαγωγή των λειτουργιών αυτών κάτω από συνθήκες ανταγωνισμού στα πλαίσια του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Αντίθετα, η χρησιμοποίηση της συνεταιριστικής οργανώσεως για την αντιμετώπιση και επίλυση του προβλήματος της αγροτικής πίστης, ή τη διεξαγωγή επιδοτούμενων από το κράτος ειδικών λειτουργιών, πολύ λίγο έχει αποδώσει, όπως άλλωστε έχει αποδείξει και η εμπειρία πολλών άλλων χωρών.

Τα βασικά επομένως ερωτήματα που δημιουργούνται, σαν συνέπεια των ανωτέρω εξελίξεων, τουλάχιστον στο στάδιο αυτό της ανάπτυξεως της ελληνικής γεωργίας και γενικότερα της ελληνικής οικονομίας, είναι:

α) Μέχρι πού σημείου ο γεωργικός συνεταιρισμός, σαν θεσμός, με την υφιστάμενη οργανωτική και λειτουργική του δομή, που δημιουργήθηκε κάτω από διαφορετικές συνθήκες, είναι σε θέση να εξυπηρετεί αποδοτικά τις ανάγκες μιάς σύγχρονης γεωργίας;

β) Ποιές βασικές αρχές πρέπει να διέπουν τις λειτουργίες του συστήματος, κάτω από συνθήκες μιάς σύγχρονης, υπό ανάπτυξη, γεωργίας; Είναι η συνεταιριστική οργάνωση, σαν θεσμός, σε θέση να επιλύσει αποτελεσματικά τις παραγωγικές ανεπάρκειες που παρουσιάζει: η οικογενειακής μορφής γεωργική εκμετάλλευση, από απόψεως αποδοτικότητας των χρησιμοποιούμενων συντελεστών παραγωγής και της ανάγκης για συνεχείς προσαρμογές στις αλλαγές που δημιουργούν, και πολλές φορές επιβάλλουν, η εκβιομηχάνιση, η ανάπτυξη της οικονομίας και οι μεταβολές στην τεχνολογία;

Τα ερωτήματα αυτά είναι ουσιώδη για τη διαμόρφωση μιάς ορθής και αποτελεσματικής συνεταιριστικής πολιτικής για την προώθηση της ανάπτυξεως της γεωργίας. Η έμφαση στο ιδεώδες του συνεργατισμού, της συνεργασίας, μπορεί να είναι μια άριστη κοινωνική ιδέα. Στη διαδικασία όμως της οικονομικής πρόοδου ο συνεργατισμός πρέπει να συνδέεται με ορισμένους σαφείς σκοπούς. Δηλαδή, ν' αποτελεί μέσο για την επίτευξη σκοπού και όχι σκοπόν καθωυτό,

Βεβαίως είναι εκτός αμφισβήτησεως το γεγονός ότι η συνεταιριστική οργάνω-

νωση των παραγωγών, σε γεωργικές οικονομίες όπως η ελληνική, είναι, όπως εξηγήθηκε ανωτέρω, αναπόσπαστο μέρος της γεωργικής παραγωγικής οργανώσεως-σημοποίησης των μέσων παραγωγής, από επιβαρύνσεις κόστους στη διακίνηση του προκύπτου, λόγω μεγέθους των εμπορευμάτων, από τεχνικές ιδιαιτερότητες στη χρησιμοποίηση των μέσων παραγωγής, από επιβαρύνσεις κόστους στη διακίνηση του προϊόντος κλπ., ή από μονοπωλιακές καταστάσεις στις περιφερειακές αγορές που δημιουργούνται από τη φυσική διασπορά της γεωργικής παραγωγής στο γεωγραφικό χώρο.

Το πρόβλημα συνεπώς δεν έγκειται τόσο στη δικαιολογητική βάση της δημιουργίας και υπάρξεως του συνεταιριστικού θεσμού, όσο στον τρόπο οργανώσεως και λειτουργίας του. Κρίνοντας από την άποψη αυτή, μπορεί κανείς να πει ότι η υφιστάμενη οργανωτική δομή και χρησιμοποίηση των γεωργικών συνεταιρισμών στην Ελλάδα έπαυσε σε πολλά σημεία, ν' ανταποκρίνεται στις ανάγκες μιας σύγχρονης αναπτυσσόμενης γεωργίας. Η υφιστάμενη συνεταιριστική οργάνωση, που βασίσθηκε σε δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα μιας παρωχημένης εποχής, διέπεται, σε μεγάλο βαθμό, από αρχές και κριτήρια κοινωνικής φύσεως, παρά από κριτήρια κοινωνικής αλληλεγγύης, αυτοπροστασίας και αυτοεξυπηρέτησεως, που προσδιάζουν σε χαμηλού εισοδήματος, παραδοσιακού τύπου, γεωργίες και όχι σε μια σύγχρονη εμπορευματοποιημένη γεωργία, οι παραγωγικές λειτουργίες της οποίας πρέπει να βασίζονται, όλο και περισσότερο, σε κριτήρια οικονομικής αποδοτικότητας και στις ανάγκες εκβιομηχανίσεως της οικονομίας. Εξαικολουθούμε ν' αναφερθούμε αδιακρίτως στους «παραγωγούς» ως τον «αγροτικό κόσμο», συνεταιρισμούς κλπ., χωρίς αναφορά στην ποιότητα του ανθρώπινου παράγοντα που συνιστά τον αγροτικό κόσμο. Αναφερθούμε σε καθήκοντα και δραστηριότητες των συνεταιρισμών χωρίς να ερωτάται εάν είναι σε θέση να τα επιτελέσουν αποδοτικά και τι χρειάζονται γι' αυτό.

Οι πρωτοβάθμιοι π.χ. συνεταιρισμοί, όπως αναπτύχθηκαν στην Ελλάδα, είναι εξαιρετικά μικρού μεγέθους, με ανεπαρκή συγκέντρωση ιδίου κεφαλαίου, κάτω από στενή κρατική κηδεμονία, ισχυρώς επιδοτούμενες, στερούμενοι ικανής και υπεύθυνης επιχειρηματικής διοικήσεως (MANAGEMENT). Έξάλλου, η μονοπωλιατική κρατική κηδεμονία συνιστά σοβαρό μειονέκτημα και εμπόδιο για την αποδοτική ανάπτυξη του συνεταιρισμού σαν οικονομικού επιχειρηματικού οργανισμού.

Κατά συνέπεια, ο βασικός προσανατολισμός και η επιδίωξη της συνεταιριστικής πολιτικής θα πρέπει να είναι:

- α. Η μεγέθυνση της κλίμακας λειτουργίας των συνεταιριστικών μονάδων και ο εκσυγχρονισμός της διοικητικής τους δομής και λειτουργίας, και
- β. Η υπαγωγή της λειτουργίας τους στην πειθαρχία και τις κυρώσεις του μηχανισμού της ελεύθερης αγοράς και του κόστους, σαν μέσου ασκήσεως πίεσεως επί της διοικήσεώς τους για την αποδοτική χρησιμοποίηση των πόρων τους οποίους διαχειρίζονται. Με άλλα λόγια, ο γεωργικός συνεταιρισμός σαν οικονομικός θεσμός που είναι, θα πρέπει να βασίζεται περισσότερο σε σκοπούς οικονομικής αναπτύξεως και λιγότερο στην εξυπηρέτηση κοινωνικής φύσεως επιδιώξεων και πολιτικών σκοπιμοτήτων.

Η μεγέθυνση της κλίμακας λειτουργίας αποτελεί καίρια προϋπόθεση για την δυνατότητα χρησιμοποίησεως υψηλής ποιότητας διοικήσεως. Αυτό σημαίνει ότι η οργάνωση θα πρέπει να καλύπτει αναγκαστικά ένα ευρύτερο οικονομικό χώρο και

πολύ περισσότερη συγκέντρωση, μετοχικού κεφαλαίου, Η ανάπτυξη των συγκοινωνιών και των επικοινωνιών, η οειυρυνση των τραπεζικών συναλλαγών και η εσαπλωση των τραπεζικών ιδρυματων στις περιφέρειες, κλπ., έχουν μειώσει κατα πολύ τη χρησιμότητα του παλαιού τοπικού, χωρικού τύπου, γεωργικού συνεταιρισμού. Η γεωργία έχει εμπορικοποιηθεί και εκχρηματισθεί στη μεγαλύτερη έκτασή της. Το παλαιό συνεπώς πνεύμα της «συνεταιριστικής αλληλεγγύης» και της μέσω του «κηδεμονευομένου συνεταιρισμού» προστασίας των αγροτών από την εκμετάλλευση των διαμεσολαβούντων εμπόρων κλπ., έχει παύσει σε πολύ μεγάλο βαθμό να είναι εξυπηρετικό μιάς σύγχρονης αναπτυσσόμενης γεωργίας.

Η προσαρμογή συνεπώς του θεσμού στις σύγχρονες ανάγκες και μορφές παραγωγής, ιδίως μετά την ένταξή μας στην ΕΟΚ, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εκσυγχρονισμού της ελληνικής γεωργίας και επομένως βασικό καθήκον της γεωργικής πολιτικής.

Θα ήταν δύσκολο να υπεισέλθει κανείς, στα περιορισμένα όρια ενός άρθρου, στις επί μέρους λειτουργίες και σκοπούς που θα πρέπει να διέπουν το θεσμό του γεωργικού συνεταιρισμού στα πλαίσια αυτά. Εκείνο που μπορεί επιγραμματικά να πεισθεί, είναι ότι ο γεωργικός συνεταιρισμός θα πρέπει να κατευθυνθεί προς εκείνες τις δραστηριότητες, οι οποίες θα εξουδετερώνουν τα διαρθρωτικά και οργανωτικά μειονεκτήματα της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής. Μειονεκτήματα που, όπως τονίστηκε ανωτέρω, προκύπτουν από το πολύ μικρό μέγεθος του γεωργικού κλήρου, την κατάταξή του, το σχετικά χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των παραγωγών, την σε προϊόντα υπερδιαφοροποίηση σε πολλές περιοχές της παραγωγής, στην αναπόφευκτη διασπορά της γεωργικής παραγωγής στο γεωγραφικό χώρο και συνεπώς την ατελή λειτουργία του ανταγωνιστικού μηχανισμού της αγοράς κλπ.

Με άλλα λόγια, ο βασικός προσανατολισμός του θεσμού, και συνεπώς της συνεταιριστικής πολιτικής στο θέμα αυτό, πρέπει να είναι η παραγωγή της οικονομικής αποδοτικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η χρησιμοποίηση του συνεταιρισμού σαν μέσου καθοδήγησης της παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων, κάτω από συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού. Το κέντρο θάρους συνεπώς των λειτουργιών πρέπει να μετατοπισθεί προς οικονομικής φύσεως κριτήρια, σε τρόπο ώστε η συνεταιριστική οργάνωση να μετατραπεί βαθμιαία περισσότερο σε οικονομικό, επιχειρηματικής μορφής, οργανισμό, που να λειτουργεί στα πλαίσια κριτηρίων οικονομικής αποδοτικότητας, όπως η αποδοτικότητα αυτή καθορίζεται από τις ανταγωνιστικές δυνάμεις του μηχανισμού της ελεύθερης αγοράς και όχι σε θάρους της οικονομίας δια της χορηγησης ειδικών επιδοτήσεων και προνομίων τα οποία στην ουσία αποδίδουν στο να αντισταθμίσουν τις εισοδηματικές επιπτώσεις που δημιουργεί η χαμηλή αποδοτικότητα των επί μέρους γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Σε μια σύγχρονη γεωργία, τα προϊόντα της υπεισέρχονται στη διαδικασία εμπορίας, μεταφοράς και επεξεργασίας και συνεπώς προκύπτει η ανάγκη για δημουργία υλικής και θεσμικής υποδομής και «οικονομικών κλίμακας» από πλευράς γεωργικού ταμεία, χάριν της γενικότερης ανάπτυξεως της οικονομίας. Τα προβλήματα αυτά είναι εκείνα που κλούνται ν' αντιμετωπισθούν μέσω του θεσμού της γεωργικής συνεταιριστικής οργάνωσης και όχι θέματα από κοινού, π.χ. συνεταιριστικών καλλιεργειών, όπως πολλές φορές διακηρύσσεται σαν λύση και ενίοτε επιχειρείται, με αποτέλεσμα την εξουδετέρωση βασικών οικονομικών και επιχειρηματικών κινητρων των παραγωγών για αναγκαίες παραγωγικές προσαρμογές.

Σ Ε Κ Ε

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΠΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

39 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΕΞΑΓΕΙ, τὸ 15% περίπου των συνολικῶν εξαγωγῶν και εισάγει πάνω από 25 εκατομ. δολλ. κάθε χρόνο.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΕΙ, με Ελληνικά καπνά, Καπινοβιομηχανίες, Κρατικούς Οργανισμούς και Μονοπώλια στις περισσότερες αγοράστριες χώρες.

ΔΙΑΘΕΤΕΙ, για τη διεξαγωγή των εργασιῶν της:

- δικά της κεφάλαια 753 εκατομ.δρχ.
- αποθηκευτικούς χώρους, μηχανικό και λοιπὸ ἐξοπλισμὸ δυναμικότητας 15.000 τόννων καπνῶν, των οποίων η λογιστική αξία ἀνέρχεται σε 443 εκ. δρχ., πολλαπλάσιας σημερινῆς αξίας.
- δίνει δουλειά σε 120 μόνιμους εργατοῦπαλλήλους και 2.500 καπνεργάτες εποχιακῆς ἀπασχόλησης για την ἐπεξεργασία και συντήρηση των καπνῶν της.

ΔΙΑΝΕΜΕΙ, κάθε χρόνο (κατὰ μέσο ὄρο) πάνω από 40 εκατ. δρχ. μερίσματα στις συνεταιριστικές οργανώσεις που είναι αποκλειστικοί μέτοχοί της.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΟΡΓΑΝΙΚΑ στη ΣΠΕΚΑ και την κοινοπραξία ΣΕΚΕ—ΔΗΜΗΤΡΑ που εισάγουν τρακτέρ και άλλα γεωργικά μηχανήματα και υποβοηθοῦν το εξαγωγικό της ἔργο.

ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ, στην αγροτοσυνεταιριστική ἀνάπτυξη του τόπου μας **ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑΣ** στο κεφάλαιο μεγάλων συνεταιριστικῶν γεωργικῶν βιομηχανιῶν.

ΣΥΝΕΒΑΛΕ, στην ἰδρυση και οργάνωση σειράς συνεταιριστικῶν εταιρειῶν.

ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

της ΣΕΚΕ, είναι η ἀνάπτυξη και διεύρυνση των εξαγωγῶν καπνῶν προς ὄφελος των ἰδιων των παραγωγῶν και της Εθνικῆς Οικονομίας, μέσα στα πλαίσια των νέων ευνοϊκῶν συνθηκῶν για την ενίσχυση του ρόλου και της ἀποστολῆς των συνεταιριστικῶν οργανώσεων, που διαγράφονται ἀπὸ το νέο Νόμο για τους συνεταιρισμούς.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Του Κ. Α. Παπαγεωργίου

(Συνέχεια από σελ. 76 προηγ. τεύχους)

Β' ΜΕΡΟΣ

Υπαλληλικό προσωπικό

Σταθερή ανοδική πορεία σημείωσε το μέγεθος του υπαλληλικού προσωπικού που απασχολήθηκε στις συνεταιριστικές οργανώσεις κατά την πενταετία 1980-84. Η εξέλιξη του συνόλου του υπαλληλικού προσωπικού ήταν η ακόλουθη:

Υπαλληλικό προσωπικό

Συνετ. οργανώσεις	1980	1981	1982	1983	1984	Αύξηση 1980-84
Γεωργικοί συνεταιρισμοί	1.641	1.762	1.847	2.009	2.498	52%
Ενώσεις συνεταιρισμών	4.348	4.611	4.923	5.279	5.847	34%
Κοινοπρ. συνετ. και ενώσεων	547	579	492	674	795	45%
Κεντρικές Ενώσεις	240	277	321	377	422	76%
Σύνολο	6.776	7.229	7.583	8.339	9.562	41%

Παράλληλα με την αύξηση του αριθμού των απασχολημένων στους συνεταιρισμούς, παρατηρείται και σημαντική ποιοτική μεταβολή. Ο συνολικός αριθμός πτυχιούχων υπαλλήλων, έφθασε κατά το 1984 το 15% του συνόλου έναντι 11% κατά το 1980. Ενδιαφέρον η πορεία εξέλιξης του αριθμού πτυχιούχων υπαλλήλων παρουσιάζεται στη συνέχεια. Σημειώνεται ότι οι πτυχιούχοι περιλαμβάνονται στους αριθμούς του προηγούμενου πίνακα.

Πτυχιούχοι υπάλληλοι συνεταιριστικών οργανώσεων

Συνετ. οργανώσεις	1980	1981	1982	1983	1984	Αύξηση 1980-84
Γεωργικοί συνεταιρισμοί	79	96	114	155	232	194%
Ενώσεις συνεταιρισμών	467	515	566	689	747	60%
Κοινοπρ. συνετ. και ενώσεων	126	126	148	196	298	137%
Κεντρικές Ενώσεις	64	74	83	86	118	84%
Σύνολο	736	811	911	1.126	1.394	89%

Αξιοσημείωτος είναι ο τριπλασιασμός του αριθμού πτυχιούχων που υπηρετούν σε γεωργικούς συνεταιρισμούς και ο υπερδιπλασιασμός των πτυχιούχων των Κοινοπραξιών (κυρίως κοινοπραξιών ενώσεων).

Εξοπλισμός μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων

Οι παραγωγικές εγκαταστάσεις των συνεταιριστικών οργανώσεων αναφέρονται ως εξοπλισμός γεωργικών βιομηχανιών. Οι ετήσιες αποκτήσεις, βελτιώσεις και επεκτάσεις αυτών των εγκαταστάσεων παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα (σε εκατ. δρχ.). Στον ίδιο πίνακα παρουσιάζεται η συνολική αξία του κατεχόμενου βιομηχανικού εξοπλισμού στο τέλος κάθε χρόνου. Επειδή οι αξίες που αναφέρονται στον πίνακα εμποδίζουν τη διαπίστωση της πραγματικής εικόνας, παρέχονται επίσης σε παρένθεση τα συνολικά μεγέθη σε σταθερές τιμές 1970 (με αποπληθωριστή υπολογιζόμενο από την εξέλιξη του Εθνικού Εισοδήματος σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές για τα έτη 1980-83 και με υποθετική μεταβολή του κατά 20% μεταξύ 1984 και 1983, περίοδο για την οποία δεν υπάρχουν ακόμα στοιχεία). Αξίες σε εκατομμύρια δραχμές.

Αξία βελτιώσεων, επεκτάσεων, αποκτήσεων εγκαταστάσεων γεωργ. βιομηχανιών

	1980	1981	1982	1983	1984	Αύξηση % 1980-84
Γεωργικές βιομηχανίες	1.196	880	1.572	1.872	3.987	233%
Γεωργικά μηχανήματα	56	52	36	948	2.818	4932%
Μεταφορικά μέσα	61	68	91	140	380	523%
Γραφεία, αποθήκες κλπ.	966	2.195	1.033	1.425	2.775	187%
Λοιπές εγκαταστάσεις	362	493	488	631	1.726	377%
Δασικός εξοπλισμός	6	156	131	10	61	917%
Γεωργοβιοτεχν. εξοπλισμός	20	9	12	14	19	-5%
Αλιευτικός εξοπλισμός	3	2	5	16	15	400%
Σύνολο (τρέχ. τιμές)	2.670	3.855	3.368	5.056	11.781	341%
Σύνολο (σταθ. τιμές)	(732)	(863)	(614)	(781)	(1517)	(107%)
Συνολική αξία κατεχόμενου βιομ εξοπλ. (τρέχ. τιμές)	17.636	22.179	26.468	32.212	45.050	155%
(σταθ. τιμές)	(4.832)	(4.966)	(4.823)	(4.979)	(5.802)	(20%)

Η πραγματική προσθήκη κεφαλαίου εγκαταστάσεων γεωργικών βιομηχανιών υπήρξε διπλάσια κατά το 1984 σε σύγκριση με το 1980. Η αύξηση όμως δεν υπήρξε ομαλή κατά την περίοδο 1980-84. Ειδικά η προσθήκη κεφαλαίου κατά τα έτη 1982 και 1983 υπήρξε κατώτερη από εκείνη του έτους 1981.

Η συνολική αξία του κατεχόμενου από τις συνεταιριστικές οργανώσεις κεφαλαίου βιομηχανικού εξοπλισμού υπήρξε περίπου σταθερή, με μικρές διακυμάνσεις (σε σταθερές τιμές), μεταξύ 1980 και 1983, ενώ παρουσίασε αξιόλογη αύξηση κατά το 1984. Έτσι, η αξία του εξοπλισμού κατά το 1984 παρουσιάζεται αυξημένη κατά 20% σε σύγκριση προς το 1980.

Χαρακτηριστική είναι η μεγάλη αύξηση της αξίας των γεωργικών μηχανημάτων που αποκτήθηκαν κατά το 1983 και ιδίως κατά το 1984 και που αντιπροσωπεύει κυρίως θαμβοκασυλλεκτικές μηχανές που προμηθεύτηκαν από κοινού οι συνεταιριστικές οργανώσεις με τη μεσολάβηση της ΚΥΔΕΠ και με επιχορήγηση της Ε.Ο.Κ.

Προμηθευτικές εργασίες

Οι συνεταιριστικές οργανώσεις προμηθεύουν στα μέλη τους τα κυριότερα παραγωγικά εφόδια καθώς και είδη οικιακής χρησιμότητας. Στις εργασίες αυτές συμμετέχει το σύνολο σχεδόν των συνεταιρισμών, που αναφέρονται ως πιστωτικοί και οι οποίοι στην πραγματικότητα αποτελούν συνεταιρισμούς πολλαπλού σκοπού.

Το ύψος των προμηθευτικών εργασιών παρουσίασε την ακόλουθη εικόνα κατά την πενταετία 1979-83 (σε εκατομ. δρχ.) Σε παρένθεση δίνονται οι αξίες σε σταθερές τιμές 1970, υπολογισμένες με τον τρόπο που προαναφέρθηκε.

Προμηθευτικές εργασίες

Είδη						Αύξηση %
	1979	1980	1981	1982	1983	1979-83
Γεωργικής χρησιμότητας	10.682	13.699	16.425	20.106	26.962	152
Οικιακής χρησιμότητας	3.551	4.458	6.533	9.424	13.162	271
Σύνολο (τρέχ. τιμές)	14.193	18.157	22.958	29.530	40.124	183
Σύνολο (σταθ. τιμές)	(4.679)	(4.975)	(5.140)	(5.381)	(6.201)	(33)

Η πορεία των προμηθευτικών εργασιών των συνεταιριστικών οργανώσεων είναι σταθερά ανοδική τόσο σε τρέχουσες όσο και σε σταθερές τιμές. Σημαντικό άλμα παρατηρείται κυρίως κατά το 1983 σε σύγκριση με το 1982. Ιδιαίτερα έντονη είναι η αυξητική πορεία στην προμήθεια ειδών οικιακής χρησιμότητας.

Συγκέντρωση και κοινή διαχείριση προϊόντων

Η συγκέντρωση και κοινή διαχείριση προϊόντων από τις συνεταιριστικές οργανώσεις πραγματοποιείται για λογαριασμό είτε των παραγωγών είτε των νομικών προσώπων των συνεταιριστικών οργανώσεων. Τα προϊόντα που υπάγονται στην κοινή διαχείριση τα διαθέτουν οι συνεταιριστικές οργανώσεις είτε ανεπεξέργαστα είτε ύστερα από επεξεργασία που γίνεται στις εγκαταστάσεις τους. Ένα μέρος από αυτά το εξάγουν. Μια συνολική εικόνα αυτής της δραστηριότητας για την περίοδο 1979—83 δίνει ο ακόλουθος πίνακας (αξίες σε εκατομ. δρχ.).

Συγκέντρωση και κοινή διαχείριση προϊόντων

Αξία διατεθέντων						Αύξηση %
	1979	1980	1981	1982	1983	1979-83
α) άνευ επεξεργασίας	4.747	4.989	24.314	43.877	50.461	963%
β) μετά από επεξεργασία	20.964	30.061	34.161	44.622	70.231	235%
Σύνολο (τρέχ. τιμές)	25.711	35.050	58.475	88.499	120.692	369%
Σύνολο (σταθ. τιμές)	(8.476)	(9603)	(13093)	(16126)	(18.654)	(120%)
Εξαχθέντα (εκατ. δρχ.)	5.265	6.812	8.480	10.929	23.248	242%
Εξαχθέντα (εκατ. δολλ.)	141	158	153	164	265	88%

Παρατηρείται συνεχής ανοδική πορεία των διατιθέμενων από κοινού στην αγορά προϊόντων. Η πορεία αυτή είναι ταχύτερη για τα προϊόντα που διατίθενται στην εσωτερική αγορά. Σημειώνεται ότι μεταξύ 1980 και 1981 πραγματοποιήθηκε σχεδόν πενταπλασιασμός της αξίας των διατεθέντων χωρίς επεξεργασία προί-

ϊόντων στην εσωτερική αγορά και ότι κατά το 1982 η αξία τους πλησίασε την αξία των διατεθέντων προϊόντων ύστερα από επεξεργασία. Στα εξαγόμενα προϊόντα η ανοδική εξέλιξη υπήρξε θραύς μεταξύ 1979 και 1982 και παρουσίασε σημαντικό άλμα κατά τον επόμενο χρόνο.

Διαχείριση και διάθεση εφοδίων για λογαριασμό τρίτων

Με τη χρησιμοποίηση ενός ευρύτατου δικτύου αποθηκευτικών κέντρων που καλύπτει ολόκληρη τη χώρα, οι συνεταιριστικές οργανώσεις διαχειρίζονται τα κυριότερα γεωργικά εφόδια προς εξυπηρέτηση των μελών τους. Δεσπόζουσα θέση μεταξύ των εφοδίων έχουν τα λιπάσματα και οι ζωοτροφές. Κατά την εξεταζόμενη περίοδο 1979-83 η διαχείριση των λιπασμάτων γινόταν για λογαριασμό της ΑΤΕ (σήμερα γίνεται για λογαριασμό της Συνεταιριστικής Έταιρίας Λιπασμάτων ΣΥΝΕΛ), ενώ η διαχείριση των ζωοτροφών (κτηνοτροφικών δημητριακών) γινόταν ήδη (από το 1978) για λογαριασμό της ΚΥΔΕΠ.

Ο όγκος των εφοδίων που διακινήθηκε και έφτασε μέχρι τους παραγωγούς, φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Διαχείριση εφοδίων (χιλ. τόνοι)

Για λογαριασμό	1979	1980	1981	1982	1983
α) ΑΤΕ	1.837	1.668	1.683	1.864	1.967
β) Κεντρικών Σ.Ο. κλπ.	1.749	2.033	1.809	1.997	1.799
Σύνολο	3.586	3.701	3.492	3.861	3.766

Αν στις ποσότητες εφοδίων που διαχειρίζονται οι συνεταιριστικές οργανώσεις, προστεθούν και οι ποσότητες των προϊόντων που επίσης διαχειρίζονται, οι συνολικά διακινούμενες ποσότητες για το 1983 π.χ. ανέρχονται σε περίπου 10 εκατομμύρια τόνοι (εφοδίων και προϊόντων).

Εκμετάλλευση γεωργικών μηχανημάτων

Ο ρόλος των συνεταιρισμών στην εκμετάλλευση γεωργικών μηχανημάτων, είναι περιορισμένος. Οι πιο αξιόλογες από τις σχετικές δραστηριότητες, φαίνονται στον ακόλουθο πίνακα για την περίοδο 1979—83.

Οι αριθμοί δείχνουν την έκταση της χρησιμοποίησης, σε στρέμματα ή τόνους.

Εκμετάλλευση γεωργικών μηχανημάτων

Μηχανήματα	1979	1980	1981	1982	1983
Καλλιεργ. εδάφους (στρ.)	81.396	92.486	99.664	98.697	84.016
Άρδευση (στρ.)	32.770	41.458	41.085	42.141	48.029
Αλωνισμού (τόν.)	1.715	2.492	1.281	1.690	1.456
Θεριζοαλωνισμού (τόν.)	24.424	28.729	21.920	21.919	19.396
Βαμβάκοσυλλογής (στρέμ.)	—	—	—	466	111.876
Αποξήρ. αραβοσίτου (τόν.)	—	—	—	170.581	161.105
Μεταφοράς (αυτοκιν.) (τόν.)	311.809	323.539	403.481	445.126	457.776

Η θραύς εξαέλιξης όλων των μεγεθών είναι χαρακτηριστική. Εξάιρηση αποτελούν η βαμβάκοσυλλογή και η αποξήρανση αραβοσίτου. Έναντι μιας βαμβάκοσυλλεκτικής μηχανής που υπήρχε το 1982, αποκτήθηκαν 130 το 1983. Η από και-

νού προμήθεια μέσω της ΚΥΔΕΠ, συνδυασμένη με την επιδότηση της ΕΟΚ, συνετέλεσε στην πραγματοποίηση σημαντικής μεταβολής στη βαμβάκοςυλλογή. Στην περίπτωση της αποξήρανσης αραβοσίτου οι συνεταιρισμοί ανταποκρίθηκαν στις πιεστικές ανάγκες των μελών όταν χρησιμοποιήσαν τις νέες παραγωγικές ποικιλίες. Στην ιδιοκτησία των συνεταιρισμών υπήρχαν 40 μηχανές το 1982 και 34 το 1983.

Πιστωτικές εργασίες

Ο ουσιαστικός ρόλος των συνεταιρισμών στην άσκηση της πίστης απέχει πολύ από εκείνον που θα δικαιώνει την σημασία και το πλήθος των ονομαζόμενων πιστωτικών συνεταιρισμών. Δεν είναι όμως και άνευ σημασίας η προσφερόμενη υπηρεσία, όπως συχνά αναφέρεται. Εικόνα του μεγέθους των πιστωτικών εργασιών των συνεταιριστικών οργανώσεων δίνει ο ακόλουθος πίνακας:

Πιστωτικές εργασίες 1979 - 83 (σε εκατ. δρχ.)

	1979	1980	1981	1982	1983*
Δάνεια από κεφάλαια ΑΤΕ					
α) Σε μέλη συνεταιρ.	20.447	24.215	28.060	35.331	46.226
β) Σε νομ. προσ. συνет. οργ.	32.595	46.082	55.677	79.706	115.729
γ) Σε μονάδες εταιρ. μορφ.	14.200	15.601	7.137	9.484	27.555
Σύνολο Α	67.242	85.898	90.874	124.521	189.510
Δάνεια από ίδια συνет. κεφάλ.					
α) Σε μέλη συνεταιρισμών	508	463	514	938	1.168
β) Σε νομ. πρόσ. συνет. οργ.	16	31	37	82	69
Σύνολο Β	524	494	551	1.020	1.237
Σύνολο Α+Β	67.766	86.392	91.425	125.541	190.747

Περίπου το 10% του αριθμού των πιστωτικών συνεταιρισμών ασχολούνται με την αυτοτελή άσκηση της αγροτικής πίστης και άτινη οποία ο συνεταιρισμός αποτελεί τον δανειστή των μελών του, εφαρμόζοντας τους ίδιους κανόνες που εφαρμόζει η ΑΤΕ, από την οποία αντλεί και τα σχετικά κεφάλαια. Κατά το 1983 άσκησαν την αυτοτελή αγροτική πίστη 482 συνεταιρισμοί και δύο ενώσεις και χορήγησαν δάνεια ύψους 15 δισ. δρχ.

Συμπέρασμα

Από τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν, δεν μπορεί να υπολογιστεί και ο βαθμός της οικονομικής αποτελεσματικότητας της παρέμβασης των συνεταιρισμών. Φαίνεται όμως ότι το μεγαλύτερο μέρος των γεωργών έχει διασυνδεθεί με τους συνεταιρισμούς, ότι ο εξοπλισμός (ανθρώπινος και υλικός) των συνεταιρισμών διευρύνεται και ότι ο όγκος των δραστηριοτήτων τους σταθερά επεκτείνεται.

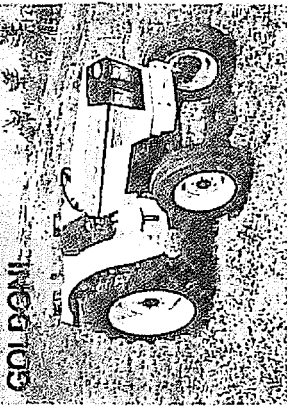
Οι εξελίξεις όμως αυτές δείχνουν ότι δημιουργούνται βαθμιαία οι προϋποθέσεις επηρεασμού από τους συνεταιρισμούς των συνθηκών που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί στην αγορά (εφοδίων και προϊόντων), με τελικό σκοπό την εκπλήρωση του στόχου των συνεταιρισμών, που είναι η στήριξη των εισοδημάτων των μελών τους.

(*) Περιλαμβάνει και τα δάνεια προς δασικούς και αλιευτικούς καθώς και προς βιοτεχνικούς συνεταιρισμούς κάθε βαθμού, που δεν έχουν περιληφθεί στα στοιχεία των προηγούμενων ετών. Περιλαμβάνει επίσης δάνεια που χορηγήθηκαν με το σύστημα της αυτοτελούς άσκησης της αγροτικής πίστης.

20.000 Τρακτέρ

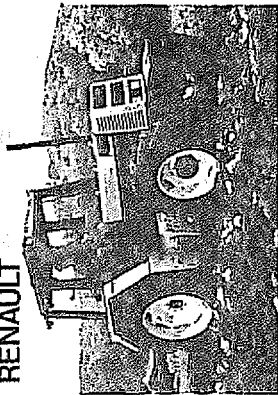
BELARUS

GOMEL

έχουν πουληθεί από τη
ΣΠΕΚΑ
και οργάνωσαν σήμερα
την Ελληνική γη

RENAULT

120
εξουσιοδοτημένοι
αντιπρόσωποι της ΣΠΕΚΑ
είναι στη διάθεσή σας
για κάθε εξυπηρέτηση.

Επισκεφθείτε την Έκθεσή μας.
Εκεί θα μπορείτε να διαλέξετε από τις
4 μαρκές τρακτέρ που αντιπροσωπεύουμε
το τρακτέρ που θα καλύπτει τις δικές σας
ανάγκες.

Με την εγγύηση της ΣΠΕΚΑ
της μεγαλύτερης Ελληνικής
Εμπορικής και Τεχνικής
Συνεταιριστικής Επιχείρησης.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΕΙΣΑΓΟΓΕΙΣ

ΣΠΕΚΑ Α.Ε.

ΑΘΗΝΑ - Σολωμού 55-57, Τηλ. 51 45 913
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Γιαννιτσών 113, Τηλ. 515 880
ΛΑΡΙΣΑ - Τεργα οδού Σωκράτους, Τηλ. 237 268

σέβεται τον αγρότη

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Επιμέλεια Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ (Δικηγόρου)

Από την αρχή του 1986 και μέχρι σήμερα (Αύγουστος) δημοσιεύτηκαν αρκετά νομοθετήματα που αναφέρονται άμεσα ή έμμεσα στη συνεταιριστική δραστηριότητα. Από αυτά δημοσιεύουμε στη συνέχεια τα κυριότερα.

— Π.Δ. 36)29-1-86: Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία αναγνώρισης Ομάδων Παραγωγών και Ενώσεων Ομάδων Παραγωγών (Φ. Ε.Κ. Α' αρ. 12/13-2-1986).

Για την αναγνώριση των Ομάδων Παραγωγών και των Ενώσεών τους λειτουργεί στην έδρα κάθε Δ)νσης Γεωργίας μία Πρωτοβάθμια Επιτροπή Αναγνώρισης, που κρίνει τις αιτήσεις αναγνώρισης ή τις προτάσεις ανάκλησης της αναγνώρισης Ομάδων Παραγωγών με έδρα στην περιφέρειά της (άρθρο 3).

Η αίτηση αναγνώρισης συνοδεύεται από τη συστατική πράξη της οργάνωσης, αποδεικτικά απόκτησης νομικής προσωπικότητας και πιστοποιητικό μη κήρυξης της σε πτώχευση, εκκαθάριση κλπ. Ακολουθεί η διαδικασία έγκρισης. Η εγκριτική απόφαση αποστέλλεται και στις Δ)νσεις Γεωργίας και Γεωργικού Συνεταιρισμού του Υπουργείου Γεωργίας. Κατά της απορριπτικής απόφασης της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Αναγνώρισης, που λειτουργεί ανά μία στην έδρα κάθε Νομαρχίας, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία (άρθρο 4).

Στις πενταμελείς αυτές Επιτροπές και των δύο βαθμών, που συγκροτούνται με απόφαση του Νομάρχη, συμμετέχει και από ένας εκπρόσωπος των Αγροτικών Συνεταιρισμών (άρθρο 3). Η εγκριτική απόφαση ανακαλείται εφ' όσον εκλείψουν οι όροι και προϋποθέσεις αναγνώρισης ή δεν τηρηθούν από τις Ο.Π. οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία και τις κοινοτικές πράξεις υποχρεώσεις τους. (άρθρο 5).

Οι Ο.Π. που έχουν εγκριθεί μέχρι τώρα υπόκεινται σε επανάκριση σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του προεδρικού διατάγματος, μετά από αίτησή τους. Διαφορετικά η απόφαση έγκρισης τους θεωρείται ότι ανακλήθηκε (άρθρο 6).

— Π.Δ. 80)26-2-86: Ανώνυμες Εταιρείες που συνιστούν Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Συνεταιρισμοί, Δημοτικές ή Κοινοτικές Εταιρείες λαϊκής βάσης. (ΦΕΚ Α' αρ. 30/26.3.86)

Το Προεδρικό αυτό διάταγμα εκδόθηκε σε εκτέλεση των άρθρων 205 και επόμενα του Ν. 1065)80 και των άρθρων 35 και επόμενα του Ν. 1416)84, όπως αυτά κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο με τα άρθρα 246 - 260 του Π.Δ. 76)85.

Επειδή το θέμα των δημοτικοσυνεταιριστικών εταιρειών παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και απαιτεί την σύνθετη παρουσίαση περισσότερων νομοθετημάτων, θα εκτεθεί αναλυτικά σε προσεχές τεύχος.

— Π.Δ. 126/11-4-86: Διαδικασία παραχώρησης της εκμετάλλευσης, συντήρησης και βελτίωσης των δασών που ανήκουν στο Δημόσιο και στα νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα στους δασικούς συνεταιρισμούς. (ΦΕΚ Α' αρ. 44/17-4-86).

Με απόφαση του Νομάρχη μπορεί να παραχωρηθεί η εκμετάλλευση έργων μισθώματος ή παρακρατήματος υπέρ του ΚΤΓΚ και Δασών και υπέρ των ΟΤΑ ή να

ανατεθούν εργασίες συντήρησης και βελτίωσης έναντι αμοιβής σε αγροτικούς δασικούς συνεταιρισμούς για δασικές εκτάσεις του Δήμοσιου και νομικών προσώπων του δήμοσιου τομέα (άρθρα 3, 11).

Οι ενδιαφερόμενοι Αγροτικοί Δασικοί Συνεταιρισμοί (ΑΔΣ) πρέπει να υποβάλλουν σχετική αίτηση μέχρι το τέλος Νοεμβρίου κάθε έτους στην αρμόδια δασική υπηρεσία, μετά την ανακοίνωση από αυτήν του σχετικού προγράμματος ή σχεδίου εκμετάλλευσης συγκεκριμένων δασικών εκτάσεων με τοιχοκόλληση στο κατάστημά της μέχρι τις 20 Οκτωβρίου κάθε έτους (άρθρα 1, 2).

Για την εγκατάσταση του δασικού Συνεταιρισμού, απαιτείται η κατάθεση από αυτόν εγγυητικής επιστολής, που να καλύπτει το 50% της αξίας των δασικών προϊόντων που θα παραχθούν ή το 50% της αμοιβής του Συνεταιρισμού, κατά περίπτωση (άρθρα 5, 11). Η ανάθεση από τον Συνεταιρισμό δασικών εργασιών εκμετάλλευσης του δάσους σε τρίτους μη συναϊρούς απαγορεύεται. Οι δασικές εργασίες και η εκμετάλλευση του δάσους εκτελούνται σύμφωνα με τις δασοτεχνικές οδηγίες και υπό τον έλεγχο της δασικής υπηρεσίας (άρθρο 9).

Το πρόγραμμα εκμετάλλευσης μπορεί να προβλέπει την υποχρεωτική κάλυψη ατομικών αναγκών των κατοίκων της περιοχής από τα παραγόμενα δασικά προϊόντα έναντι τιμήματος, που καταβάλλεται από τη δασική υπηρεσία στους συνεταιρισμούς (άρθρο 8).

— Ν. 1591/86: Ρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία, θέσπιση μέτρων για την πάταξη της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών (ΦΕΚ Α' αρ. 50/1986).

Με το άρθρο 6 παρ. 2 προστίθεται άρθρο 48α στο ν. δ. 3323) 55, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 48α. Παρακράτηση και καταβολή φόρου ειδικών περιπτώσεων.

1. Δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δήμοσιου δικαίου, τράπεζες και πιστωτικοί οργανισμοί, που καταβάλλουν επιδοτήσεις, οικονομικές ενισχύσεις και επιστροφές φόρων, δασμών, τελών και τόκων σε επιχειρήσεις ατομικές ή εταιρικές οποιουδήποτε νομικής μορφής, υποχρεούνται κατά την καταβολή των ποσών αυτών στους δικαιούχους να παρακρατούν φόρο εισοδήματος με συντελεστή δέκα το εκατό (10%) στο ακαθάριστο ποσό, έναντι του φόρου που θαρύνει το δικαιούχο, με την προϋπόθεση ότι τα καταβαλλόμενα ποσά υπόκεινται σε φορολογία, ως εισόδημα του δικαιούχου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Δεν υπόκεινται σε παρακράτηση του φόρου της προηγούμενης παραγράφου τα ποσά, όταν καταβάλλονται σε αγροτικούς συνεταιρισμούς ή ενώσεις τους εφόσον τα ποσά αυτά αποδίδονται στα μέλη τους, για λογαριασμό των οποίων έχουν εισπραχθεί.

Κατ' εξαίρεση στην περίπτωση αυτή, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ενώσεις τους υποχρεούνται να παρακρατούν φόρο με το πιο πάνω ποσοστό κατά την καταβολή των ποσών στους δικαιούχους, εφόσον αυτά κατά δικαιούχο υπερβαίνουν τις 1.650.000 δρχ., προκειμένου για μέλη που ασχολούνται προσωπικά ή με τα μέλη της οικογενείας τους και κατά κύριο επάγγελμα σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις έστω κι αν αυτοί χρησιμοποιούν και εργάτες ή τις 375.000 δρχ., προκειμένου για

μέλη που δεν ασχολούνται προσωπικά και κατά κύριο επάγγελμα σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Αν τα καταβλλόμενα ποσά δεν υπερβαίνουν τα πιο πάνω ποσά, ο φόρος παρακρατείται κατά την τελευταία καταβολή του έτους, εφόσον τα ποσά που έλαβε ο δικαιούχος κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους, αθροιστικά υπολογιζόμενα υπερβαίνουν, κατά περίπτωση τις 1.650.000 δραχ. ή τις 375.000 δραχ.

Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων αυτής της παραγράφου εφαρμόζονται ανάλογα και όταν οι επιδοτήσεις ή οικονομικές ενισχύσεις καταβάλλονται από την Αγροτική Τράπεζα ή το Δημόσιο σε μη συνεταιρισμένους αγρότες.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται προκειμένου για επιδοτήσεις προσανατολισμού και εγγυήσεων που καταβάλλονται από το Υπουργείο Γεωργίας, καθώς και για επιχορηγήσεις επενδύσεων και επιδοτήσεις επιτοκίων, που καταβάλλονται από το Δημόσιο με βάση τις διατάξεις αναπτυξιακών νόμων.

4.».

Στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου 6 ορίζεται ότι η ισχύς των παραπάνω διατάξεων αρχίζει από 1 Απριλίου 1986, για τις καταβολές, που γίνονται από την ημερομηνία αυτή και μετά.

— Π.Υ.Σ. 90/30-6-86: Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 1541)85 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α' αρ. 84/1986). Και άρθρ. 32 παρ. 1 Ν. 1644/86.

Η πράξη αυτή του Υπουργικού Συμβουλίου κυρώθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1 του Ν. 1644)86 για τη ρύθμιση ειδικών ποικιλιών θεμάτων και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α' αρ. 131/25.8.86). Το άρθρο 1 της ΠΥΣ που τροποποιεί διατάξεις του Ν. 1541)85 έχει ως ακόλουθα:

Ά ρ θ ρ ο 1.

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του Ν. 1541)1985 αντικαθίσταται ως εξής: «3. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων ειδικού σκοπού με αντικείμενο την εκτέλεση δασικών εργασιών (δασικοί συνεταιρισμοί) και την παραγωγή αλιευτικών, σηροτροφικών και μελισσοκομικών προϊόντων (αλιευτικοί, σηροτροφικοί και μελισσοκομικοί συνεταιρισμοί) καθώς και ανθοκομικών και καλλωπιστικών φυτών (ανθοκομικοί συνεταιρισμοί), εκτροφής γουνοφόρων ζώων και συνεταιρισμοί αγροτικής βιοτεχνίας και οικοτεχνίας. . . .».

2. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 63 του Ν. 1541)85 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής: «Οι υπάρχοντες κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού συνεταιρισμοί εξαγοράς γεωργικών ή δασικών εκτάσεων, οι οποίοι εξακολουθούν να έχουν στην κυριότητα τους και εκμεταλλεύονται αδιανέμητες εκτάσεις και οι συνεταιρισμοί εκμετάλλευσης αγροτικών ή δασικών εκτάσεων, οι οποίες έχουν παραχωρηθεί κατά κυριότητα στο συνεταιρισμό από τους ιδιοκτήτες τους, διατηρούν τη νομική τους προσωπικότητα και δε συγχωνεύονται, κατ' εξαίρεση των διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 3, του άρθρου 5 και του πρώτου εδαφίου της παρούσης παραγράφου».

3. Μετά την παρ. 7 του άρθρου 63 του Ν. 1541)85 προστίθεται νέα παρ. 8 (ενώ η παρ. 8 αριθμείται ως παρ. 9), η οποία έχει ως εξής: «8. Η γενική συνέλευση συνεδριάζει έγκυρα για τη λήψη απόφασης συγχώνευσης αγροτικών συνεταιρισμών και ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών ή προσαρμογής των καταστατικών τους στις διατάξεις του νόμου αυτού, σύμφωνα με τις παρ. 1, 2 και 7 του αρ-

θρου αυτού, εφ' όσον στην αρχή της συνεδρίασης είναι παρόντα τ α μ ε ι σ ά του-
λάχιτον μέλη.

Αν στην πρώτη σύγκληση της γενικής συνέλευσης, που συνέρχεται με τον α-
νωτέρω σκοπό, δεν υπάρχει απαρτία, συνέρχεται επαναληπτική γενική συνέλευση
σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 24 του νόμου αυτού και βρίσκεται
σε απαρτία α ν ε ξ ά ρ τ η τ α α π ό τ ο ν α ρ ι θ μ ό τ ω ν παρόντων μελών.

Η απόφαση της γενικής συνέλευσης στα πιο πάνω θέματα λαμβάνεται με
την απόλυτη πλειοψηφία τ ω ν π α ρ ό ν τ ω ν κ α τ ά τ η ν ψ η φ ο φ ο ρ ί α
μ ε λ ώ ν».

4. Στην παρ. 3 του άρθρου 71 του Ν. 1541) 85 προστίθεται δεύτερο εδάφιο
ως εξής: «Κατ' εξαίρεση η προθεσμία συγχώνευσης πρωτοβάθμιων αγροτικών συ-
νεταιρισμών ή προσαρμογής των καταστατικών τους στις διατάξεις του νόμου αυ-
τού μπορεί να παρατείνεται με την ίδια διαδικασία για ίσο με την αρχική προθε-
σμία χρονικό διάστημα».

5. Η παρ. 1 του άρθρου 73 του Ν. 1541) 85 αντικαθίσταται ως εξής: «1. Από
τις υπάρχουσες αναγκαστικές συνεταιριστικές οργανώσεις διατηρούνται μόνο οι συ-
νεταιρισμοί δασοκτημόνων (α.ν. 1627/1939 ΦΕΚ 64), οι ΤΟΕΒ, οι οινοποιητι-
κοί Σάμιου (α.ν. 6085/34 ΦΕΚ 85), οι μαστίχης Χίου (α.ν. 1390/1939 ΦΕΚ
364), οι κροκοπαραγωγών (ν.δ. 818/71 ΦΕΚ 9), οι σύνδεσμοι κитροπαραγωγών
(ν. 4878/1931 ΦΕΚ 54), οι διαχειρίσεως ακινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χορ-
τονομής (ν.δ. 11.7.1923 ΦΕΚ 196) και οι συνεταιρισμοί Θήρας - Θηρασίας (ν.
359/1947 ΦΕΚ 144).

Διατηρούνται επίσης και οι υπάρχουσες ενώσεις αυτών των συνεταιρισμών.

Τα μέλη αναγκαστικών συνεταιρισμών, που διατηρούνται δικαιούνται να εί-
ναι συγχρόνως τακτικά ή ειδικά μέλη αγροτικού συνεταιρισμοί, εφόσον έχουν τις
απαραίτητες προϋποθέσεις».

6. Η παρ. 4 του άρθρου 73 του Ν. 1541) 85 αντικαθίσταται ως εξής: «4. Οι
διατάξεις των άρθρων 21 παρ. 2 και 3 και 48 παρ. 2 του νόμου αυτού εφαρμόζον-
ται αναλόγως στους αναγκαστικούς συνεταιρισμούς και τις ενώσεις τους που δια-
τηρούνται.

Στους συνεταιρισμούς ακινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χορτονομής αν και
κατά την επαναληπτική γενική συνέλευση δεν επιτευχθεί η απαρτία που προβλέ-
πεται στα άρθρα 24 και 25 του νόμου αυτού, συνέρχεται, χωρίς πρόσκληση, νέα
επαναληπτική συνέλευση σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 24. Η
συνέλευση αυτή βρίσκεται σε απαρτία ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρόν-
των μελών.

Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας των αναγκαστικών συνεταιριστικών ορ-
γάνωσεων καθορίζεται από το Καταστατικό και κατά παρέκκλιση των διατάξεων
του άρθρου 16 του νόμου αυτού.

Κατά τα λοιπά, παραπομπή των διατάξεων της ειδικής νομοθεσίας, από την
οποία διέπονται οι διατηρούμενες αναγκαστικές συνεταιριστικές οργανώσεις στη
νομοθεσία των ελεύθερων γεωργικών συνεταιρισμών, νοείται ως παραπομπή στις
διατάξεις του νόμου αυτού».

7. Η παράγραφος 2 του άρθρου 76 του Ν. 1541) 85 αντικαθίσταται ως εξής:
«1. Οι εκλογές για την ανάδειξη νέων οργάνων διοίκησης των αγροτικών συνεται-
ριστικών οργάνωσεων και αντιπροσώπων θα διεξαχθούν έως το τέλος του 1986.

Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μέχρι 6 ακόμη μήνες.

Η θητεία των οργάνων διοίκησης των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων που λήγει χρονικά, παρατείνεται μέχρι τη διεξαγωγή των εκλογών».

Παρατηρήσεις επί του άρθρου 1 της ΠΥΣ 90/86

Π α ρ ά γ ρ α φ ο ς 1: Στα είδη των κατ' εξαίρεση επιτρεπόμενων να ιδρυθούν σαν δεύτερων συνεταιρισμών στην ίδια περιφέρεια προστίθενται και οι συνεταιρισμοί αγροτικής βιοτεχνίας και σικοτεχνίας, ενώ οι συνεταιρισμοί παραγωγής γουναρικών αντικαθίστανται από τους συνεταιρισμούς εκτροφής γουνοφόρων ζώων (όχι και ιεπεξεργασίας;).

Παρά τη διευκρίνησή της όμως, η τροποποιηθείσα διάταξη παραμένει ελλιπής, αφού για τους ίδιους επικαλούμενους από αυτή λόγους εξαίρεσης (συνεταιρισμοί ειδικού σκοπού) πρέπει να εξαιρεθούν και οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί, οι συνεταιρισμοί εξαγοράς ή ενοικίασης γαιών (βλ. και παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, που τους εξαιρεί της αναγκαστικής συγχώνευσης), οι αρδευτικοί, οι υγειονομικοί κλπ. καθώς και όσοι άλλοι τυχόν συνεταιρισμοί ειδικού σκοπού μπορούν να ιδρυθούν μέσα στα ευρέα όρια δραστηριότητας των αγροτικών συνεταιρισμών. Ακόμη, ειδικού σκοπού μπορούν να θεωρηθούν π.χ. σε μία περιφέρεια καλλιέργειας οπωροφόρων δέντρων και οι κτηνοτροφικοί συνεταιρισμοί, και τ' αντίστροφο, για να καταλήξουμε στο τελικό συμπέρασμα της ελεύθερης ίδρυσης συνεταιρισμών χωρίς τακτικούς περιορισμούς, όπως επιβάλλουν οι Συνεταιριστικές Αρχές.

Π α ρ ά γ ρ α φ ο ς 2: Η πρόσθετη εξαίρεση από την αναγκαστική συγχώνευση και των συνεταιρισμών εξαγοράς ή εκμετάλλευσης γεωργικών ή δασικών εκτάσεων αποδεικνύει, όπως και η διεύρυνση των εξαιρέσεων της προηγούμενης παραγράφου, την αδυναμία λειτουργίας αναγκαστικά συγχωνευόμενων συνεταιρισμών.

Π α ρ ά γ ρ α φ ο ς 3: Για τη λήψη απόφασης στο σοβαρώτατο θέμα της αναγκαστικής ή μη συγχώνευσης των συνεταιρισμών, πρωτοβάθμιων και ενώσεων τους, εισάγεται κατ' εξαίρεση διάταξη συνήθους απαρτίας με την παρουσία του 1) 2 των μελών, αντί των 2) 3 που απαιτεί ο νόμος για τις ελεύθερες συγχωνεύσεις και τα άλλα σημαντικά θέματα του συνεταιρισμού (25 παρ. 2 Ν. 1541/85).

Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί ούτε αυτή η απαρτία, μπορεί έγκυρα να ληφθεί απόφαση σε επαναληπτική γενική συνέλευση με οποιοδήποτε αριθμό παρόντων μελών, ειδικά για την περίπτωση των αναγκαστικών συγχωνεύσεων, ενώ ακόμη και για τα συνηθισμένα θέματα της ημερησίας διάταξης απαιτεί ο νόμος την παρουσία τουλάχιστον του 1) 4 των τακτικών μελών στις επαναληπτικές συνελεύσεις (24 παρ. 2 Ν. 1541/85). Η τελική δε απόφαση για το θέμα αυτό αφήνεται στα χέρια μιας ελάχιστης μειοψηφίας, όσων απομείνουν κατά την ψηφοφορία μελών.

Οι κατ' εξαίρεση από τις αντίστοιχες για σημαντικά αλλά και συνηθισμένα θέματα απαρτίες αλυσιδωτές μειώσεις του αριθμού των μελών για τη λήψη απόφασης στο θέμα των αναγκαστικών συγχωνεύσεων επιβεβαιώνουν την αντίδραση του συνεταιρισμένου αγροτικού κόσμου στο θέμα αυτό, γιατί διαφορετικά δεν θα υπήρχε λόγος θέσπισής τους, και καταλύουν την αρχή της Δημοκρατίας, που διέπει τη λειτουργία των συνεταιρισμών (1).

Π α ρ ά γ ρ α φ ο ς 4: Η παρεχόμενη παράταση αποδεικνύει και αυτή την αντίθεση των συνεταιριστών στις αναγκαστικές συγχωνεύσεις των οργανώσεών τους.

(1) Βλ. και παρατηρήσεις της ΕΦΣ στο προηγούμενο τεύχος σ. 116-117.

Π α ρ ά γ ρ α φ ο ς 5: Στους διατηρούμενους αναγκαστικούς συνεταιρισμούς, και επομένως μη αναγκαστικά συγχωνευόμενους με τους γενικού ή ειδικού σκοπού της ίδιας περιφέρειας, προστίθενται και οι συνεταιρισμοί Θήρας-Θηρασίας.

Π α ρ ά γ ρ α φ ο ς 6: Οι εξαιρετικές διατάξεις για την επίτευξη απαρτίας (1) στα θέματα του συνεταιρισμού με οποιοδήποτε αριθμό παρόντων μελών κατά την επαναληπτική συνέλευση στους συνεταιρισμούς ακινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χωρονομής και ο καθορισμός του ύψους της συνεταιριστικής μερίδας των αναγκαστικών συνεταιρισμών από το Καταστατικό, είναι διατάξεις σύμφωνες με τις Συνεταιριστικές Αρχές και γι' αυτό πρέπει να αποτελέσουν γενική ρύθμιση.

Π α ρ ά γ ρ α φ ο ς 7: Η συνεχιζόμενη παρέμβαση στον καθορισμό ημερομηνίας διεξαγωγής των αρχαιρεσιών και η αυθαίρετη παράταση της θητείας των διοικητικών συμβουλίων μειώνουν την προστατευόμενη από το Σύνταγμα αυτοδιοίκηση των συνεταιρισμών και εμποδίζουν τη δημοκρατική λειτουργία τους (2).

— Στη συνέχεια οι παράγραφοι 2-13 του άρθρου 32 του Ν. 1644/86 επέφεραν και αυτές τις ακόλουθες τροποποιήσεις στο Ν. 1541/85.

2. Η παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 1541/1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η περιφέρεια του αγροτικού συνεταιρισμού ορίζεται από τα διοικητικά όρια ενός ή περισσότερων, γειτονικών με το δήμο ή την κοινότητα της έδρας του συνεταιρισμού οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσα στα οποία θρίσκονται οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις των μελών του. Κατεξάιρεση η περιφέρεια αγροτικού συνεταιρισμού ειδικού σκοπού μπορεί να περιλαμβάνει και τα διοικητικά όρια μη γειτονικών με το δήμο ή την κοινότητα της έδρας του συνεταιρισμού οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης του ίδιου νομού».

3. Το δεύτερο εδάφιο της παραγρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 1541/85, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 της ανωτέρω Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου, αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατεξάιρεση επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία πρωτοβάθμιων αγροτικών οργανώσεων ειδικού σκοπού με αντικείμενο τη ζωική παραγωγή και τα προϊόντα της, την εκτέλεση δασικών εργασιών (δασικοί συνεταιρισμοί), την παραγωγή αλιευτικών, σπηροτροφικών και μελισσοκομικών προϊόντων (αλιευτικοί, σπηροτροφικοί και μελισσοκομικοί συνεταιρισμοί), ανθοκομικών και καλ-

λωπιατικών φυτών (ανθοκομικοί συνεταιρισμοί) εκτροφής γουνοφόρων ζώων, συνεταιρισμοί αγροτικής βιοτεχνίας και οικοτεχνίας και συνεταιρισμοί κοινής γεωργικής, κτηνοτροφικής και δασικής εκμετάλλευσης».

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 5 του νόμου 1541/1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, η οποία λαμβάνεται με σύμφωνη γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ, ο ελάχιστος αριθμός των ιδρυτικών μελών μπορεί να μειωθεί στο μισό (1/2), εφόσον πρόκειται για αγροτικούς συνεταιρισμούς ορεινών ή ημιορεινών περιοχών ή μικρών νησιών και συνεταιρισμούς ειδικού σκοπού».

5. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του ν. 1541/1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, η οποία εκδίδεται με σύμφωνη γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ, η συνεταιριστική μερίδα μπορεί να μειωθεί έως το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) δρχ., εφόσον πρόκειται για αγροτικούς συνεταιρισμούς ορεινών ή ημιορεινών ή προβληματικών περιοχών ή μικρών νησιών ή συνεταιρισμούς δασοκτημόνων».

6. Η παράγραφος 2 του άρθρου 25 του

(1) Ορθότερο μόνο για τα συνηθισμένα θέματα.

(2) Βλ. και Παρατηρήσεις της Ε.Φ.Σ. στο προηγούμενο τεύχος σ. 116-117.

ν. 1541)1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Για τη λήψη απόφασης σχετικά με την παράταση της διάρκειας του συνεταιρισμού, τη διάλυσή του, τη μεταβολή των σκοπών του, τη συγχώνευση του συνεταιρισμού, τη συμμετοχή του σε κοινές επιχειρήσεις, τη σύσταση ή συμμετοχή σε συνεταιριστικές εταιρείες, σύμφωνα με τα άρθρα 3 παρ. 4 και 59 αντίστοιχα, την ανάκληση του διοικητικού συμβουλίου, του εποπτικού συμβουλίου ή μελών αυτών, την ανάκληση αντιπροσώπων σε συνεταιριστικές οργανώσεις ανωτέρου βαθμού, σε συνεταιριστικούς οργανισμούς ή στην ΠΑΣΕΓΕΣ, την τροποποίηση του καταστατικού του, την επιβάρυνση των μελών για κάλυψη τυχόν ζημιών, την επιβολή ειδικής εισφοράς στα μέλη, την εκποίηση ή δωρεά ακινήτων και για κάθε άλλο θέμα, όπου ο νόμος αυτός ή το καταστατικό του συνεταιρισμού απαιτεί αυξημένη πλειοψηφία, απαιτείται παρουσία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών και πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των παρόντων κατά την ψηφοφορία συνεταιρίων».

7. Η παράγραφος 5 του άρθρου 29 του ν. 1541)1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του».

8. Η παράγραφος 4 του άρθρου 32 του ν. 1541)1985 αντικαθίσταται ως εξής:

4. Το σώμα συγκροτείται με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας, ύστερα από γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ. Το σώμα εποπτεύεται από τον Υπουργό Γεωργίας και διοικείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο, το οποίο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το διοικητικό συμβούλιο απαρτίζεται από:

α) Τρία (3) μέλη, που προτείνονται με τους αναπληρωτές τους από το διοικητικό συμβούλιο της ΠΑΣΕΓΕΣ.

β) Τρία (3) μέλη, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από τον Υπουργό Γεωργίας με την απόφαση συγκρότησης του διοικητικού συμβουλίου και

γ) ένα (1) μέλος, που προτείνεται με τον αναπληρωτή του από το Ελεγκτικό Συνέδριο του Κράτους.(1)

Ως πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του σώματος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας ένα από τα μέλη του. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας καθορίζονται οι λεπτομέρειες λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου.

Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου είναι τριετής.

Το σώμα επικουρείται από γραμματεία, της οποίας η σύνθεση, οι αρμοδιότητες και οποιαδήποτε λεπτομέρεια λειτουργίας της καθορίζονται με το π. δ) γμα του πρώτου εδαφίου. Σε έναν από τους υπαλλήλους της γραμματείας ανατίθενται καθήκοντα γραμματέα του Δ.Σ. με απόφαση του προέδρου αυτού».

9. Η παράγραφος 8 του άρθρου 32 του ν. 1541)1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Οι ελεγκτές δικαιούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους να ελέγχουν τα βιβλία, τους λογαριασμούς και κάθε άλλο στοιχείο της συνεταιριστικής οργάνωσης, που κρίνεται χρήσιμο για την πλήρη και επιτυχή εκτέλεση του έργου τους. Οφείλουν να εξακριβώνουν την αλήθεια και νομιμότητα των εγγραφών στα βιβλία και στα διάφορα στοιχεία των ελεγχόμενων, ιδίως δε να ελέγχουν τον ισολογισμό και τον απολογισμό των συνεταιριστικών οργανώσεων και να διαπιστώνουν την ακρίβεια, την ειλικρίνεια και τη νομιμότητα των περιεχομένων. Αν κατά τη διενέργεια οποιαδήποτε ελέγχου οι ελεγκτές αντιμετωπίσουν θέματα για τα οποία δεν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις (ως εκτίμηση αξίας εκτελεσθέντος κτιριακού έργου κλπ.) ζητούν με σχετική αναφορά τους προς το Δ.Σ. το διορισμό εκπαιδευόμενου. Το Δ.Σ. σε περίπτωση αποδοχής του αιτή-

(1) Βλ. σχετικά σφάλματα στη στήλη «Θέσεις - Απόψεις» αυτού του τεύχους.

ματος αποφασίζει το διορισμό αυτού, καθορίζοντας συγχρόνως και την αμοιβή του. Οι ελεγκτές υποβάλλουν το πόρισμα των εργασιών τους στη γενική συνέλευση των μελών της συνεταιριστικής οργάνωσης που ελέγχθηκε, στο όργανο, την οργάνωση ή τα μέλη που ζήτησαν, σύμφωνα με την παράγραφο 10, τη διενέργεια ελέγχου και στο Δ.Σ. του σώματος ελεγκτών. Αν από το πόρισμα ελέγχου προκύπτει ότι έχουν συντελεσθεί πράξεις τιμωρούμενες από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, οι παραλήπτες αυτού υποχρεούνται στην άμεση υποβολή του στην αρμόδια εισαγγελική αρχή».

10. Η παράγραφος 9 του άρθρου 32 ν. 1541)1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Οι ελεγκτές ευθύνονται συμμετρως για κάθε ζημιά που με δόλο ή από θαλασφία αμέλεια προκάλεσαν στην αγροτική συνεταιριστική οργάνωση κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους».

11. Μετά την παράγραφο 8 του άρθρου 61 του ν. 1541)1985 προστίθενται νέες παράγραφοι, 9 και 10 ενώ οι παράγραφοι 9, 10, 11, 12, 13 και 14 αριθμούνται ως παράγραφοι 11, 12, 13, 14, 15 και 16. Οι παράγραφοι που προστίθενται έχουν ως εξής:

«9. Απαλλάσσεται του φόρου μεταβιβάσεως ακινήτων η μεταβίβαση ακινήτου από ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών σε μέλη τους και αντίστροφα.

10. Απαλλάσσεται του φόρου μεταβιβάσεως ακινήτων η αξία του ακινήτου που μεταβιβάζεται στα μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών πρώτου βαθμού, κατά το ποσοστό που υποβλήθηκε αυτή σε φόρο μεταβιβάσεως κατά την αγορά από το συνεταιρισμό του ακινήτου που μεταβιβάζεται».

12. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου

63 του ν. 1541)1985 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Δύνανται επίσης να διατηρούν τη νομική τους προσωπικότητα και να εξαιρούνται της συγχώνευσης συνεταιρισμοί παραμεθορίων περιοχών μετά από προηγούμενη γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ και απόφαση του Υπουργού Γεωργίας».

13. Στο άρθρο 73 του ν. 1541)1985 προστίθεται νέα παράγραφος με αριθμό 6 και η παράγραφος 6 αναριθμείται σε 7, ως εξής:

«6. Αναγκαστικοί συνεταιρισμοί διαχειρίσεως ακινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χορτονομής μπορούν, με απόφαση της γενικής συνέλευσης, να μεταβιβάσουν, λόγω δωρεάς, την κυριότητα ακινήτου συνιδιοκτησίας με τα εμπράγματα και ενοχικά δικαιώματα σ' αυτήν ή τη διαχείριση της κοινής χορτονομής σε ιδιόκτητες εκτάσεις, των οποίων οι ιδιοκτήτες έχουν την ελεύθερη διάθεση, στο δήμο ή την κοινότητα, στα διοικητικά όρια των οποίων βρίσκεται η συνιδιοκτησία ή η κοινή χορτονομή ή στο δήμο ή στην κοινότητα της καταγωγής των μελών ή των δικαιωπαρόχων τους ή στο Δημόσιο ή σε οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο του δημόσιου τομέα.

Η απόφαση της γενικής συνέλευσης για τη μεταβίβαση λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία του άρθρου 25 παράγραφος 2 του νόμου αυτού. Αν κατά τη δεύτερη σύγκληση της γενικής συνέλευσης δεν επιτευχθεί η απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 24 του νόμου αυτού, συνέρχεται νέα επαναληπτική γενική συνέλευση, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 24 και βρίσκεται σε απαρτία, εφόσον στην αρχή της συνεδρίασης είναι παρόν το ένα τέταρτο (1/4) των μελών».

Π α ρ α τ η ρ ή σ ε ι ς: Η επέκταση της περιφέρειας του αγροτικού συνεταιρισμού ειδικού σκοπού και στα διοικητικά όρια μη γειτονικών ΟΤΑ με την έδρα του συνεταιρισμού (άρθρ. 32 παρ. 2), η δυνατότητα μείωσης της συνεταιριστικής μερίδας και των συνεταιρισμών περιθλασματικών περιοχών και δασοκτημόνων (άρθρ. 32 παρ. 5), η δυνατότητα εξαίρεσης από τη συγχώνευση και των συνεταιρισμών παραμεθορίων περιοχών (άρθρ. 32 παρ. 12) και η έμμεση εξαίρεση από τη συγχώνευση με το χαρακτηρισμό τους σαν ειδικού σκοπού και των κτηνοτροφικών, γαλακτοκομικών, πτηνοτροφικών κλπ. συνεταιρισμών (σύνολο 392) καθώς και των συνεταιρισμών κοινής γεωργικής, κτηνοτροφικής και δα-

σικής εκμετάλλευσης, αποδεικνύου ότι η συνεταιριστική πράξη επιβάλλει την ολοένα και μεγαλύτερη προσέγγιση της συνεταιριστικής νομοθεσίας, έστω και μέσω πολυπληθών εξαιρετικών διατάξεων, προς τις Συνεταιριστικές Αρχές του ελεύθερου Συνεργατισμού.

— Υ.Α. (Γεωργ.) 14218) 2.4.86: Συμπληρωματική απόφαση μείωσης ελάχιστου αριθμού μελών για σύσταση Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων. (ΦΕΚ Β' αρ. 215/21.4.86).

Μειώνεται σε 25 και 10 ο ελάχιστος αριθμός ιδρυτών γενικού και ειδικού σκοπού αντίστοιχα, σε 533 ακόμη δήμους και κοινότητες και επομένως απαλλάσσονται της αναγκαστικής συγχώνευσης με τους γειτονικούς συνεταιρισμούς τους, όσοι λειτουργούντες σ' αυτούς τους δήμους και κοινότητες συνεταιρισμοί έχουν τουλάχιστον 25 και 10 μέλη αντίστοιχα (1).

— Υ.Α. (Γεωργ.) 27434) 7.7.86: Παράταση προθεσμιών άρθρου 63 Ν. 1541) 85 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» (ΦΕΚ Β' άρθρο 546/8.8.1986)

Παρατείνονται οι ακόλουθες προθεσμίες του άρθρου 63 Ν. 1541) 83:

- α) Μέχρι 18-10-1986 η προθεσμία της παρ. 1 για τη συγχώνευση πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών, των οποίων οι περιφέρειες συμπίπτουν.
- β) Μέχρι 31-12-1986 η προθεσμία της παρ. 2 για τη συγχώνευση των ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών των οποίων οι περιφέρειες βρίσκονται στον ίδιο νομό.
- γ) Μέχρι 18-11-1986 η προθεσμία της παρ. 5α, για τη συγχώνευση αγροτικών συνεταιρισμών, που δε συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις για τη σύσταση αγροτικού συνεταιρισμού, όπως προδίδονται στο άρθρο 5, με αγροτικούς συνεταιρισμούς γειτονικών Κοινοτήτων.
- δ) Μέχρι 18-10-1986 η προθεσμία της παρ. 7 για την προσαρμογή των καταστατικών των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών στις διατάξεις του Νόμου 1541) 85 και
- ε) Μέχρι 31.12.1986 η προθεσμία της παρ. 7 για την προσαρμογή των Καταστατικών των Ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών στις διατάξεις του Ν. 1541) 85.

— Υ.Α. (Αναπληρ. Υπ. Γεωργίας) 305464/6-3-1986: Συγκρότηση του Συμβουλίου Γεωργικών Ερευνών (ΦΕΚ Β' αρ. 142/86).

Στο δωδεκαμελές Συμβούλιο συμμετέχει και εκπρόσωπος της ΠΑΣΕΓΕΣ.

— Ν. 1642) 86: Για την εφαρμογή του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και άλλες διατάξεις. (ΦΕΚ Α' αρ. 125/21.8.86).

• Η εισαγωγή του ΦΠΑ γίνεται για την εναρμόνιση του ελληνικού φορολογικού καθεστώτος με εκείνου της ΕΟΚ, με την αντικατάσταση από αυτόν διάφορων φόρων, κυρίως του φόρου κύκλων εργασιών και τελών χαρτοσήμου (άρθρ. 57).

• Αντικείμενο του φόρου σε γενικές γραμμές είναι η παράδοση αγαθών και η

(1) Για τη σημασία της μείωσης του ελάχιστου αριθμού ιδρυτικών μελών και τις συνέπειες του στις αναγκαστικές συγχωνεύσεις των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών του άρθρου 63 παρ. 5 Ν. 1541) 85 βλ. στο προηγούμενο τεύχος μας σ. 111.

παροχή υπηρεσιών εφόσον πραγματοποιούνται από επαχθή αιτία στην ελληνική Επικρατία, ή από υποκείμενο στο φόρο που έχει την έδρα του ή την κατοικία του στο εσωτερικό της χώρας, καθώς και η εισαγωγή αγαθών στην ελληνική Επικρατία (άρθρα 2, 3, 4, 12).

• Η ανάληψη μερίδας σε αγαθά από συνεταιίρο σε περίπτωση λύσης του συνεταιρισμού ή αποχώρησής του από αυτόν θεωρείται παράδοση αγαθών και φορολογείται (άρθρ. 7 παρ. 2δ).

• Επιχειρήσεις που δεν έχουν υποχρέωση να τηρούν βιβλία ή που τηρούν βιβλία πρώτης κατηγορίας και πραγματοποιήσαν την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο ακαθάριστα έσοδα μέχρι 6.000.000 δρχ. ή αρχίζουν για πρώτη φορά τις εργασίες τους, υπάγονται στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 32, ενώ οι επιχειρήσεις που πραγματοποίησαν ακαθάριστα έσοδα 1.000.000 δρχ. ή οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που δεν τηρούν βιβλία δεύτερης ή ανώτερης κατηγορίας απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης και καταβολής φόρου (άρθρ. 32 παρ. 2). Στις διατάξεις αυτές δεν υπάγονται οι αγρότες για τους οποίους ισχύει το ειδικό καθεστώς του άρθρου 33.

• Κατά το άρθρο 33, οι αγρότες για την παράδοση αγροτικών προϊόντων παραγωγής τους και για την παροχή αγροτικών υπηρεσιών δικαιούνται να ζητήσουν την επιστροφή του ΦΠΑ που επιδόθηκε τις αγορές αγαθών ή λήψεις υπηρεσιών, που πραγματοποίησαν για την άσκηση της εκμετάλλευσής τους. Η επιστροφή του φόρου ενεργείται από το Δημόσιο με καταβολή στον αγρότη ποσού που προκύπτει με την εφαρμογή κατ' αποκοπή συντελεστών σε ορισμένα αγροτικά προϊόντα του Παραρτήματος IV του νόμου με βάση την αξία των προϊόντων ή υπηρεσιών που προκύπτει από τα σχετικά τιμολόγια. Όταν η παράδοση των αγαθών και η παροχή των υπηρεσιών γίνεται σε αγροτικούς συνεταιρισμούς ή ενώσεις τους, οι κατ' αποκοπή συντελεστές επιστροφής φόρου προσαρμόζονται κατά μία (1) εκατοστιαία μονάδα. Οι αγρότες μπορούν να επιλέξουν με δήλωσή τους που δεν ανακαλείται πριν από μία πενταετία, την υπαγωγή τους στο κανονικό καθεστώς του νόμου. Επιστροφή του φόρου δεν αναγνωρίζεται σε περίπτωση παράδοσης αγροτικών προϊόντων ή παροχής αγροτικών υπηρεσιών σε άλλους αγρότες που δεν υπόκεινται στο ΦΠΑ ή που δικαιούνται επιστροφής φόρου με βάση το άρθρο αυτό.

Στο ειδικό αυτό καθεστώς δεν υπάγονται οι αγρότες, που:

- α) ασκούν τη δραστηριότητά τους με τη μορφή εταιρείας οποιουδήποτε τύπου ή αγροτικών συνεταιρισμών
- β) πωλούν αγροτικά προϊόντα επεξεργασμένα σε βιομηχανικά ή βιοτεχνικά προϊόντα
- γ) ασκούν παράλληλα και άλλη οικονομική δραστηριότητα για την οποία τηρούν βιβλία Β' ή ανώτερης κατηγορίας.

• Απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ η παράδοση αυτοούσιων αγροτικών προϊόντων από αγροτικούς συνεταιρισμούς και ενώσεις τους σε τρίτον υποκείμενο στο φόρο, εφόσον αυτός τα προσρίζει για εξαγωγή, όπως τα αγόρασε, και πραγματοποιήσει αυτή την εξαγωγή μέσα σε ορισμένη προθεσμία (άρθρ. 20 παρ. 1ζ).

• Ο νόμος αρχίζει να εφαρμόζεται από 1.1.1987 εκτός ορισμένων ειδικών διατάξεων του (άρθρο 67).

— Άλλα ενδιαφέροντα νομοθετήματα.

- Πράξη Διοικητή Τράπ. Ελλάδος αρ. 699) 18-2-86: Χρηματοδότηση Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ) κατά το έτος 1986 (ΦΕΚ Α' αρ. 25/86).
- Ν. 1584) 86: Κύρωση της Τρίτης Σύμβασης ΑΚΕ - ΕΟΚ (Λοιμέ ΙΙΙ) (ΦΕΚ Α' αρ. 15/86).
- Υ.Α. (Υφ. Βιομηχ. Ενεργ. Τεχνολ.) Ι-6) Φ. 24.6) οικ. Β. 5850: Τροποποίηση του Κανονισμού Χρηματοδότησης ΜΜΕ - Κοινοπραξιών και Συνεταιρισμών από τον ΕΟΜΜΕΧ (ΦΕΚ Β' αρ. 348/23-5-86).
- Υ.Α. (Προεδρ. Κυβ., Αναπλ. ΥΠ. Οικον., Γεωργ.) 420288) 7-5-86: Ρύθμιση θεμάτων δαπανών κινήσεως υπαλλήλων Υπ. Γεωργίας και υπηρεσιακής κατάστασης αυτών που αποσπώνται σε Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (ΦΕΚ Β' αρ. 364/2-6-86).
- Απόφαση Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών Θεμάτων, Συνεδρίαση 312/13-6-86: Έγκριση μεταφοράς υποκαταστημάτων και θυρίδων συναλλαγών ΑΤΕ σε περιοχές διάφορες εκείνων που καθορίστηκαν με τις αρχικές εγκριτικές αποφάσεις (ΦΕΚ Α' αρ. 97/16-7-86).
- Πράξη Διοικητή Τράπ. Ελλάδος αρ. 698) 18-2-86: Εξάλειψη των εξαγωγών ελαιολάδου από την καταβολή διαφοράς τόκων (ΦΕΚ Α' αρ. 25).

ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ 4) 1986

- Νικ. Μετζιδάκι: Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και κομματική διαμάχη.
- Κ. Παπαγεωργίου: Οι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί στις 12 χώρες της ΕΟΚ.
- W.P. WATKINS: Συνεταιριστικές Αρχές, σήμερα και αύριο. (παρουσίαση του βιβλίου).
- Η Εταιρεία Φίλων του Συνεργατισμού. Το χρονικό για την ίδρυση και δραστηριότητά της (συνέχεια από σελ. 127 τεύχους 2).
- Β. Δημητριάδου - Λαμπροπούλου: Νομολογία σε θέματα Συνεταιρισμών.
- Τα Συνεταιριστικά στη Βουλή

**ΤΑ ΚΕΡΔΟΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΣΑΣ**

ΣΕΚΟΒΕ

ΒΙΟΧΥΜ

**Ε.Γ.Σ. ΛΕΣΒΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΣΕΡΡΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΛΑΚΩΝΙΑΣ**

**Α.Ε.Β.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΗΛΕΙΑΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΝΑΞΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΤΗΝΟΥ
Σ/σμός ΣΚΟΠΕΛΟΥ**

ΜΙΑ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

- Κονσέρβες
- Κατεψυγμένα Λαχανικά
- Χρυσή Πατάτα
- Τυριά
- Αλλαντικά
- Ελιές
- Ρύζι - Όσπρια
- Τουρσιά
- Λάδια - Πυρηνέλαια
- Χυμοί
- Κρασιά
- Δαμάσκηνα

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**

Ελληνική Συνεταιριστική Εταιρία Διανομών - Εξαγωγών και Εισαγωγών Α.Ε.

Ακαδημίας και Γενναδίου 8· Αθήνα 142 τηλ: 36.42.311-13

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΟΚ

Του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗ(*)

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η σύγκλιση των οικονομιών — που τόσο μεθοδικά σχεδιάζεται τελευταία στην ΕΟΚ από τους κορυφαίους αξιωματούχους και τεχνοκράτες της, — βρίσκει την καλύτερη έκφρασή της, σαν έννοια και σαν σκοπός στην Αγροτική Οικονομία.

Η θέση που δόθηκε στον Αγροτικό τομέα το 1957 από τη Συνθήκη της Ρώμης ήταν σημαντική και έργο σημαντικό έγινε. Τα 10 άρθρα (38-47) της συνθήκης και το πλήθος των κανονισμών που εκδόθηκαν από της εφαρμογής της, θεβαιώνουν του λόγου το αληθές. Επισημαίνω το γεγονός αυτό, για να πω, πριν ακόμη παραθέσω τις απόψεις και τα επιχειρήματά μου, ότι στη νέα οικονομική πολιτική που σχεδιάζεται σήμερα στον ευρύτερο γεωγραφικό κοινοτικό χώρο, πρέπει να προσεχθεί και πάλι ιδιαίτερα ο Αγροτικός τομέας, όχι μόνο για την τόσο αναγκαϊότητα της ύπαρξης και της ευημερίας του, αλλά και για τις ιδιαιτερότητές του, στην παραγωγική διαδικασία, την απασχόληση πληθυσμού στην ύπαιθρο και τις πρωτογενείς, απόλυτα αναπτυξιακές, δυνατότητές του.

Είναι σήμερα γεγονός, χωρίς καμμία αμφισβήτηση, ότι σ' ολόκληρο τον παραγωγικό χώρο και φυσικά σε όλους τους κλάδους και τομείς της παραγωγής, γκρεμίζεται σταδιακά το χθεσινό παραγωγικό οικοδόμημα, αυτό που με την αντίληψη της εποχής του έχει στηθεί, εκείνο που μια περιορισμένη καταναλωτική αγορά, σε κλειστή οικονομία και με δασμολογική προστασία, συντηρούσε. Στη θέση του χτίζεται σήμερα το σύγχρονο παραγωγικό οικοδόμημα, για μεγαλύτερη αγορά, για πελατεία με περισσότερες απαιτήσεις. Αυτό που καθιερώνει η τεχνολογική εξέλιξη. Εκείνο που επιβάλλει η νέα γενιά με τις αντιλήψεις και τις απαιτήσεις της.

2. Ο καταναλωτής ρυθμιστής της παραγωγής

Στη σημερινή μεγάλη και ανοικτή αγορά με την αφθονία των αγαθών και τον οξύτατο ανταγωνισμό, ο καταναλωτής είναι ο ρυθμιστής της παραγωγής με κριτήρια, το είδος, την ποιότητα και την τιμή. Η αφθονία των αγαθών και ο ελεύθερος ανταγωνισμός, του δίνει τη δυνατότητα να επιλέγει το καλύτερο και το φθηνότερο. Έτσι ο καταναλωτής — δηλαδή ο καθένας μας — προωθεί με τις προτιμήσεις του ή εκτοπίζει με την αδιαφορία του, μονάδες ή ακόμη και ολόκληρους κλάδους παραγωγής. Νέα προϊόντα που συγκεντρώνουν αυτά τα πλεονεκτήματα, εκτοπίζουν κάθε μέρα άλλα προϊόντα τα οποία πολλά χρόνια δέσποζαν στη διατροφή και γενικά τη ζωή του ανθρώπου.

Όποιος και από οποιαδήποτε θέση, είτε σαν παραγωγός, είτε σαν εκπρόσωπος παραγωγών, είτε ακόμη και σαν Κρατικός λειτουργός, αγνοήσει τους ανυποχώρητους αυτούς όρους παραγωγής, όπως τους προδιαγράφει η σημερινή επιλεκτική και απαιτητική καταναλωτική αγορά, έχει προεξοφλήσει την αποτυχία της μονάδας παραγωγής ή και ολόκληρου του παραγωγικού κλάδου, του οποίου έχει την ευθύνη ανάπτυξης και προκοπής.

(*) Ο κ. Γ. Σελλιανάκης είναι οικονομολόγος, τ. Γεν. Δ/τής στην «Ελαιουργική». Το κείμενο είναι το κύριο μέρος εισήγησής του στο Συνέδριο «ΕΥΡΩΠΗ - ΤΩΡΑ» και διατυπώνονται οι απόψεις του στο θέμα του Συνεδρίου.

3. Αναδιάρθρωση της αγροτικής παραγωγής στην ΕΟΚ

Αλλά, ως πλησιάζουμε περισσότερο και με περισσότερη απλότητα το θέμα μας. Και πρώτα απ' όλα ως δούμε: Πώς μπορεί να γίνει η σύγκλιση των Αγροτικών οικονομιών στα πλαίσια της σύγκλισης των οικονομιών των σημερινών 12 Κρατών - μελών της ΕΟΚ που αποτελεί και την επιδίωξη της Κοινότητας σαν μια βασική προϋπόθεση της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Κανείς βέβαια, ακόμη και ο πιο ευφάνταστος, δεν μπορεί να πιστέψει πως θα γίνει συγχώνευση των κοινοτικών Αγροτικών ιδιοκτησιών, κάποια μορφή δηλαδή αναδιασμού που σ' εμάς είναι πολύ γνωστός και που περιορισμένα — σε σύγκριση με τα ποσά που διατέθηκαν — υπήρξαν τα αγαθά του. Ούτε βέβαια πως θα συσπειρωθούν οι κοινοτικοί αγρότες σε ένα κεντρικό φορέα για αποτελεσματικότερες διεκδικήσεις με τις πιέσεις που θ' ασκούν στα κοινοτικά όργανα. Το πρώτο — δηλαδή η συγχώνευση των ιδιοκτησιών — είναι αδύνατο. Το δεύτερο — δηλαδή η συσπείρωση σε ένα κεντρικό φορέα — είναι δυνατό και κάποιες σκοπιμότητες εξυπηρετεί όπως στον προγραμματισμό και τις διεκδικήσεις — αλλά και τα δύο δεν αφορούν τη σύγκλιση των κοινοτικών Αγροτικών οικονομιών.

Αυτό που σε τούτη τη νέα προσπάθεια επιδιώκεται από τους σχεδιαστές της ευρωπαϊκής οικονομίας είναι — και αυτό φαίνεται καθαρά από τις διακηρύξεις, τα σχέδια, τις αποφάσεις και τα έργα τους — η α ν α δ ι α τ α ξ η της Αγροτικής οικονομίας - παραγωγής στα πλαίσια μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς. Μιας αγοράς χωρίς σύνορα και χωρίς περιορισμούς στην κυκλοφορία των αγαθών, των ατόμων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων, με βασικό κριτήριο, στις επιλογές, την παραγωγικότητα της γης και της εργασίας, κατά πρώτο λόγο, στον ευρύτερο κοινοτικό χώρο και κύριο στόχο τη μείωση του παραγωγικού κόστους, άρα και τη μείωση των τιμών των αγροτικών προϊόντων, χωρίς τη μείωση των εισοδημάτων όσων ασχολούνται ή θα ασχοληθούν μελλοντικά στον Αγροτικό τομέα.

4. Η ευθύνη του παραγωγικού σχεδιασμού σε κεντρική εξουσία

Τυσικά δεν πρόκειται για κάτι καινούργιο. Όλες οι χώρες επιδιώκουν το ίδιο πράγμα μέσα στα όρια των δικών τους συνόρων. Το καινούργιο εδώ, είναι ότι κάτι τέτοιο επιδιώκεται από μία κεντρική εξουσία, ένα Διευθυντήριο θα λέγαμε πιο απλά, στο οποίο μετέχουν οι εκπρόσωποι όλων των κρατών - μελών. Και σε ευρωπαϊκή έκταση.

Αυτό το Διευθυντήριο καλείται να αναζητήσει, με τις υπηρεσίες του και τους άλλους τρόπους που διαθέτει σε όλο το γεωργικό κοινοτικό χώρο, τους αγροτικούς παραγωγικούς κλάδους και τομείς με τις ευνοϊκότερες συνθήκες παραγωγής. Αυτούς δηλαδή με τα περισσότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα, να τους ενθαρρύνει, να σχεδιάσει και να προδιαγράψει την παραγωγική τους λειτουργία και φυσικά να ενδιαφερθεί για την απορρόφηση της παραγωγής τους από την κοινοτική και την εξωκοινοτική —για όσους θα δώσουν πλεονασματική παραγωγή— αγορά.

Έργο αρκετά δύσκολο. Γιατί η τόσο σωστή θεωρητικά αυτή άποψη, σίγουρα θα προσκρούσει σε εθνικούς παραδοσιακούς κλάδους των κρατών - μελών, που αναπτύχθηκαν και επιβίωσαν στο θερμοκήπιο της δασμολογικής προστασίας για άλλους, θάσιμους ίσως με τα τότε κριτήρια, λόγους. Σε εθνικούς παραγωγικούς κλάδους, με καλά προσχεδιασμένους μεταξύ τους ανταγωνισμούς στο διεθνή ανταγωνιστικό στίβο, που μέχρι και το 1957 ήταν ολόκληρος ο σημερινός κοινοτικός χώρος για όλους τους εταίρους της Κοινότητας (εκτός από το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και την Ολλανδία, δηλαδή τις χώρες της ΜΠΕΝΕΛΟΥΞ που προϋπήρχαν σαν τελωνειακή ένωση).

5. Αναπόφευκτες οι αντιδράσεις

Οι δυσκολίες άλλωστε αυτές, συναντήθηκαν μέσα στις ίδιες οικονομίες όταν και όπου επιχειρήθηκε ο περιορισμός της παραγωγής. Σε μερικές μάλιστα περιπτώσεις δεν αποφεύχθηκε και η παρέμβαση του κράτους, όπως σ' εμάς στην καπνοκαλλιέργεια, την θαμβάκοκαλλιέργεια, την καλλιέργεια των σιτηρών και σ' άλλες καλλιέργειες.

Όλοι αναγνωρίζουν — κανείς δεν αμφισβητεί — τη σκοπιμότητα που έχει η συγκέντρωση και ο περιορισμός της παραγωγής στις αποδοτικότερες απασχολήσεις, αλλά και κανείς δεν δέχεται με ευχαρίστηση να εγκαταλείψει μία οριακή παραγωγική μονάδα που η οικονομική συγκυρία τη μετέβαλλε σε προβληματική. Το σύνθημα είναι ότι θα ζητήσει μέτρα προστασίας με την αντίληψη ότι οι καταναλωτές (με δασμολογική προστασία) ή οι φορολογούμενοι (με επιδοτήσεις) θα πρέπει να πληρώσουν το αυξημένο κόστος παραγωγής του.

Οι βέβαιες αντιδράσεις από ανάλογους περιορισμούς και από εγκατάλειψη των μέτρων προστασίας, για μία αναδιάταξη της αγροτικής παραγωγής στον ευρύτερο κοινοτικό χώρο από μία κεντρική εξουσία, συνθέτουν το πρόβλημα της σύγκλισης των κοινοτικών αγροτικών οικονομιών και δίδουν την τεράστια διάστασή του, όσο και αν υποστηρίζεται ότι: η κοινή δράση των κρατών - μελών της ΕΟΚ ανήκει σήμερα στην καθημερινή πολιτική ζωή και ότι η στενά εθνικιστική πορεία κάθε κράτους οδηγεί πάντα στο παρελθόν, σε προκαταλήψεις, σε διαφορές.

6. Ενημέρωση και κατανόηση του χθες, του σήμερα, του αύριο.

Οπωσδήποτε εδώ θα χρειαστεί πολλή ενημέρωση και περισσότερη κατανόηση του χθες, του σήμερα και του αύριο, με το λογικό επιχείρημα ότι ο καταναλωτής — που όπως προαναφέρθηκε, και όλοι συμφωνούν, είναι ο ρυθμιστής της παραγωγής — θα πρέπει να μπορεί να αγοράζει στη χώρα του και προϊόντα άλλης χώρας, όταν στη χώρα της καταγωγής αυτών των προϊόντων, οι τεchnοπαραγωγικές συνθήκες τα κάνουν φθηνότερα και καλύτερα (ή το ένα από τα δύο κατά τη δική του εκτίμηση) από όμοια προϊόντα της δικής του χώρας.

Τα τέλη που έχουν σιτηθεί και που ακριβαίνουν ένα προϊόν, ενώ ταυτόχρονα εμποδίζουν την εισαγωγή ενός άλλου όμοιου αλλά φθηνότερου από άλλη χώρα, εμποδίζουν επίσης την προώθησή του για παραπέρα μείωση της τιμής του, πρέπει να γκρεμισθούν. Μοναδικό κριτήριο της ύπαρξης δασμών, μπορεί να είναι σήμερα η εθνική ασφάλεια από ενδεχόμενες θλέψεις της χώρας με ευνοϊκότερους όρους παραγωγής. Κίνδυνος όμως που η ΕΟΚ, η τεράστια αυτή οικονομική και πολιτική δύναμη, έχει κατά πολύ απομακρύνει για όλα τα κράτη - μέλη της.

Πρέπει ακόμη να γίνει κατανοητό ότι κάθε προϊόν έχει περισσότερους καταναλωτές από παραγωγούς και ότι μικρότερη δαπάνη για αγορά ενός προϊόντος, σημαίνει ενίσχυση του εισοδήματος περισσότερων ατόμων που είναι καταναλωτές. Θα ήταν παράλογο να υποστηριχθεί το αντίθετο, όπως θα ήταν και περίεργο να γίνει αυτό το λογικό εύκολα αποδεκτό.

7. Προσέγγιση στα δικά μας συμφέροντα

Όμως η λογική τελικά, όσο και αν αργεί, επικρατεί. Πρέπει να παραδεχθούμε ότι αυτό θα γίνει και στη σύγκλιση των οικονομιών της Κοινότητας μια και το ξεκίνημα έγινε. Έτσι μένει σε όλους εμάς (σαν άτομα, σαν λειτουργοί, σαν παραγωγοί, σαν καταναλωτές) το καθήκον να μελετήσουμε και να κατανοήσουμε στις λεπτομέρειές του το θέμα της σύγκλισης των Αγροτικών οικονομιών στην ΕΟΚ και να μεθοδεύσουμε τα παραπέρα θήματά μας για μία σύντομη και όσο μπορεί να γίνει καλύτερη αναδιάταξη της αγροτικής παραγωγής στον ευρύτερο κοινοτικό

χώρο, ειδικότερα δε και κύρια να μελετήσουμε, να προετοιμάσουμε και να προβάλλουμε τους δικούς μας αγροτικούς κλάδους και τομείς που μπορούν να επιβιώσουν και να προκόψουν σ' αυτή την αναδιάρθρωση.

Αλλά ποιό είναι αυτό το καθήκον; Μέχρι τώρα οι περισσότερες παραγωγικές ομάδες στην πρώτη αντιπαράθεσή τους με τον ξένο ανταγωνισμό, αντί της εντατικοποίησης της παραγωγής τους με σύγχρονες μεθόδους και τεχνοπαραγωγικά μέσα, αναζητούν επιτακτικά την κρατική προστασία και υποδεικνύουν σειρά μέτρων, πολλές φορές με την προειδοποίηση ότι αν δεν γίνουν αποδεκτά, θα ακολουθήσουν απεργιακές κινητοποιήσεις. Η τακτική όμως αυτή δεν μπορεί να είναι ωφέλιμη και γι' αυτούς που θέλουν να τη συνεχίσουν, γιατί απλούστατα ο απελευθερωμένος πια από την κρατική παρέμβαση ευρωπαϊός καταναλωτής, υπακούει στην τάση του και όχι στην πίεση της οποιασδήποτε ομάδας παραγωγών.

Στην Ευρώπη του 1992 ο καταναλωτής της Κοινότητας θ' αντικρύσει απευθείας τον παραγωγό του προϊόντος της προτίμησής του και φυσικά θα συναλλαγεί μαζί του, αν τον ικανοποιούν, η ποιότητα και η τιμή του. Και θα αντιδράσει όταν και όπου το κράτος του ή η κοινότητα τον υποχρεώσουν να συμμετάσχει — με δασμούς ή φόρους — στην κάλυψη ελλειμμάτων στην παραγωγή οποιουδήποτε προϊόντος. Γι αυτό η νέα οικονομική ανασύνταξη που σχεδιάζεται θέλει, όπως προαναφέρθηκε, κατανόηση και γνώση.

Ας δούμε την τελευταία, δηλαδή τη γνώση, αφού αυτή όπου βρεθεί μπορεί να φέρει και την κατανόηση.

Είμαστε χώρα αγροτική, μεσογειακή. Η περισσότερο αγροτική χώρα των 12, με ποσοστό απασχόλησης το 30% του ενεργού πληθυσμού. Ποσοστό που ήταν 64% στο τέλος της 10ετίας του Β. Παγκοσμίου πολέμου, δηλαδή μέσα σε 35 χρόνια μειώθηκε κατά 34%. Τι άραγε να σημαίνει το τελευταίο αυτό; Απλούστατα ότι άλλοι αποδοτικότεροι τομείς στη βιομηχανία, το εμπόριο και τις υπηρεσίες, απορρόφησαν το 34% που εγκατέλειψε την μη αποδοτική γεωργία τα τελευταία 35 χρόνια στη χώρα μας. Όμως δεν σημαίνει ότι στην Ελλάδα υποχώρησε και η γεωργική παραγωγή σ' αυτά τα χρόνια. Απεναντίας αυξήθηκε. Για παράδειγμα η παραγωγή φασθιακίου αυξήθηκε 3,5 φορές, η παραγωγή λαδιού 2 φορές, η παραγωγή καπνού 2 φορές, η παραγωγή σταφίδας (σουλτανίνας και κορινθιακής) 2 φορές, η παραγωγή εσπεριδοειδών 5 φορές, η παραγωγή σιτηρών 4 φορές, η παραγωγή γάλατος 6 φορές, η παραγωγή κρέατος 5 φορές και η παραγωγή αλιευμάτων 33%. Η αύξηση του όλου πληθυσμού την περίοδο αυτή ήταν 26% (από 7.900.000 σε 9.900.000).

8. Μετατόπιση του αγροτικού πληθυσμού και της κατανάλωσης

Βλέπουμε δηλαδή στα χρόνια αυτά μία μετατόπιση του αγροτικού πληθυσμού μέσα στην ίδια τη χώρα μας και μια αυξημένη απαίτηση των καταναλωτών για περισσότερα αγαθά, καλύτερης ποιότητας και καλύτερης τιμής. Αυτή η μετατόπιση στο χώρο της καταναλώσεως, που φυσικά θα πρέπει να λάβει υπόψη της η Αγροτική πολιτική στον επιχειρούμενο νέο σχεδιασμό της, αποδίδεται κατά πρώτο λόγο στην αύξηση των εισοδημάτων και της αγοραστικής δυνάμεως περισσότερου πληθυσμού, στην αστικοποίηση και την ανάπτυξη του τριτογενή τομέα.

Απ' αυτή την εξέλιξη δεν διέφυγαν και οι αγρότες ως καταναλωτές που και αυτοί έχουν δεχθεί τις ίδιες επιρροές και φυσικά έχουν τις ίδιες απαιτήσεις μ' αυτές των αστών για το είδος, την ποιότητα και την τιμή των διαφόρων τροφίμων που καταναλώνουν.

Σήμερα οι αγρότες καταναλώνουν περισσότερα επεξεργασμένα και μεταποιημένα προϊόντα. Αγοράζουν από υπεραγορές. Ενδιαφέρονται να πουλήσουν ακριβά τα δικά τους πρωτογενή προϊόντα και να τα αγοράσουν μεταποιημένα, επεξερ-

γασμένα και καλά συσκευασμένα στη μικρότερη δυνατή τιμή. Είναι φυσικό αυτό τους το ενδιαφέρον. Όπως φυσικό είναι επίσης σαν καταναλωτές να αναζητούν την καλύτερη ποιότητα και τη χαμηλότερη τιμή, όχι μόνο στα εγχώρια, αλλά και στα ξένα μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα. Μένει το κατά πόσο θα έχουν αυτή τη δυνατότητα. Και εδώ τώρα είναι το θέμα. Η δυνατότητα αυτή υπάρχει σ' ένα μεγάλο ποσοστό σήμερα και όσο υπολείπεται θα υπάρξει το αργότερο μέχρι το 1992 που τα προϊόντα όπως και τα κεφάλαια και οι εργαζόμενοι θα κινούνται ανεμπόδιστα στον Κοινοτικό χώρο.

9. Τα στηρίγματά μας

Έτσι μοναδικά προστατευτικά στηρίγματά μας θα είναι: η παραγωγή κ ό τ η τ α τ η ς γ η ς μ α ς για τα συγκεκριμένα αγροτικά προϊόντα ευρείας καταναλώσεως, η παραγωγική ό τ η τ α τ η ς ε ρ γ α σ ί α ς στον πρωτογενή και δευτερογενή αγροτικό τομέα, η τεχνική και τεχνολογία που θα εφαρμοσθεί και η καλή οργάνωση των παραγωγικών μας μονάδων. Ας δούμε πολύ συνοπτικά καθ' ένα από τους παράγοντες αυτούς στα δικά μας δεδομένα.

α) Η παραγωγικότητα της γης μας

Όλοι είμαστε υπερήφανοι για το θαυμάσιο κλίμα μας, τον ωραίο τον καταγάλανο ουρανό μας, τον λαμπερό ήλιο μας. Είναι προνόμια που απολαμβάνουν όσοι ζουν σ' αυτόν τον τόπο. Κανείς ποτέ δεν μπορεί να τους τα αφαιρέσει και να τα μεταφέρει σε άλλους τόπους. Μένει σ' εμάς που ζούμε εδώ και τα απολαμβάνουμε σαν πολίτες, να τα αξιοποιήσουμε σαν παραγωγοί όσο γίνεται καλύτερα. Δίδουν ή μπορούν να δώσουν τεράστια συγκριτικά πλεονεκτήματα στην αγροτική παραγωγή μας. Τα λαχανικά (για να περιορισθώ σ' ένα μόνο παράδειγμα), αλλού παράγονται με τη χρησιμοποίηση δαπανηρού πετρελαίου ενώ σ' εμάς παράγονται στο τόσο πρόσφορο γι αυτά κλίμα μας, με τις δωρεάν ηλιακές ακτίνες.

β) Η παραγωγικότητα της εργασίας

Δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για την παραγωγικότητα της εργασίας που χρησιμοποιείται στη γεωργία μας. Επιβαρύνει υπερβολικά τα περισσότερα από τα βασικά μας προϊόντα, είτε από την περιορισμένη απόδοση (συνεπακόλουθο της έλλειψης ειδικών γνώσεων και ιδιαίτερης επιμέλειας) είτε από αυξημένο κόστος (συνεπακόλουθο των αποστάσεων από τον τόπο εργασίας στις μικρομονάδες παραγωγής). Εδώ θα χρειασθεί πολύ δουλειά και περισσότερη θέληση.

γ) Τεχνική - Τεχνολογία

Ούτε η τεχνική και τεχνολογία που διαθέτουμε πρέπει να μας καθησυχάζουν ότι θα μείνουμε άτρωτοι από τα θέλη του ενδοκοινοτικού ανταγωνισμού και ότι από αυτή μας την αντοχή θα επιλεγούμε και θα ενισχυθούμε σε βασικούς τομείς για να δώσουμε εμείς την παραγωγή που θέλει ο εκλεκτικός και απαιτητικός ευρωπαίος καταναλωτής. Και εδώ θα χρειασθεί πολύ δουλειά με κρατική κατεύθυνση και οικονομική συμπαράσταση.

δ) Οργάνωση των μονάδων παραγωγής

Πολλή δουλειά, σωστή κατεύθυνση, οικονομική και θεσμική συμπαράσταση, θα χρειασθούν και στην οργάνωση των κλάδων και των μονάδων παραγωγής. Τα μέας στον οποίο υστερούμε ακόμη περισσότερο.

Το μεγάλο πλεονέκτημα για εμάς είναι ότι οι 3 από τους 4 παράγοντες που

προσάνεφερα, δηλαδή η παραγωγικότητα της εργασίας, η σύγχρονη τεχνική και τεχνολογία και η ορθολογική οργάνωση των μονάδων παραγωγής, μπορούν να αποκτηθούν ή να μεταφερθούν στον τόπο μας. Και μαζί με το αμετακίνητο καλό οικολογικό περιβάλλον μας, να δημιουργήσουν ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για αρκετά από τα αγροτικά μας προϊόντα. Αλλά για να καρπωθούμε εμείς τα οφέλη που θα προκύψουν απ' αυτή την προσαρμογή, θα πρέπει η αγροτική γη να παραμείνει στα χέρια των αγροτών μας. Μ' αυτό θέλω να πω ότι οι αγρότες μας δεν πρέπει να πουλούν τα χωράφια τους σε ξένους και ότι το κράτος πρέπει να τους βοηθήσει να ξεπεράσουν τις ανάγκες που τους υποχρεώνουν να πουλούν τα χωράφια τους, όπου και όταν αυτό συμβαίνει.

10. Κρατική προτροπή και συμπαράσταση

Στο μεγάλο θέμα της σύγκλισης και των αγροτικών οικονομιών σαν συνεπακόλουθο της απόφασης για τη σύγκλιση γενικά των οικονομιών των 12 κρατών - μελών της ΕΟΚ, το Κράτος μας θα πρέπει να εκπονήσει απλά και παραστατικά, συγκεκριμένα και σαφή προγράμματα ανάπτυξης των όσων μπορούν να αναπτυχθούν και να επικρατήσουν, στον ευρύτερο κοινοτικό χώρο, κλάδων της αγροτικής μας παραγωγής. Αυτό θέβαια προϋποθέτει:

— Γνώση των δυνατοτήτων ανάπτυξης στον κοινοτικό χώρο για κάθε αγροτικό κλάδο και τομέα.

— Αντίστοιχα, γνώση των δυνατοτήτων ανάπτυξης των δικών μας αγροτικών κλάδων και τομέων παραγωγής.

Και πάνω από όλα, για την επιτυχία χρειάζονται:

— Σωστές - αξιοκρατικές - επιλογές στους λειτουργούς που θα εκπονήσουν τα προγράμματα ανάπτυξης και θα επιβλέψουν στις εφαρμογές τους, στους φορείς εκείνους που θα χρηματοδοτηθούν και θα επιδοτηθούν για την υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων.

Ας μην ξεχνούμε ότι: παρά τις προσπάθειες που έγιναν και γίνονται, ωστόσο στην αγροτική μας οικονομία, απουσιάζουν και μάλιστα σε ανησυχητικό βαθμό:

— Η οικονομική σκέψη από τις ενέργειες.

— Το σύγχρονο επιχειρηματικό πνεύμα από τις πρωτοβουλίες.

— Η οργάνωση και η έρευνα της αγοράς, για το σωστό προσανατολισμό της παραγωγής, από τη διάρθρωση των μονάδων παραγωγής, και

— Το αναγκαίο πνεύμα συνεργασίας από τη συλλογική προσπάθεια.

Δηλαδή απουσιάζουν στοιχεία απαραίτητα για να εξασφαλίσουμε στην αγροτική μας οικονομία τη θέση που πρέπει να πάρει σαν τμήμα του ενιαίου πια κοινοτικού αγροτικού χώρου.

Θερμή μας παράκληση για τις συνδρομές

και για την επιστροφή τευχών,

βλ. στη σελ. 2 του εξωφύλλου

ΘΕΣΕΙΣ — ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΦΙΛΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Ο ΘΟΥΡΥΒΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Δημοσιογραφικό σήριαλ αποτελούν το τελευταίο δίμηνο καταγγελίες ποικίλων προελεύσεων για ακάλυπτες υποχρεώσεις των Συνεταιρικών Οργανώσεων και διαχειριστικές ανωμαλίες, που τείνουν να δημιουργήσουν δυσμενές κλίμα για τους Συνεταιρισμούς. Παράλληλα επωφεληθήκαν και οι αντίπαλοι του θεσμού να ρίξουν τις βολές τους φανερά ή ένετχνα.

Ενώ υπήρξαν επώνυμες και συγκεκριμένες καταγγελίες, στις οποίες έπρεπε να υπάρξουν αντίστοιχες απαντήσεις, οι αρμόδιοι παράγοντες αρκέστηκαν σε γενικότητες.

Η ΤΕ, περιλαμβάνοντας σε συγκεκριμένα στοιχεία και τις σφειλές των συνεταιρισμένων παραγωγών, έμπλεξε το θέμα, ενώ αφορούσε σφειλές των νομικών προσώπων Συνεταιρικών Οργανώσεων για τις οποίες τα στοιχεία ήταν γενικά και αδύριστα. Με αρκετή καθυστέρηση ο Υπουργός Γεωργίας σε δηλώσεις του ανάλαβε την υπεράσπιση με γενικά στοιχεία θρίσκοντας την ευκαιρία να εκταθεί κυρίως σε επιτεύγματα του Υπουργείου, χωρίς απάντηση στις συγκεκριμένες κατηγορίες. Έτσι εξαίρονται οι νομοθετικές ρυθμίσεις με την κατάργηση κτηριο-

σκληρωτικών διατάξεων χωρίς να εντοπίζονται, επισημαίνεται η παροχή ιδιαίτερων κινήτρων με το Ν. 1262 χωρίς συγκεκριμένη διάκριση και παραβλέποντας τις πρακτικές αδυναμίες, προβάλλεται η δημιουργία υποδομής με αποσπάσεις δημοσίων υπαλλήλων στους Συνεταιρισμούς που αποτελούν μια μορφή παρέμβασης ενώ πρέπει να δημιουργούνται δικά τους στελέχη και τονίζεται η αναμόρφωση της συνεταιριστικής εκπαίδευσης, που διασκορπίστηκε όμως σε ανέτοιμους και άσχετους παράγοντες έξω από την ΠΑΣΕΓΕΣ. Ξέχασε ότι πρώτος ο προκατόχος του χαρακτήρισε αναπιστόλογητα στην εισήγηση του Ν. 1541 καταχρεωμένο το συνεταιριστικό κίνημα.

Τέλος εξαίροντας τον τρόπο οργανώσεως του νέου σώματος Ελεγκτών Συνεταιρισμών, για το οποίο γράφουμε σε άλλη στήλη, προσθέτει και νέο Σώμα Επιθεωρητών Έργων Συνεταιρισμών που οδηγεί σε νέες επεμβάσεις στις δραστηριότητες των Οργανώσεων. Ας το προσέξει αυτό η ηγεσία της συνεταιριστικής κίνησης από τώρα, πριν είναι αργά.

Σ' όλα τα παραπάνω θέματα χρειάζεται αυξημένη προσοχή.

ΔΙΑΣΥΡΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Σαν να μην έφθναν τα προβλήματα που συσώρευσε στους συνεταιρισμούς ο σφιχτός κρατικός εναγκαλισμός και η επιτακτικότητα των νομοθετικών διατάξεων, που διατάραξαν την όποια συνοχή διατηρούσαν και ανέλαψαν την έστω και αργή ανελεγκτική τους πορεία, ξέσπασε τελευταία ο χείμαρρος των δημοσιευμάτων, ακόμη και πρωτοσέλιδων, στον ημερήσιο τύπο με καταγγελίες για τη διαχείριση των συνεταιρισμών.

Τα δημοσιεύματα αυτά έχουν δύο κύ-

ρια χαρακτηριστικά: α) Προέρχονται από τον τύπο όλων των πολιτικών αποχρώσεων και αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία, και β) Προχωρούν σε γενικεύσεις που διακύβουν όλους συνεταιρισμούς.

Το πρώτο χαρακτηριστικό αποτελεί μια υγιή εκδήλωση της λειτουργίας του τύπου σε μια δημοκρατία, μολονότι το ύψος και τα διαστικά συναγόμενα συμπεράσματα αδικούν συχνά τους κρινόμενους. Οι συνεταιρισμοί πρέπει να δέχονται τη δημό-

σια κριτική. Η συγκεκριμένη όμως περίπτωση δείχνει ακριβώς ότι η κομματική συμπάθεια των διοικήσεων δεν αποτελεί ασφαλές κριτήριο υποστήριξής τους.

Άλλα είναι τα στοιχεία με τα οποία πρέπει να κρίνεται μια συνεταιριστική διοίκηση και κυρίως η ικανότητά της να διοικήσει με εντιμότητα και σύνεση και με γνώση των θεμάτων, που της εμπιστεύονται τα μέλη. Η κομματική χροιά που προσδόθηκε στις τελευταίες συνεταιριστικές εκλογές αποδεικνύεται ότι υπήρξε και πρακτικά άστοχη, εκτός από ότι είναι ασυμβίβαστη με τις αρχές του συνεργατισμού.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό ενέχει μακροχρόνιους σοβαρούς κινδύνους για το συνεταιριστικό θεσμό. Αν μια διοίκηση

συνεταιριστικής οργάνωσης αστόχησε ή παρανόμησε ή ακόμη καταχράσθηκε την εμπιστοσύνη των μελών, αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να θρυσκείται υπό κατηγορία αλόκληρος ο συνεταιριστικός θεσμός. Ο διασυρισμός του συνεταιριστικού θεσμού στο σύνολό του, εξ αιτίας ορισμένων οργανώσεων που νοσούν, δεν προσφέρει υπηρεσία στο κοινωνικό σύνολο. Αντίθετα καταρρακώνει έναν κοινωνικό θεσμό, που αποδεδειγμένα, αν απαλλαγεί από παρεμβάσεις, μπορεί να προσφέρει τεράστια υπηρεσία στο κοινωνικό σύνολο. Η δυσφήμιση ενός θεσμού δεν συμβάλλει στην εξυγίανσή του. Ποιά αξιόλογο στέλεχος θα δεχθεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του σε μια οργάνωση που θα αισθάνεται ενοχή προσφέροντας το όνομά της;

ΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Η 90) 30.6.86 πράξη Υπουργικού Συμβουλίου και σε συνέχεια ο Ν. 1644) 86 που την κύρωσε και πρόσθεσε κι άλλες τροποποιήσεις του Ν. 1541) 85 φανερώουν με πόση σπουδή συντάχθηκε ο νόμος. Επιστημαίνουμε τις κυριότερες τροποποιήσεις:

1. Στις εξαιρέσεις απαγόρευσης ίδρυσης δεύτερου Συνεταιρισμού στην ίδια περιφέρεια προσθέτονται όσοι Συνεταιρισμοί έχουν αντικείμενο τη ζωϊκή παραγωγή και τα προϊόντα της, την αγροτική βιοτεχνία και οικοτεχνία, καθώς και την κοινή γεωργική, κτηνοτροφική και δασική εκμετάλλευση. Επίσης δεν συγχωνεύονται οι Συνεταιρισμοί παραμεθωρίων περιοχών.

Και ερωτάται: Ποιοί είναι οι ιδιαίτεροι λόγοι εξαίρεσης της ζωϊκής και όχι και της φυτικής παραγωγής; Οι Συνεταιρισμοί παραγωγής αλιευτικών, μελισσοκομικών προϊόντων, εκτροφής γουναφόρων ζώων, κοινής κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης δεν ανήκουν στη ζωϊκή παραγωγή; Γιατί εξακολουθούν να μην μονεύονται; Ιδιαίτερα; Οι αγροτουριστικοί Συ-

νεταιρισμοί γυναικών δεν συγχωνεύονται. Νέοι πώς θα μπορούν να ιδρυθούν;

2. Όπου απαιτείται αυξημένη απαρτία χρειάζεται η παρουσία των 2) 3 του συνόλου των μελών ή του 1/2 στην επαναληπτική, ενώ για τη συγχώνευση των λειτουργούντων σήμερα Συνεταιρισμών οποιoδήποτε αριθμός μελών. Επίσης όπου απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία επεκτείνεται στα 2/3 των παρόντων κατά την ψηφοφορία μελών και ειδικά για τη συγχώνευση λειτουργούντων σήμερα το 1/2.

Και ρωτούμε. Η συγχώνευση των λειτουργούντων Συνεταιρισμών έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά από τις άλλες περιπτώσεις και μειώνεται η απαρτία ή διαφοροποιείται για μελλοντικές συγχωνεύσεις. Είναι αδιανόητη η μείωση αυτή, όταν για τα απλά θέματα ισχύει η παρουσία του 1/4 των μελών στην επαναληπτική συνέλευση. Τι έννοια έχει επί Συνεταιρισμού π.χ. με 300 μέλη ν' απαιτείται απαρτία τουλάχιστον 151 μελών και να είναι δυνατή η λήψη αποφάσεως με 7 μέλη αν παραμείνουν κατά την ψη-

φορορία μόνο 10; Σε ποιά νομοθεσία απαντώνται διαφοροποιήσεις της απαρτίας και πλειοψηφίας για το ίδιο αντικείμενο απόφασης;

3. Πώς συμβιβάζεται η εξαγγελία κατέρρευσης της κρατικής κηδεμονίας με το νέο Σύμμα Ελεγκτών Συνεταιρισμών, όταν μειώνονται οι εκπρόσωποι της ΠΑΣΕΓΕΣ και χάνεται η πλειοψηφία τους στο Διοικητικό Συμβούλιο και όταν ο Πρόεδρος διορίζεται από τον Υπουργό Γεωργίας, πέρα από τον τρόπο καθορισμού της λειτουργίας του με απόφασή του, του δικαιώματος επέμβασης Νομαρχών κλπ.; Δεν αποτελεί αυτό, σε συνδυασμό με τον Οργανισμό του Υπουργείου Γεωργίας, επαναφορά της άμεσης κρατικής εποπτείας;

Κατά την κατάθεση του Ν. 1541 ο Υπουργός Γεωργίας είχε στηρίξει την αναμόρφωση του συνεταιριστικού κινήματος στην ενιαία δομή, στη δημιουργία

Συνεταιρισμών με μεγάλο αριθμό μελών στη λήψη αποφάσεων με ισχυρή απαρτία και πλειοψηφία. Με τη διατήρηση τώρα του συνόλου σχεδόν των Συνεταιρισμών κάτω των 50 μελών, τη λήψη αποφάσεων με ελάχιστο αριθμό συνεταίρων, τη διατήρηση των Ενώσεων με δικαστικές αποφάσεις, την αδυναμία ολοκλήρωσης των διαδικασιών συγχώνευσης, την ελαχιστοποίηση της πλειοψηφίας για συγχώνευση και την πρόταση της ΠΑΣΕΓΕΣ για αναστολή εφαρμογής, δεν ανατρέπονται οι αρχικές προθέσεις; Και δεν θα είχαν επιτευχθεί θετικότερα αποτελέσματα με τη θεσμοθέτηση των ειδικών συνελεύσεων και την αποτελεσματικότερη προπαγάνδα στις Οργανώσεις για συγχώνευση των μικρών ή ομοειδών με ελεύθερη διαδικασία; Θ' απαιτούσε δέδαια περισσότερο κόπο, αλλά θα είχε θετικότερα αποτελέσματα και εδραιωμένη βάση αντί της σημερινής αναταραχής.

ΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Μετά τις δηλώσεις του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Βιομηχανίας και Εμπορίου της Κίνας, που δημοσιεύτησαν στο προηγούμενο τεύχος (σ. 113), ένας άλλος ηγέτης της Σοσιαλιστικής Ουγγαρίας, ο Γιάννος Καντάρ, σε δηλώσεις του προς το Αμερικανικό Περιοδικό «Τάιμ», υπογραμμίζει: «Τη γεωργία μας την αναδιοργανώνουμε εντελώς με τρόπο που οι ρυθμίσεις είναι απόλυτα αποδε-

κτές από τους αγρότες. Δεν επεμβαίνουμε καθόλου στη λειτουργία των Συνεταιρισμών. Πού να ξέρω εγώ, λόγω χάρη, ποιός είναι ο πιο κατάλληλος για να διευθύνει το Συνεταιρισμό. Δική τους πρέπει να είναι η απόφαση, αυτοί (τα μέλη των Συνεταιρισμών) πρέπει ν' αποφασίζουν τί θα παράγουν».

Λόγια σωστά που πρέπει να τα μελετούν και οι δικοί μας άρχοντες.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Ο Πρωθυπουργός μιλώντας στη διάσκεψη της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος του την 30.8.86 αναφέρθηκε στην έλλειψη ικανοποιητικής πορείας — εμείς θα λέγαμε ανάσχεσης — στην ανάπτυξη των Αγροτικών Συνεταιρισμών και την απέδωσε στην έλλειψη υποκειμενικών προϋποθέσεων κυρίως έλλειψη μάνα-

τζερς - διοίκησης με τεχνοκρατικά φόντα. Στην πραγματικότητα τα αρνητικά αποτελέσματα οφείλονται στη χρησιμοποίηση ως συνεταιριστικών συμβούλων και καθοδηγητών προσώπων ξένων προς τη συνεταιριστική κίνηση και εντελώς αδρών στη συνεταιριστική ιδεολογία, που αυτοχρίσθηκαν σαν ειδικοί κομματικοποιών-

τας στη συνέχεια το συνεταιριστικό κίνημα και ανατρέποντας όσα με κόπους, ουσίες και αίμα ακόμη είχαν επιτευχθεί. Για να πετύχει ο Συνεταιρισμός χρειάζεται γνώση των αρχών και επιδιώξεών του, πίστη και συνέπεια της διοίκησης και όχι μόνο επιστημονική εξειδίκευση, αλλά και θαυριά έρευνα και μελέτη των τοπικών συνθηκών, με προσδευτική απόκτηση πείρας στη ζύμωση των εφαρμογών του και προ παντός όχι αυτοσχεδιασμός από τα στελέχη του. Και είναι κρίμα ν' αποχωρούν ή ν' αχρηστεύονται στελέχη που είναι δυσαναπλήρωτα. Με

τέτοια σφάλματα επόμενο ήταν αλλά και αναπόφευκτο το πραγματικό κυβερνητικό ενδιαφέρον για την προώθηση και ανάπτυξη των Συνεταιρισμών να μην έχει θετικά αποτελέσματα. Ποτέ, όπως η μέχρι σήμερα πείρα απόδειξε, οι εξωτερικές επεμβάσεις δεν ωφέλησαν. Οι διεργασίες για συνεταιριστική ανάπτυξη, πρέπει να συντελούνται στους κόλπους του συνεταιριστικού κινήματος αδιάσπαστα.

Η Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού έγκαιρα το είχε τονίσει χωρίς να εισακουστεί. Και τα σφάλματα δυστυχώς συνεχίζονται

ΤΟ ΣΩΜΑ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Με απόφαση του κ. Υπουργού Γεωργίας, συγκροτήθηκε Επιτροπή που θα συντάξει το Π.Δ. για τη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία του Σώματος Ελεγκτών Συνεταιρισμών Οργανώσεων που προβλέπεται από το Ν. 1541.

Στη σύνθεση της Επιτροπής εμφανίζεται, ότι μόνο δύο από τα 9 μέλη της είναι ενήμερα στα συνεταιριστικά θέματα, στοιχείο βασικό για την ορθή συγκρότηση, λειτουργία και ωφελιμότητα του Σώματος, που δεν πρέπει ν' αποτελέσει ένα κρατικό ελεγκτικό όργανο για άσκηση στεγνού κατασταλτικού ελέγχου, αλλά κυρίως το σύμβουλο και συμπαραστάτη των Συνεταιρισμών στην υποδοχή της ανάπτυξής τους.

Για να επιτευχθεί αυτό, είναι αναγκαίο τα μέλη της Επιτροπής να είναι γνώστες του τρόπου λειτουργίας και των επιδιώξεων του Συνεταιρισμού και να έχουν επιστημονική ειδικότητα και ανάλογη πείρα. Ο τρόπος συγκρότησης της Επιτροπής, σε συνδυασμό με την τροποποίηση του άρθρου 32 του Ν. 1541) 85, με τη μείωση του αριθμού των εκπροσώπων Συνεταιρισμών και αντικατάσταση του εκπροσώπου της ΑΤΕ με μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου καθώς και τον ορισμό του Προέδρου Δ.Σ. από τον κ. Υ-

πουργό Γεωργίας, πρέπει να προκαλέσει ανησυχίες στη συνεταιριστική κίνηση για την έκταση της άμεσης κρατικής παρέμβασης και την εισδοχή παραγόντων ξένων προς τα συνεταιριστικά θέματα.

Μετά την αυθαίρετη κατάργηση της Εποπτικής Υπηρεσίας ΑΤΕ με το ν. 971 και συνέχεια με το ν. 1541, αντί της ανεξαρτητοποίησής της, ενώ η Υπηρεσία αυτή κατά καινή ομολογία συνέβαλε αποτελεσματικά στη συνεταιριστική ανάπτυξη, ξαναεμφανίζεται ο κίνδυνος λαθρομένης τακτικής στην επαναφορά της άμεσης κρατικής εποπτείας, που δε μπόρεσε να παρακολουθήσει τη συνεταιριστική ανάπτυξη.

Ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας του Σώματος Ελεγκτών θα έχει σοβαρή επίδραση στην παραπέρα συνεταιριστική ανάπτυξη και αυτό πρέπει να προσέξει ιδιαίτερα η συνεταιριστική ηγεσία. Η λειτουργία του Σώματος πρέπει να εναρμονίζεται με τις αρχές του ελεύθερου και ακηδεμονεύτου συνεργατισμού. Ο τρόπος της συγκρότησης, η στελέχωσή του κατά το πρώτο στάδιο, η κατοχύρωση της ανεξαρτησίας του, η εξεύρεση των οικονομικών πόρων λειτουργίας, απαιτούν αυξημένη προσοχή. Το Σώμα πρέπει ακόμα να είναι ικανό να θωρακί-

ζει τη συνεταιριστική κίνηση και να την προστατεύει από τους υπονομευτές της. Η ευθύνη των αρμοδίων παραγόντων είναι μεγάλη, για να μη οδηγηθεί το Σώμα σε αρνητικά και επιζήμια για τη συνεταιριστική κίνηση αποτελέσματα. Ο τελευταίος δημοσιογραφικός και κοινοβουλευτικός θόρυβος πρέπει να προβληματοποιήσει ιδιαίτερα τους υπεύθυνους πα-

ράγοντες για τον τρόπο συγκρότησης και λειτουργίας του.

Ακόμα θα ήταν σκοπιμότερο να είχε μελετηθεί και καθιερωθεί και στη χώρα μας η λειτουργία Σώματος Ελεγκτών για όλες τις κατηγορίες συνεταιρισμών που θα υποβοηθούσε και την παράλληλη ανάπτυξη της συνεταιριστικής οργάνωσης και στον αστικό τομέα.

ΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Πολύς θόρυβος τελευταία στον ημερήσιο τύπο και στη Βουλή για τη δημοσίευση των Ισολογισμών των Συνεταιριστικών Οργανώσεων σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 1541. Νομίζουμε ότι το καλύτερο θα ήταν να εισηγηθεί η ΠΑΣΕ-

ΓΕΣ την τροποποίηση του νόμου και τη δημοσίευση των ισολογισμών στο περιοδικό της. Θα μπορούσε έτσι να επιτευχθεί οικονομία δαπανών και συγκεντρωμένη δημοσίευση προσιτή σ' όλους τους ενδιαφερόμενους.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Τα κείμενα που υπογράφονται ή για τα οποία αναφέρεται η προέλευσή τους, δεν απηχούν, κατ' ανάγκη και σ' όλα τα σημεία τους, και τις θέσεις της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ - ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Οι εργασίες να είναι όσο το δυνατό συνοπτικές και συνεκτικές και η έκτασή τους, πλην εξαιρέσεων, να μη ξεπερνά το ισοδύναμο 8 τυπωμένων σελίδων. Η Συντακτική Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα δημοσίευσης ή μη εργασιών που της παραδίδονται καθώς και καθορισμού του χρόνου δημοσίευσης, ανάλογα με τις δυνατότητες. Κείμενα που δημοσιεύονται ή όχι, δεν επιστρέφονται.

ΣΕΒΑΘ Α.Ε.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ιδρύθηκε το 1977 - Έδρα ΞΑΝΘΗ

Μέτοχοι: 17 Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και Α.Τ.Ε.

Κύριο έργο: Βιομηχανοποίηση Κηπευτικών

Πρόεδρος Δ. Σ.: Ελευθ. Καράμπαπας

Διευθύνων Σύμβουλος: Χρ. Κιντζενίδης

Οικονομικά Στοιχεία & Δραστηριότητες των δυο τελευταίων ετών

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ - ΠΑΓΙΟ	1984	1985
	(Σε δραχμές)	
Αξία ακινήτων - εγκαταστάσεων	1.055.573.526.	1.192.029.627
Συμμετοχές	598.269.576	598.269.576
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ		
Εμπορεύματα	1.494.934.539	1.936.004.755
Απαιτήσεις εν γένει	1.269.114.889	951.815.547
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
Ταμείο - Καταθέσεις σε Τράπεζες	263.643.481	274.209.157
ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
Κεφάλαια & Αποθεματικά	851.184.039	880.329.726
Υποχρεώσεις εν γένει	3.818.483.200	4.060.136.824
Σύνολο εσόδων	436.194.601	459.973.279
Σύνολο εξόδων και αποσβέσεων	421.803.362	459.160.239
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ: Κέρδη	14.391.239	813.740
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	1.900.000.000	1.695.000.000
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ		
Απασχολούμενο τακτικό προσωπικό	360	400
Εποχιακό προσωπικό	600

ΜΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΣΕΓΕΣ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤ. ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ (ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΤΑ ΠΡΟΚΑΛΕΣΑΝ - ΛΥΣΕΙΣ)

Μια καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Κεντρικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Κεντρικές Ενώσεις, Κοινοπραξίες, Συνεταιριστικές Εταιρίες) πραγματοποιήθηκε σε σύσκεψη που έγινε στην ΠΑΣΕΓΕΣ (14.4.1986).

Τα προβλήματα αυτά και οι λόγοι στους οποίους οφείλονται και οι προτεινόμενες από τις συνεταιριστικές οργανώσεις λύσεις, γνωστοποιήθηκαν στους αρμόδιους Υπουργούς και στο Διοικητή της ΑΤΕ για να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα αρμοδιότητάς τους.

Από το εκτεταμένο αυτό κείμενο (Αρ. Πρ. 1313/4373/22.4.1986) δημοσιεύεται στη συνέχεια μια σύνοψη.

ΣΠΕΚΑ Α. Ε. - Συνεταιριστική Τεχνική Εμπορική Εταιρία.

Από τις εισαγωγές μηχανημάτων που παράγει η εταιρία συσσωρεύθηκαν ζημιές ύψους 1,6 δισ. δρχ. οφειλόμενες στις δύο υποτιμήσεις της δραχμής και στη διολίσθησή της έναντι των ξένων νομισμάτων. Τα κεφάλαια της εταιρίας έχουν απολεσθεί και δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Προτείνεται ν' αναληφθεί από την Πολιτεία το δάρος αυτής της ζημιάς που προήλθε από υπαιτιότητά της ή να κεφαλαιοποιηθεί ισόποση υποχρέωση προς την ΑΤΕ και συμπληρωματικά να γίνει αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων της εταιρίας χωρίς φορολογική επιβάρυνση. Η λύση της μακροχρόνιας άτακτης ρύθμισης θεωρείται ότι δεν μπορεί να λύσει το πρόβλημα.

Ζητείται επίσης από τη ΣΠΕΚΑ: α) η χρηματοδότησή της από την ΑΤΕ, με ανοιχτό λογαριασμό για τις ανάγκες του ετήσιου προγράμματός της και όχι σε ποσοστό 90ο) του ύψους παραδινόμενων συναλλαγματικών αποδοχής πελατών, β) η κατ' εξαίρεση δανειοδότηση πελατών της ΣΠΕΚΑ, γ) η κατάργηση της υποχρέωσης κατάθεσης του 40ο) της αξίας εισαγωγών που γίνονται με ανταλλαγές προϊόντων και δ) η επιστροφή των περιθωρίων 40ο) που έχουν ως τώρα κατατεθεί.

ΣΥΝΕΛ Α.Ε. - Συνεταιριστική Εταιρία Λιπασμάτων.

Πρόβλημα παρουσιάζονται κατά τη διακίνηση λιπασμάτων με αυτοκίνητα Δ.Χ. σε κε-

ρίδους αιχμής και σε δύσκολες περιοχές. Για την αντιμετώπισή τους ζητείται να εγκρίνεται από τις Νομαρχίες αιτήσεις μεταφοράς λιπασμάτων από τις Ενώσεις με δικά τους φορτηγά Ι.Χ.

Προς αντιμετώπιση των αναγκών σε αποθηκευτικούς χώρους η ΣΥΝΕΛ έχει προγραμματίσει την κατασκευή 100.000 τ.μ. αποθηκών. Προτείνεται να ενταχθεί η επένδυση αυτή στα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα ή στον αναπτυξιακό νόμο 1262)82 και να μεταβιβασθούν στη ΣΥΝΕΛ οι αποθήκες ιδιοκτησίας της ΑΤΕ. Προτείνεται επίσης η παραχώρηση στη ΣΥΝΕΛ του χημείου που χρησιμοποιούσε η ΑΤΕ για τον έλεγχο των λιπασμάτων.

Επειδή είναι υποχρεωμένη να διατηρεί αποθέματα λιπασμάτων (450-650 χιλ. τόνους), με την αύξηση των επιτοκίων επιβαρύνεται με τόκους 2 δισ. δρχ. το χρόνο περίπου. Προτείνεται να επανέλθουν τα επιτόκια στο επίπεδο που ίσχυε όταν τη διαχείριση είχε η ΑΤΕ, τα δε αποθέματα, που υπήρχαν στην ΑΤΕ, όταν ανέλαβε τη διαχείριση η ΣΥΝΕΛ, να μεταβιβασθούν στην τελευταία με συμβολική τιμή.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ - Ανώνυμη Ελληνική Εταιρία Γενικών Ασφαλειών.

Η Αγροτική Τράπεζα επιμένει με φορτικότητα και εξάρτα τη χορήγηση δανείου προς τις συνεταιριστικές οργανώσεις από την ασφάλισή τους στη δική της ασφαλιστική εταιρία «Αγροτική», παρά τη σχετική απαγόρευση του νόμου. Επιβάλλει δε ασφάλιση και έναντι κινδύνων που δεν είναι υπαρκτοί (π.χ. πηγάδια

και σωλήνες έναντι πυρκαγιάς). Προτείνεται να παύσει κάθε παράνομη συσχέτιση δανειοδοτήσης με ασφάλιση στην «Αγροτική», να εξαιρεθούν από την υποχρεωτική ασφάλιση εγκαταστάσεις ή ακίνητα που δεν διατρέχουν κίνδυνο και να γίνει προσπάθεια ενοποίησης των δύο ασφαλιστικών εταιριών σε μία συνεταιριστικού χαρακτήρα.

ΣΕΒΑΘ Α.Ε. - Συνεταιριστική Εταιρία Βιομηχανικής Ανάπτυξης Θράκης.

Το Υπουργείο Γεωργίας υποχρεώνει τις βιομηχανίες τοματοπολιού να επεξεργαστούν βιομηχανική τομάτα περισσότερη (κατά 200 χιλ. τόν.) από όση επιδοτεί η ΕΟΚ. Στην περίπτωση αυτή προτείνεται να υπάρξει αντίστοιχη επιδότηση από εθνικούς πόρους, αφού θα καταβληθεί στον παραγωγό η καθοριζόμενη τιμή.

Με την 43)86 εγκύκλιο της ΑΤΕ περιορίζεται η χρηματοδότηση των γεωργικών βιομηχανιών στο 70οο της αξίας της πρώτης ύλης. Προτείνεται να μην ισχύσει η εγκύκλιος αυτή.

Τα συσσωρευμένα αποθέματα τοματοπολιού και οι χαμηλές τιμές του, έχουν δημιουργήσει προβλήματα στον κλάδο. Προτείνεται η αγορά μέρους των αποθεμάτων από το δημόσιο, όπως συνέβη στην Ιταλία.

ΕΛΣΥ - ΔΙΑΝΟΜΕΣ Α.Ε. - Ελληνική Συνεταιριστική Εταιρία Διανομών, Εισαγωγών και Εξαγωγών.

Μετά την καθιέρωση της ΕΛΣΥ στο χώρο διανομών των συντηρήσιμων συνεταιριστικών προϊόντων, έχει εκπονηθεί μελέτη έργων σύγχρονης υποδομής ύψους 1 δισ. δρχ. Προτείνεται η ένταξη της επένδυσης στα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα.

ΣΕΚΑΠ Α.Ε. - Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία Ελλάδας.

Η ΣΕΚΑΠ, στηριζόμενη σε σύγχρονη τεχνολογία, προχωρεί σε νέες επενδύσεις και σε προώθηση των προϊόντων της στην αγορά. Για την επίτευξη των στόχων της προτείνεται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά 1 δισ. δρχ. με συμμετοχή της ΑΤΕ κατά 200 εκατ. δρχ., η ένταξη των επενδύσεων της στο νόμο 1262) 82 και η επιτάχυνση των διαδικασιών καταβολής των καθορισμένων κινήτρων από το δημόσιο.

ΣΥΚΙΚΗ - Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Συκοπαγωγών.

Προβλήματα ανακύπτουν από την 43)86 εγκύκλιο της ΑΤΕ (6λ. ΣΕΒΑΘ) και από τις άτοκες καταθέσεις των συνεταιριστικών οργανώσεων. Προτείνεται να ανακληθεί η 43)86 εγκύκλιος και να γίνουν έντοκες οι καταθέσεις των συνεταιρισμών.

Ο τρόπος υπολογισμού της ενίσχυσης στο μεταποιητή σύκων που καταβάλλει η ΕΟΚ (Καν. 516/1977) δημιουργεί προβλήματα διότι δεν υπολογίζεται στις ποιότητες Β για τα ελληνικά όπως για τα τουρκικά σύκα. Προτείνεται να επιζητηθεί η διόρθωση αυτής της απόκλισης και να υπάρχει συνεργασία με τη Συκική των στελεχών που χειρίζονται θέματα σύκων στην ΕΟΚ.

ΚΕΟΣΟΕ - Κεντρική Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ελλάδας.

Επειδή τα οινοπνευματοποιεία της χώρας έχουν πολύ παλαιό εξοπλισμό, η ΚΕΟΣΟΕ έχει προγραμματίσει την εγκατάσταση νέου, δυναμικότητας 20.000 λίτρων το 24ωρο, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1,2 δισ. δρχ. για την απόσταξη κρασιών και την αξιοποίηση στεμφύλων και οινολάσσης. Έχει επίσης προγραμματίσει την ίδρυση δύο αποθηκευτικών κέντρων (Αθήνα - Θεσσαλονίκη) για την εμπορία εμφιαλωμένων συνεταιριστικών κρασιών. Τα έργα αυτά έχουν περιληφθεί στο οικικό τομεακό πρόγραμμα και προτείνεται η προώθηση της πραγματοποίησής τους.

ΣΠΕ Α.Ε. - Συνεταιριστική Προμηθευτική Ένωση.

Τα προβλήματα της ΣΠΕ αναφέρονται στο μεγάλο ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών της προς την ΑΤΕ (2.650 εκ. δρχ.) που προήλθαν από απρογραμμάτιστο δανεισμό σε παλαιότερες χρήσεις, από τη χρέωση υψηλών επιτοκίων και από τις υποτιμήσεις και τη διολίσθηση της δραχμής έναντι ξένων νομισμάτων. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος προτείνεται η ρύθμιση των οφειλών με ευνοϊκούς όρους, η ανάληψη από το δημόσιο των ζημιών από συναλλαγματικές διαφορές (287 εκ. δρχ.), γιατί με τις εισαγωγές μηχανημάτων από τη ΣΠΕ διευκολύνθηκαν οι εξαγωγές γεωργικών προϊόντων, καθώς και η επαναχρηματοδότηση της ΣΠΕ για κεφάλαια κίνησης και επενδύσεις.

ΚΥΔΕΠ - Κοινοπραξία Ε.Γ.Σ. Διαχείρισης Εγχωρίων Προϊόντων.

Από το 1983 η διάρκεια των δανειοδοτήσεων της ΚΥΔΕΠ μειώνεται, ενώ τα επιτόκια έχουν αυξηθεί. Οι μεταβολές αυτές δυσχεραίνουν το έργο της ΚΥΔΕΠ προς διευκόλυνση των παραγωγών και γι' αυτό προτείνεται διεύρυνση της διάρκειας των δανείων σε 14 μήνες και επιτόκιο το ισχύον για τις Ενώσεις (16,3% και όχι 21,5%).

Στο βαθμιάκι η άμεση εξόφληση των παραγωγών από πόρους της ΚΥΔΕΠ κατά 50% δημιουργεί προβλήματα σε περιόδους πτωτικών τιμών, που θα μπορούσαν γ' αντιμετώπιισθούν αν συμπεριληφθεί το βαθμιάκι σε διακρατικές συμφωνίες.

Στα δημητριακά, ιδίως στο σκληρό σιτάρι, υπάρχουν προβλήματα διαρθρωτικής φύσης και από το επίπεδο ανοχών της ΕΟΚ σε σπασμένους κόκκους και κόκκους μαλακού σιταριού, που πρέπει γ' αντιμετωπισθούν σε συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας. Διαπιστώνεται ότι στα θέματα αυτά όπως και στα επενδυτικά προγράμματα που θα υπαχθούν στα ΜΟΠ, δεν υπάρχει συνεργασία ΚΥΔΕΠ - Υπουργείου Γεωργίας.

ΚΣΟΣ - Κοινοπραξία Συνεταιριστικών Οργανώσεων Σουλτανίνας.

Το καθεστώς της ΕΟΚ για τη σουλτανίνα αφήνει περιθώρια καταστρατήγησης από τις χώρες μέλη, γεγονός που δημιουργεί προβλήματα στη διάθεση του προϊόντος. Τα περιθώρια αυτά πρέπει να εκλείψουν.

Προβλήματα δημιουργούν τα αυξημένα επιτόκια εξαγωγικού εμπορίου (21,5%), η παρακράτηση 10% των κάθε μορφής επιδοτήσεων και η υπαγωγή των σιλωτικών λαδιών στους εισαγωγικούς περιορισμούς. Για τα θέματα αυτά προτείνονται αντίστοιχες ευνοϊκότερες ρυθμίσεις, καθώς και η δημιουργία ειδικού φορέα για την αντιμετώπιση της φυλλοξήρας στην Κρήτη και η επιδότηση της Συνεταιριστικής Βιομηχανίας Πλαστικών Γλών (ΣΥ.ΒΙ.Π.Γ.) για την αποθήκευση της σουλτανίνας σε πλαστικά κιβώτια.

Η διαχειριστική χρήση σουλτανίνας άφησε πλεόνασμα 700 εκατ. δρχ. Προτείνεται να αποδοθεί στους παραγωγούς.

ΣΚΟΠ - Κοινοπραξία Ε.Γ.Σ. Διαχείρισης Νωπών.

Η ΣΚΟΠ έχει αναλάβει την εφαρμογή του προγράμματος ίδρυσης Περιφερειακών Αγορών για τα σπρωκοηπενευτικά. Στο έργο αυτό παρατηρούνται πολλές εγγενείς αδυναμίες, οργανικές, οικονομικές, οργανωτικές και διαρθρωτικές. Προτείνεται η εναρμόνιση των προσπαθειών για την εξάλειψη διαδικαστικών και διοικητικών προσκομιμάτων, η εξασφάλιση πόρων για στελέχωση και ανάπτυξη της ΣΚΟΠ και η κατοχύρωση της υποχρεωτικής διέλευσης των σπρωκοηπενευτικών από τις Περιφερειακές Άγορές.

ΣΕΚΟΒΕ Α.Ε. - Συνεταιριστικά Εργοστάσια Κονσερβοποιίας Β. Ελλάδας.

Εκτός από τα προβλήματα αποθεμάτων τοματοπολτού, χρηματοδότησης (εγκύκλιος 43/86 της ΑΤΕ) και Αγροτικής Ασφαλιστικής, που έχουν προαναφερθεί, τονίζεται η ανάγκη παροχής δυνατότητας αναπροσαρμογής της αξίας των περιουσιακών στοιχείων των συνεταιριστικών οργανώσεων χωρίς φορολογική επιβάρυνση.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ - Ένωση Κτηνοτροφικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ελλάδας.

Προβλήματα διαχείρισης και οριοθέτησης βοσκοτόπων αντιμετωπίζονται με το σχέδιο νόμου που έχει καταρτισθεί και γι' αυτό η Κτηνοτροφική προτείνει την άμεση ψήφισή του.

Για την καθετοποίηση της παραγωγής γάλακτος - κρέατος, προτείνεται η μεταβίβαση στις συνεταιριστικές οργανώσεις των αντίστοιχων βιομηχανιών συνιδιοκτησίας με την ΑΤΕ.

Με το συνδυασμό των διατάξεων του Π.Δ. 311)81 και της σχεδιαζόμενης νέας υγειονομικής διάταξης γίνονται εξωπραγματικοί οι κανόνες καθορισμού του τόπου εγκατάστασης κτηνοτροφικών μονάδων. Προτείνεται να καθορίζονται από το Υπουργείο Γεωργίας οι σχετικοί κανόνες.

ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ - Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Ελαιοπαραγωγών Ελλάδας.

Η Ελαιουργική έχει αναλάβει την άσκηση αποθεματικής πολιτικής, που μέχρι το 1981

ασκώσας το Υπουργείο Εμπορίου με μεγάλη επιβάρυνση. Επιπρόσθετα δεν συμπεριφέρεται κερδοσκοπικά στην αγορά. Για τους λόγους αυτών τα οικονομικά της αποτελέσματα δεν ήταν θετικά κατά τα τελευταία 2 χρόνια ούτε προβλέπεται να είναι κατά τα επόμενα. Για τη συνέχιση όμως του ρόλου της προτείνεται η επιδότηση των επιτοκίων της και η χορήγηση κεφαλαίου κίνησης ύψους 3 δισ. δρχ. τουλάχιστον ή η άσκηση αποθεματικής πολιτικής για λογαριασμό του δημοσίου.

Οι επενδύσεις στον κλάδο είναι βραδείας και χαμηλής απόδοσης και γι' αυτό προτείνεται η επιδότηση επιτοκίων κατά 50ο).

ΣΕΚΕ Α.Ε. - Συνεταιριστική Ένωση Καπνοπαραγωγών Ελλάδας.

Το τομεακό πρόγραμμα καπνού ύψους 7,5 δισ. δρχ. έχει εγκριθεί από την ΕΟΚ. Προτείνεται η εφαρμογή του από τη ΣΕΚΕ για λογαριασμό των δευτεροβάθμιων καπνικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

Η ΣΕΚΕ έχει υπογράψει ως τριτεγγυητής για οφειλές της ΣΠΕΚΑ σε ξένο νόμισμα. Λόγω αδυναμίας της ΣΠΕΚΑ ν' ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις αυτές ανακύπτει ευθύνη της ΣΕΚΕ. Προτείνεται η ανάληψη αυτών των εγγυήσεων από την ΑΤΕ.

Συνεταιριστικές Βιομηχανίες Θεσσαλίας Α.Ε.

Η απελευθέρωση των εισαγωγών σπορελαίων καθιστά προβληματική τη λειτουργία των σπορευτικών λόγω χαμηλής τιμής των εισαγομένων. Προτείνονται τρεις εναλλακτικές λύσεις: α) Περιορισμός των εισαγωγών, β) Εισαγωγή φθηνών σπορελαίων από την ίδια την εταιρία και γ) Μείωση της τιμής παραγωγού ελαιούχων σπόρων. Η πρώτη λύση θεωρείται ως η πιο ανώδυνη.

ΠΑΣΕΓΕΣ - Πανελλήνια Συνεσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών.

Η ΠΑΣΕΓΕΣ αντιμετωπίζει ανεπάρκεια πόρων προκειμένου να ανταποκριθεί στο ρόλο της που διευρύνεται με το νόμο 1641)85. Το πρόβλημα δημιουργήθηκε κυρίως μετά την περι-

κοπή από τη σημερινή κυβέρνηση πόρων που είχαν θεσμοθετηθεί (όπως επιβάρυνση 0,20% επί των βραχυπροθέσμων δανείων, εισφορές κεντρικών συνεταιριστικών οργανώσεων, συμμετοχή ΑΤΕ στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της ΠΑΣΕΓΕΣ και κατάργηση επιχορηγήσεων Υπουργείου για ανάπτυξη σχέσεων με την ΕΟΚ). Προτάσεις συγκεκριμένες δεν γίνονται.

Η έλλειψη ιδίων πόρων της ΠΑΣΕΓΕΣ παρεμποδίζει την αξιοποίηση πόρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για τη συνεταιριστική εκπαίδευση. Παρά την αρχική ενθάρρυνση του Υπουργείου Γεωργίας για επιχορήγηση προς κάλυψη της ίδιας συμμετοχής, αυτό δεν πραγματοποιήθηκε. Παράλληλα στο χώρο της συνεταιριστικής εκπαίδευσης, όπου την αρμοδιότητα της ΠΑΣΕΓΕΣ ορίζει ο νόμος 1541)85 δραστηριοποιήθηκαν πολλοί φορείς (Υπουργείο Παιδείας, Γεωργίας, Υφυπουργείο Νέας Γενιάς, ΑΤΕ, ΕΑΚΕΠΑ, ΟΑΕΔ), που στηρίζομενοι στους προϋπολογισμούς τους και σε ενίσχυση του ΕΚΤ πραγματοποιούν σεμινάρια με παχυλές αμοιβές στους εισηγητές, έλλειψη ευθυγράμμισης σε θέματα συνεταιριστικής ιδεολογίας, κακή επιλογή εισηγήσεων κλπ. Προτείνεται η οικονομική ενίσχυση της ΠΑΣΕΓΕΣ για να της δοθεί η δυνατότητα να συντονίσει το σχετικό έργο και ν' αξιοποιήσει τους πόρους των Ευρωπαϊκών Ταμείων.

Στις συνεταιριστικές οργανώσεις δεν επιτρέπεται να διατηρούν καταθέσεις ταμειωτηρίου. Προτείνεται να τους δοθεί αυτή η δυνατότητα δεδομένου του ρόλου τους στο γεωργικό τομέα.

Ενώ στις διάφορες χώρες της ΕΟΚ λειτουργούν επί έναν αιώνα αμιγείς αγροσυνεταιριστικές ή μικτού χαρακτήρα τράπεζες, στην Ελλάδα η ΑΤΕ είναι κρατική και έχει την ιδιότητα τόσο του πιστοδότη όσο και του επιχειρηματία. Η Πολιτεία και ειδικότερα η σημερινή κυβέρνηση κατ' επανάληψη επαγγέλθηκε την ίδρυση Συνεταιριστικής Τράπεζας. Προτείνεται η μετατροπή της ΑΤΕ σε αμιγή συνεταιριστική ή κρατική συνεταιριστική, έπειτα από μελέτη του θέματος από κατάλληλη επιτροπή.

Η λύση που θα προκριθεί να εφαρμοσθεί από τις αρχές του 1987.

ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΓΙΑ ΧΡΕΗ ΚΑΙ ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΠΑΣΕΓΕΣ - Α.Τ.Ε. - ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Τους τελευταίους μήνες και έπειτα α) από την ομιλία του κ. Β. Σκουλά στον εορτασμό του Κιλελέρ (όπου πρόβαλε δημόσια τα βασικά συνεταιριστικά προβλήματα και ζήτησε λύσεις από τον κ. Πρωθυπουργό), β) από το υπόμνημα που υπέβαλε η ΠΑΣΕΓΕΣ στους αρμόδιους Υπουργούς και την ΑΤΕ για τα προβλήματα αυτά και γ) διάφορα άλλα ειδικά γεγονότα σε μερικές Οργανώσεις, παρουσιάστηκε στον αθηναϊκό τύπο μια δημοσιογραφική απασχόληση γύρω από τους Συνεταιρισμούς, για χρέη τους, τις διαχειρίσεις τους, που βασικό της χαρακτηριστικό ήταν η άγνοια του θέματος, η σύγχυση σχετικά με τη λειτουργία και τις δυσκολίες τους και η προσπάθεια να μεγεθυνθούν μερικές περιπτώσεις και να υποτιμηθεί και να συκοφαντηθεί γενικά ο θεσμός των Συνεταιρισμών και η προσφορά τους.

Στα δημοσιεύματα αυτά απάντησε η ΠΑΣΕΓΕΣ με ανακοινώσεις της με τις οποίες έκανε προσπάθεια να ενημερώσει την κοινή γνώμη. Σχετική ανακοίνωση έκανε και η ΑΤΕ για τα δάνεια.

Επειδή όμως τα δημοσιεύματα εξακολουθούσαν και αναφέρονταν όχι πάντα σε ειδικές περιπτώσεις (για τις οποίες βέβαια έπρεπε να γίνει σχετική εξέταση και απομόνωση υπευθύνων) αλλά κυρίως σε γενικόττες εναντίον του θεσμού και των των Οργανώσεων, η ΠΑΣΕΓΕΣ ζήτησε από την Κυβέρνηση και το αρμόδιο Υπουργείο να πάρουν θέση σχετικά με τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί και με τις κατηγορίες αυτές για το θεσμό και τις Διοικήσεις.

Πραγματικά ο Υπουργός Γεωργίας κ. Ποτάκης σε ανακοινώσεις του που δημοσιεύτηκαν στις αθηναϊκές εφημερίδες (3-9-1986) αναφέρεται στα προβλήματα και στα δημοσιεύματα αυτά. Οι δηλώσεις του κ. Υπουργού είναι, στα κύρια σημεία τους, οι ακόλουθες:

«Για το Υπουργείο Γεωργίας, η ενίσχυση του Συνεταιριστικού Κινήματος, δεν είναι μόνο συνταγματική υποχρέωση (άρθρο 12 και 5 του Συντάγματος)· είναι και πολιτική επιλογή που εκφράζεται:

1. Με την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου. Αποτέλεσμα της αλλαγής αυτής είναι, αρτηριοσκληρωτικές διατάξεις και γραφειοκρατικές διαδικασίες που κρατούσαν το αγροτικό συνεταιριστικό και συνδικαλιστικό κίνημα αγκυλωμένα για δεκαετίες ολόκληρες, να έχουν αντικατασταθεί από ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο. Ένας άνεμος δημοκρατίας αφύπνισε κοινωνικές δυνάμεις, που στελεχώνουν τους Συνεταιρισμούς και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και δραστηριότητες.

2. Με τη χορήγηση οικονομικών κινήτρων στους Συνεταιρισμούς, τόσο στον τομέα των επενδύσεων (με την κατ'εξίρεση ευνοϊκή μεταχείριση στα πλαίσια του Νόμου 1262 και των Κανονισμών 35 κλπ.), όσο και στον τομέα της συγκέντρωσης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων, όπου ισχύουν ειδικές ευνοϊκές ρυθμίσεις. Το Συνεταιριστικό Κίνημα ανταποκρίθηκε ευνοϊκά με αποτέλεσμα εκατοντάδες μονάδες, μικρές και μεγάλες, να έχουν ιδρυθεί από Συνεταιρισμούς την τελευταία πενταετία και να απλώνουν ένα δίκτυο προστασίας σε ολόκληρη την χώρα για τα μέλη τους.

3. Με τη δημιουργία της αναγκαίας υποδομής. Οι καινούργιες δυνατότητες που δόθηκαν στο Συνεταιριστικό Κίνημα με την αλλαγή του νομικού πλαισίου

και με τη χορήγηση οικονομικών κινήτρων για να πραγματοποιηθούν με επιτυχία, προϋποθέτουν την απαραίτητη στελέχωση, την επιστημονική οργάνωση και την άρτια συγκρότηση διοίκησης και διαχείρισης των Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων. Για το σκοπό αυτό έχουν αποσπασθεί σε πρωτοβάθμιες κυρίως συνεταιριστικές οργανώσεις και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον αγροτικό πληθυσμό:

α. Περισσότεροι από 300 γεωτεχνικοί, υπάλληλοι του υπουργείου Γεωργίας (246 γεωπόνοι, 43 δασολόγοι, 9 κτηνίατροι και 9 ιχθυολόγοι).

β. Περισσότεροι από 100 επί πλέον γεωτεχνικοί υπάλληλοι της ΠΑΣΕΓΕΣ, με κάλυψη μέρους της δαπάνης μισθοδοσίας τους από το Υπουργείο Γεωργίας.

γ. Περισσότεροι από 200 οικονομολόγοι μετά από την παρακολούθηση προγράμματος μετεκπαίδευσης σε συνεταιριστικά θέματα που εφαρμόζεται με την συνεργασία του υπουργείου Γεωργίας, της ΠΑΣΕΓΕΣ, της ΑΤΕ και του ΕΛΚΕΠΑ.

Το υπουργείο με επίγνωση των σημαντικών ελλείψεων, είναι αποφασισμένο να αναλάβει τον συντονισμό και να διευρύνει τα προγράμματα εκπαίδευσως και μετεκπαίδευσως συνεταιριστικών στελεχών και υπαλλήλων που πραγματοποιούνται σήμερα με συμμετοχή των στις σχετικές δαπάνες και να προχωρήσει με επιταχυνόμενο ρυθμό στην σωστή στελέχωση και άρτια οργάνωση και συγκρότηση των Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Όσο αναγκαία θεωρεί το υπουργείο την ενίσχυση του θεσμού του Συνεταιριστικού Κινήματος, άλλο τόσο αναγκαίο θεωρεί τον αντικειμενικό και αυστηρό έλεγχο διαχείρισεως και την διαφάνεια των πράξεων των διοικήσεων των Συνεταιρισμών.

Είναι γνωστό ότι σε κάθε οικονομική διαχείριση μπορούν να υπάρξουν φαινόμενα ατασθαλιών. Σημασία έχει ο τρόπος που αντιδρά η Πολιτεία. Αν τα υποβάλει ή και τα καλύπτει ή αν αντίθετα τα αποκαλύπτει, τα στιγματίζει και τα τιμωρεί, ενώ ταυτόχρονα παίρνει και τα

κατάλληλα μέτρα για να χτυπήσει στις ρίζες τους.

Το Υπουργείο Γεωργίας αφ' ενός μεν έχει κινήσει την διαδικασία ελέγχου, πλήρους αυστηρού και αμερόληπτου, αφ' ετέρου δε έχει θεσμοθετήσει σύστημα ελέγχου που διασφαλίζει διαφάνεια, αντικειμενικότητα και αποτελεσματικότητά. Ειδικότερα:

α. Με εγκύκλιό μας ζητήσαμε τον Νοέμβριο του 1985 διαχειριστικό έλεγχο σε όλες τις Πρωτοβάθμιες και Δευτεροβάθμιες Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, με σκοπό αφενός την επισήμανση και διόρθωση των σφαλμάτων και παρατυπιών, που οφείλονται σε άγνοια, και αφ' ετέρου την διαπίστωση των τυχόν ατασθαλιών και την τιμωρία των πραγματικών υπαιτιών ώστε να προστατευτούν το κύρος των θεσμών, τα συμφέροντα των συνεταιρισμένων παραγωγών και η τιμή και η υπόληψη των υπολοίπων μελών των Διοικήσεων των Συν/εταιρισμών από γενικευμένους ψιθύρους και διαβολές.

Μέχρι το τέλος Ιουνίου 1986 είχαν περατωθεί 1220 έλεγχοι, ενώ κατά προτεραιότητα ελέγχθησαν 107 από τις 132 Ενώσεις της χώρας. Διαχειριστικές παρατυπίες διαπιστώθηκαν μόνο σε 36 οργανώσεις. Οι περιπτώσεις στις οποίες ο έλεγχος πιθανολογεί την τέλεση ποινικού αδικήματος έχουν παραπεμφθεί στον Εισαγγελέα. Είναι αναγκαίο να διευκρινισθεί ότι στις περισσότερες από αυτές η ευθύνη των ανωμαλιών αποδίδεται σε υπαλλήλους των Συνεταιριστικών οργανώσεων (π.χ. τον ταμία, τον υπόλογο διαχειριστή) και όχι στα όργανα Διοίκησης. Καμία από τις υποθέσεις αυτές δεν έχει εκδικασθεί ακόμη. Σημειώνουμε ότι ενώ για την άσκηση ποινικής δίωξης αρκεί απλή πιθανολόγηση, για την οριστική παραπομπή απαιτούνται «αποχρώσαι ενδείξεις» και για την καταδίκη πλήρης απόδειξη.

Τα στοιχεία εξ άλλου της προηγούμενης τετραετίας είναι χαρακτηριστικά. Σε σύνολο 8.500 περίπου Συνεταιριστικών Οργανώσεων, διαφόρων βαθμών, υποβλήθηκαν στην τετραετία 1982 - 1985 για διάφορες ποινικές παραβάσεις 185

μηνύσεις. Σε 65 περιπτώσεις εκδόθηκαν αθωωτικές αποφάσεις και μόνο σε 52 περιπτώσεις έχουν εκδοθεί καταδικαστικές αποφάσεις από Ποινικά Δικαστήρια Πρώτου Βαθμού. Από τις ασκηθείσες εφέσεις έχουν εκδικασθεί 14, και από αυτές απαλλακτικές οι 11 και μόνο 3 καταδικαστικές.

Από τα στοιχεία αυτά των Εισαγγελιών αποδεικνύεται ότι οι διαχειριστικές ανωμαλίες, κλπ., στον συνεταιριστικό τομέα είναι πολύ λιγότερες από ό,τι σε οποιοδήποτε άλλο τομέα της οικονομίας. Όσα συνεπώς γράφονται και λέγονται τον τελευταίο καιρό για το συνεταιριστικό κίνημα στο σύνολό του, είναι ανεύθυνα και για συγκεκριμένες περιπτώσεις, τουλάχιστον πρόωρα και υπερβολικά.

β. Με απόφασή μας εξ άλλου (27425 7.6.86) επιτροπή από ειδικούς επιστήμονες, μέλη του Σώματος Ορκωτών Εκτιμητών, του Ελεγκτικού Συνεδρίου του Κράτους, της ΠΑΣΕΓΕΣ και υπαλλήλους του υπουργείου και της ΑΤΕ, με Πρόεδρο Ανώτατο Δικαστικό Λειτουργό του Ελεγκτικού Συνεδρίου του Κράτους, εργάζεται πυρετωδώς και καταρτίζει σχέδιο Π.Δ. για την συγκρότηση, την οργάνωση και τον τρόπο λειτουργίας του Σώματος Ελεγκτών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και διενέργειας από αυτό των διαχειριστικών ελέγχων στις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

γ. Με απόφασή μας επίσης (12006 25.7.86) έχει συγκροτηθεί ειδική ομάδα εργασίας, η οποία μελετά το όλο σύστημα της εκτέλεσης των έργων των συνεταιρισμών — (από την ανάθεση της

μελέτης, την προμήθεια του εξοπλισμού, τη δημοπρασία ανάδειξης μειοδότη, μέχρι τη δανειοδότηση, την απορρόφηση των πόρων και τη λειτουργία του έργου) — και τη συγκρότηση Σώματος Επιθεωρητών Έργων των Συνεταιρισμών, με σκοπό την παρακολούθηση και επιτάχυνση της εκτέλεσής τους, τη διαφάνεια των διαδικασιών και των αποφάσεων και την άρση των εμποδίων που δυσχεραίνουν την ταχεία απορρόφηση χρηματικών πόρων, γεγονός που επιδρά στο ρυθμό αποπεράτωσης, στο τελικό τουσ κόστος και στη χρηματοοικονομική τους επιβάρυνση.

Έτσι, το νέο θεσμικό πλαίσιο ελέγχου των συνεταιριστικών Οργανώσεων προβλέπει:

Σώμα Ελεγκτών ανεξάρτητο και ανεπηρεαστο, τόσο από την Κεντρική Διοίκηση, όσο και από το Συνεταιριστικό Κίνημα, στο Διοικητικό Συμβούλιο του οποίου μετά την τελευταία τροποποίηση του Νόμου, τον Ιούλιο του 1986, μετέχει Ανώτατος Δικαστικός Λειτουργός του Ελεγκτικού Συνεδρίου του Κράτους, του κατ' εξοχήν δηλαδή αρμόδιου στα θέματα διαχειριστικών ελέγχων οργάνου (άρθρο 32 ν. 1541/85).

Σώμα Επιθεωρητών Έργων των Συνεταιρισμών (ν. 1418/84).

Υποχρέωση δημοσίευσης Ισολογισμού. Οι συνεταιριστικοί οργανισμοί, οι κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις οι ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και η ΠΑΣΕΓΕΣ υποχρεούνται να δημοσιεύουν στον Τύπο τον Ισολογισμό τους (άρθρο 36 ν. 1541/85).

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

PLUNKETT FOUNDATION - I.C.A. YEARBOOK OF AGRICULTURAL COOPERATION (Επετηρίδα Γεωργικού Συνεργατισμού) 1985(σελ. 262)

Πρόκειται για τον ετήσιο τόμο που εκδίδεται με τη συνεργασία του Ιδρύματος Συνεταιριστικών Σπουδών PLUNKETT της Όξφορδης και της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (I.C.A.).

Μερικά από τα ενδιαφέροντα άρθρα που περιέχει: — Αφιέρωμα στη ζωή και στο έργο της M. DIGBY — Γιατί αποτυγχάνουν οι βιο-

μηχανικοί συνεταιρισμοί στον τρίτο κόσμο — Ο ρόλος των συνεταιρισμών στις οργανώσεις αγροργατών — Κυβέρνηση και συνεταιρισμοί ως εταίροι στην ανάπτυξη — Η σημασία των παραγωγικών συνεταιρισμών αναπήρων στην επίλυση προβλημάτων ατόμων με μειωμένη ικανότητα εργασίας — Ναυτιλιακοί συνεταιρισμοί.

Κ. Α. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί», Αθήνα 1985 σελ. 214

Η ελληνική συνεταιριστική βιβλιογραφία και η μορφωτική προσπάθεια για τα συνεταιριστικά, έχουν τώρα στη διάθεσή τους ένα πολύτιμο εκπαιδευτικό - διδακτικό κείμενο που οφείλεται στη συγγραφική επιμέλεια του Κ.Α. Παπαγεωργίου και την εκδοτική - μορφωτική φροντίδα και προσφορά του Ιδρύματος Ευγενίδου (ενός Ιδρύματος που φροντίζει να βοηθήσει την ελληνική νεολαία στις σπουδές της με την προσφορά πολύ καλών βιβλίων).

Το Ίδρυμα Ευγενίδου δεν μπορούσε να κάνει καλύτερη επιλογή για την ανάθεση της συγγραφής. Πραγματικά, ο συγγραφέας δεν είναι μόνο ο επιστήμονας με υψηλές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό, δεν είναι μόνο ο αρμόδιος και στα συνεταιριστικά αναπλ. καθηγητής στην Ανώτατη Γεωπονική Σχολή Αθηνών, αλλά και διαθέτει πολλά άλλα πολύτιμα προσόντα, όπως είναι:

— ο συνδυασμός θεωρητικών - επιστημονικών γνώσεων με την βαθειά πρακτική γνώση στα συνεταιριστικά (αφού διατέλεσε με επιτυχία Γεν. Διευθυντής της Συνομοσπονδίας Γ. Συνεταιρισμών),

— έφεση για δημιουργική εργασία (όπως δείχνουν οι πολλές προσφορές του στα γεωργοοικονομικά και στα συνεταιριστικά).

— συγγραφική ευχέρεια και διδακτική πείρα (όπως δείχνουν προηγούμενα κείμενα του και η διδακτική του προϋπηρεσία).

Από την ανάγνωση του βιβλίου προκύπτει ότι αυτό, όχι μόνο είναι πολύ κατάλληλο για το σκοπό που προορίζεται (σπουδαστές μέσης και ανώτερης τεχνικής εκπαίδευσης), αλλά και για πολύ υψηλότερα (Ανώτατη Εκπαίδευση) και πλατύτερα (για όλους τους μορφωμένους που θα θέλουν να ενημερωθούν σωστά στα συνεταιριστικά, θεωρητικά, ιστορικά, πρακτικά).

Το περιεχόμενο του βιβλίου είναι πλατύτερο από τον τίτλο του. Και δεν δίνει μόνο σωστές γνώσεις, αλλά και παλμό και πίστη και ήθος, θεμέλια και στοιχεία απαραίτητα για τη δημιουργία πραγματικών συνεταιριστών. Αυτό προκύπτει και από μόνη την απαρίθμηση των τίτλων των κεφαλαίων του:

— Εισαγωγή. (Με γενικότερο κατατοπισμό στην έννοια του Συνεταιρισμού και τις ομοιότητες και διαφορές του με άλλους θεσμούς).

— Ιστορική εξέλιξη του Συνεταιρισμού. (Στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες).

— Οι διεθνείς αρχές των συνεταιρισμών.

— Κατηγορίες Συνεταιρισμών. (Διακρίσεις).

— Διάρθρωση και λειτουργία των Ελληνικών Αγροτικών Συνεταιρισμών.

— Αγροτοβιομηχανικοί Συνεταιρισμοί.

— Διεθνής Συνεταιριστική Κίνηση.

— Συνεταιρισμοί και Παιδεία.

Πρόκειται για μια ανθοδέσμη συνεταιριστικών γνώσεων και για ένα άρωμα συνεταιριστικής πνοής, κείμενο όχι από τα συνηθισμένα σχολικά βοηθήματα. Αλλά — επαναλαμβάνω — είναι ένα πολύ πιο πλατύτερο και ανώτερο κείμενο μέσα από το οποίο οι κατάλληλοι καθηγητές μπορούν να επιλέξουν εκείνο που νομίζουν ότι χρειάζεται περισσότερο στις ανάγκες του Σχολείου τους.

Ο συγγραφέας του θρίσκειται σήμερα στην πρώτη γραμμή μεταξύ εκείνων των ελάχιστων πραγματικά μορφωμένων στα συνεταιριστικά στη χώρα μας, που πήραν επάξια τη σκυτάλη από τους παλαιότερους κορυφαίους στα συνεταιριστικά (όσους συνδύαζαν γνώση, πίστη, ήθος, προσφορά). Και ελπίζουμε, είμαστε θέβαιοι, ότι θα προσφέρει στο μέλλον ακόμα πιο πλούσιο (ποσοτικά και ποιοτικά) συνεταιριστικό συγγραφικό έργο. Έτσι που να γίνει δυνατό — με την προσφορά και των λίγων άλλων νεώτερων επιστημόνων συνεταιριστών που υπάρχουν σήμερα, γυναικών και ανδρών, να αναπτυχθεί το επίπεδο των συνεταιριστικών σπουδών και γνώσεων στη χώρα μας.

Συνιστούμε σε όλες τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις και σε όλους τους συνεταιριστές να αποκτήσουν το θιβλίό, όχι απλά για τη θιβλιοθήκη τους, αλλά για να το χρησιμοποιήσουν στις μορφωτικές τους προσπάθειες. Πρόκειται για σωστό κείμενο που μεταδίδει σωστή συνεταιριστική γνώση και κατεύθυνση, απαλλαγμένο από οποιαδήποτε εξωσυνεταιριστική επιρροή.

Αριστ. Ν. Κλήμη

ΟΓΑ, Ασφάλιση της Γεωργικής Παραγωγής από τον ΟΓΑ. Έκδοση ΟΓΑ, Αθήνα Οκτ. 1985 (σελ. 157).

Στον τομέα αυτόν που έχει εκδόσει ο ΟΓΑ έχουν συγκεντρωθεί σε τέσσερις ενότητες όλα τα επίσημα κείμενα που αφορούν την ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής. Το μέρος I αναφέρεται στους νόμους και τα διατάγματα που αφορούν στην ασφάλιση και κυρίως στο νόμο 4169/61 (άρθρα 1, 8, 22) και κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των κανονισμών ασφάλισης της γεωργικής παραγωγής. Στο μέρος II περιλαμβάνεται ο Ενιαίος Κανονισμός Ασφάλισης κατά χαλαζιού, παγετού, ανεμοθύελλας και

πλημμύρας και της παραγωγής του μαστιχοφόρου σχίνου της νήσου Χίου κατά βροχόπτωσης. Αναφέρονται τα είδη ζημιών που καλύπτονται περιορισμοί, ποσοστά κάλυψης, όργανα και διαδικασίες ασφάλισης, εκτιμήσεις και επανακτιμήσεις, υπολογισμός και καταβολή αποζημίωσης. Στο μέρος III περιλαμβάνεται η εγκύκλιος που αναφέρεται στα πιο πάνω θέματα, ενώ το μέρος IV αποτελεί παράρτημα κωδικών ειδών και ποικιλιών καλλιτεργειών.

—Π. ΔΑΔΓΙΑΝΝΑΚΗ, «ΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΕΙΣΩΤΙΚΑ ΠΟΣΑ (Ν. Ε.Π.), ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥΣ», ΠΑΣΕΓΕΣ, Υπηρεσία Μελετών, Αθήνα, Απρίλιος 1986 (πολύγρ. σελ. 22 και πίνακες).

Η μελέτη αυτή, που συντάχθηκε για ν' αποτελέσει χρήσιμο βοήθημα των στελεχών των συνεταιριστικών οργανώσεων, επιδιώκει να πετύχει δύο στόχους. Πρώτον, να εξηγήσει τη φύση, την προέλευση και τον τρόπο υπολογισμού των ΝΕΠ στα επιμέρους αγροτικά προϊόντα. Αναφέρεται στα προϊόντα στα οποία εφαρμόζονται ΝΕΠ, στους κανόνες υπολογισμού σταθερών και μεταβλητών ΝΕΠ, στον τρόπο κα-

ταβολής ή εισπραξής τους, στις αποκλίσεις που υπάρχουν μεταξύ των χωρών - μελών της ΕΟΚ και στις πρόσφατες μεταβολές. Ως προς την εφαρμογή των ΝΕΠ αναφέρεται στα δημητριακά, στο βοδινό και το χοιρινό κρέας, στα αυγά και στο κρέας πουλερικών, στο γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, στη ζάχαρη και στο κρασί.

Πλεονέκτημα της μελέτης έναντι ανάλογων προηγούμενων του Υπουργείου Γεωργίας και της ΠΑΣΕΓΕΣ είναι: η ενημέρωσή της ως προς τις νεώτερες εξελίξεις, καθώς και η ανάλυση περιπτώσεων προϊόντων. Το μεθοδολογικό της μέρος είναι υπερβολικά συνοπτικό και λίγο θα βοηθήσει όσους δεν έχουν σχετική ενημέρωση.

ΟΙ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ ΑΤΕ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Πώς θα υπολογίζεται για μεταβίβαση το μερίδιο Α.Τ.Ε. επί Κοινοπραξιών ή Εταιρειών, στις αντίστοιχες Συνεταιριστικές Οργανώσεις

Στην 2)1986 Εγκύκλιό της, η ΠΑΣΕΓΕΣ αναφέρει ότι επιδιώκει την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 1194/81. Εκεί προβλέπεται ότι η Αγροτική Τράπεζα θα μεταβιβάσει τις εταιρικές μερίδες της επί των Κοινοπραξιών, στις αντίστοιχες Συνεταιριστικές Οργανώσεις και επίσης ότι η μεταβίβαση θα γίνει στην ονομαστική αξία, προσυζητημένη με τόκους μιας πενταετίας που υπολογίζεται με επιτόκιο όχι ανώτερο του 10% και μειούμενη κατά τις εισπράξεις που πραγματοποιήσει η Τράπεζα με μορφή μερισμάτων ή τόκων ή επιστροφών κεφαλαίου (άρθρο 3, παρ. 4 του Ν. 1194/81).

Ο ΓΠΣ Νάουσας ζήτησε τη μεταβίβαση του μεριδίου της ΑΤΕ επί της Κοινοπραξίας ΑΤΕ-ΓΠΣ Νάουσας, «Ψυκτικές Εγκαταστάσεις Κοπανού Νάουσας» με ταυτόχρονη λύση της Κοινοπραξίας (άρθρο 3 του Ν. 1194/81).

Ο υπολογισμός της αξίας του μεριδίου της ΑΤΕ, σύμφωνα με το Ν. 1194/81 άρθρο 3 παρ. 4, που έκανε ο ΓΠΣ Νάουσας είναι:

Ονομαστική αξία μεριδίου ΑΤΕ (Κεφάλαιο + Αποθεματικά) δρχ. 21.903.471
Προσαύξηση τόκων μιας πενταετίας με επιτόκιο 10% δρχ. +10.951.785
Μειούμενη με πραγματοποιηθείσες από την ΑΤΕ εισπρά-

ξεις υπό μορφή τόκων ή επιστροφών κεφαλαίου δρχ. —28.915.233

Αντίτιμο εξαγοράς μεριδίου ΑΤΕ 3.939.973

Η υπόθεση αυτή έφθασε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Αγροτικής Τράπεζας, το οποίο στη 10η συνεδρίαση του έτους 1985, στο πρώτο θέμα της ημερησίας διάταξης, δικαίωσε τον τρόπο υπολογισμού της αξίας του μεριδίου της ΑΤΕ στην Κοινοπραξία που έκανε ο ΓΠΣ Νάουσας και αποφάσισε ως εξής:

«... Το Συμβούλιο, υπόψη των διατάξεων των άρθρων η' και ι' της παρ. 1 του άρθρου 26 του Καταστατικού (της Κοινοπραξίας), η μεταβίβαση του μεριδίου της ΑΤΕ στην Κοινοπραξία να γίνει με τη διαδικασία του Ν. 1194/81 άρθρο 3, παρ. 4, οπότε ο ΓΠΣ Κοπανού Νάουσας θα καταβάλει στην ΑΤΕ το ποσό των 4.000.000 δραχμών περίπου. Με τη μεταβίβαση θα επέλθει λύση της Κοινοπραξίας».

Έτσι ανοίγει ο δρόμος για αντίστοιχες ρυθμίσεις σε όλες τις περιπτώσεις που προβλέπονται από το Ν. 1194/81 και αφορούν Κοινοπραξίες ΑΤΕ και Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Με τη δάση αυτή μπορούν να αντιμετωπισθούν και οι άλλες περιπτώσεις.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ: Συνεταιριστικές - Αγροτικές

— ΠΑΣΕΓΕΣ

Παραιτήθηκε ο Πρόεδρος κ. Βαγ. Σκουλάς.

Μετά την ανακατανομή αξιωμάτων του Διοικητικού Συμβουλίου εξελέγησαν:

Πρόεδρος: Σωτ. Πολύζος

Α' Αντ'δρος: Δημ. Γαϊτανίδης

Β' Αντ'δρος: Ηλίας Παπαδημητρίου

Γεν. Γραμματέας: Κ. Διαμαντής

Ταμίας: Χαρ. Δαμιανίδης

Για την Εκτελεστική Επιτροπή εξελέγησαν:

Σωτ. Πολύζος

Δημ. Γαϊτανίδης

Ηλίας Παπαδημητρίου

Κων. Διαμαντής

Λουκάς Κυριάκος

Γιάννης Χαρδαλιάς

Σπύρος Βελώνης

— Υψηλή συνεταιριστική θέση σε στέλεχος της ΠΑΣΕΓΕΣ

Στη θέση του Προέδρου της Επιτροπής Γενικής Οικονομίας της Ευρωπαϊκής Οργάνωσης των Συνεταιρισμών (ΚΟΖΕΚΑ), εξελέγη πρόσφατα ο κ. Παναγιώτης Κολύρης, Διευθυντής του Γραφείου Βρυξελλών της ΠΑΣΕΓΕΣ. Η σημασία αυτής της θέσης, που τιμά τη χώρα μας, φαίνεται από το γεγονός ότι η Επιτροπή Γενικής Οικονομίας αποτελεί το ανώτατο τεχνικό όργανο της ΚΟΖΕΚΑ, στο οποίο κα-

ταλήγουν όλες οι εισηγήσεις των ειδικών επιτροπών και από το οποίο διαμορφώνονται οι εισηγήσεις προς το Προεδρείο, όπου παίρνονται οι τελικές αποφάσεις. Στην Επιτροπή αυτή μετέχουν τα πιο ικανά και καταρτισμένα στελέχη των συνεταιρισμών των 12 χωρών μελών της ΕΟΚ και είναι η πρώτη φορά που για τη θέση αυτή επιλέγεται Έλληνας. Η επιλογή αυτή του κ. Κολύρη δεν δείχνει μόνο την ευρωπαϊκή αναγνώριση της προσφοράς του, αλλά αντανακλά και στην ΠΑΣΕΓΕΣ και στους συνεταιρισμένους αγρότες τους οποίους επάξια εκπροσωπεί.

Τον κ. Κολύρη, που είναι μέλος της Επιτροπής Φίλων του Συνεργατισμού και από τους συνεργάτες του περιοδικού μας, συγχαιρούμε. Και είμαστε βέβαιοι για την επιτυχία στο έργο του.

— Συζητήσεις στη Βουλή για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς

Εφτά ώρες συζήτησε η Βουλή την κύρωση πράξης Υπουργικού Συμβουλίου και άλλες τροποποιήσεις του Ν. 1541)85 στις 22.7.86. Από τα πολλά ενδιαφέροντα παραθέτουμε χαρακτηριστικά αποσπάσματα των σχετικών συζητήσεων από τα πρακτικά της Βουλής:

— «Δεν είναι συνταγματικό να συνεδριάζει η Βουλή και να εκδίδονται πράξεις Υπουργικού Συμβουλίου νομοθετικού περιεχομένου, ούτε να έρχονται προς συζήτηση στο τμήμα διακοπών της Βουλής Ν)Σ που αφορούν ατομικά δικαιώματα και πρέπει να συζητούνται στην ολομέλεια».

— «Οι προτάσεις μας είναι να μην υπάρχει κανένας διαχωρισμός σε τακτικά και ειδικά μέλη».

— «Μα προς Θεού!! Δηλαδή μπορούμε να δώσουμε μια διέξοδο σε τρεις συνεταιριστές, μέλη ενός συνεταιρισμού, να καθίσουν στο καφενείο να πιούν το καραφάκι τους στο τέλος ν' αποφασίσουν τη συγχώνευση του συνεταιρισμού ή μη και μετά ν' αποφασίσουν (αως, να εκλέξουν και ένα διμελές διοικητικό συμβούλιο, στο τέλος να καταλήξουν, (αως, να εκλέξουν και 5 ή 10 αντιπροσώπους του συνεταιρισμού για τη γενική συνέλευση της Ένωσης της περιοχής τους».

— «Οι συνεταιρισμοί, εκτελώντας κοινωνικό σκοπό είναι: επιόμενο να έχουν χρέη και τα

χρέη αυτά πρέπει να τα επομίζονται η πολιτεία κι όχι οι αγρότες».

— «Δούλεψαν οι συνεταιρισμοί μας στην Ελλάδα και δούλεψαν σε ελεύθερο καθεστώς. Και σήμερα βρίσκετε αυτόν τον πυρήνα, βρίσκετε αγροτικές βιομηχανίες, βρίσκετε στη μεταποίηση, τη δραστηριότητα των συνεταιρισμών. Κι αυτό οφείλεται στους συνεταιρισμούς που υπήρχαν».

— «Όταν τρίτοι υπαγορεύουν στο συνεταιρισμό τι πρέπει να κάνουν κατά τη διάρκεια της διαχείρισής τους, δεν υπάρχει πλέον συνεταιρισμός. Η αυτονομία είναι η ουσία του συνεταιριστικού κινήματος».

— «Μόνο το 33% των συνεταιρισμών κατόρθωσαν να κάνουν γενικές συνελεύσεις με χίλια βάσανα για τη συγχώνευση κι όχι το 80% που διαταίνεσθε».

— «Υπάρχουν 7.233 συνεταιρισμοί. Το 78% 5.630 έχουν ιδιόκτητα γραφεία και 9.455 αποθήκες. Το 25,3% κατέχουν βιομηχανικές εγκαταστάσεις και μηχανήματα».

— Υπουργός Γεωργίας: «Δεν έχει καμιά σχέση το πότε θα γίνουν οι εκλογές στους συνεταιρισμούς ή στις Ενώσεις με το Ν)Σ. Εκλογές μπορούν να γίνουν κι αύριο το πρωί!

(Σημ.: Όμως με τις διατάξεις του άρθρου 76 και την προτεινόμενη τροποποίηση, μεμονωμένες εκλογές δεν επιτρέπονται, αλλά διενεργούνται την ίδια μέρα κατά βαθμό Α.Σ.Ο.).

— «Κάθε απόφαση της γενικής συνέλευσης μπορεί να παρθεί με οποιαδήποτε απαρτία και πλειοψηφία. Και νομίζω ότι αυτό το σάλπισμα είναι το καλύτερο σάλπισμα εγρήγορσης για να πάνε όλοι οι αγρότες στη συνέλευση».

— «Για όλες τις τροποποιήσεις που περιέχονται στις τροπολογίες που έχουμε καταθέσει, υπάρχει η συγκατάθεση της ΠΑΣΕΓΕΣ». (Σημ.: Όμως η τελευταία δημοσίευσε αντίθετες απόψεις και αποφάσεις).

— ΣΩΜΑ ΕΛΕΓΚΤΩΝ Συνεταιριστικών Οργανώσεων

Με απόφαση του υπουργού Γεωργίας συστάθηκε ειδική επιτροπή για τη σύνταξη σχεδίου προεδρικού Διατάγματος που θα αφορά τη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία του Σώματος Ελεγκτών Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Η σύσταση του Σώματος Ελεγκτών προβλέπεται από το νόμο 1541)85 για τις γεωργικές συνε-

ταιριστικές οργανώσεις. Τα μέλη της επιτροπής είναι: τα ακόλουθα:

Αδριανός Αθανάσιος, αντιπρόεδρος του Ελεγκτικού συνεδρίου, ως πρόεδρος.

Αρύς Γεώργιος, γενικός γραμματέας του υπουργείου Γεωργίας.

Κοκκινάτος Νικόλαος, πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Παπαχρηστίδης Γεώργιος, διευθυντής της Διευθύνσεως Συνεταιρισμών της ΑΤΕ.

Λάμπρου Ιωάννης, ορκωτός λογιστής, εκπρόσωπος του ΣΟΑ (Σώμα Ορκωτών Λογιστών).

Βαράζ Παναγιώτης, ορκωτός εκτιμητής, οικονομολόγος, εκπρόσωπος του ΣΟΑ.

Μητροπούλου Άννα, νομικός σύμβουλος, εκπρόσωπος ΠΑΣΕΓΕΣ.

Παπαγιάννης Σπύρος, οικονομολόγος, Σύμβουλος του υπουργείου Γεωργίας.

Τσοτσάνης Μελέτης, νομικός του υπουργείου Γεωργίας.

— Αποφάσεις Δικαστικές

• Εκδόθηκαν οι 1658, 1659 και 2422)1986 αποφάσεις του Ειρηνοδικείου Αθηνών με τις οποίες γίνονται δεκτές οι προσφυγές των Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών Παζών, Παναγι-

γιαλείου και Γαλακτοκομικών Αργολίδος και ακυρώνεται γι' αυτές σαν καταχρηστική η 103) 17.7.85 απόφαση της ΠΑΣΕΓΕΣ, με την οποία απορρίφθηκαν οι αιτήσεις των παραπάνω για μη συγχώνευσή τους με τις Ενώσεις Ηρακλείου Κρήτης, Πατρών και Κηφειτικών Αργολίδας αντίστοιχα.

— Αποφάσεις ΠΑΣΕΓΕΣ

• Το Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ υπό τη νέα του σύνθεση, πήρε ομόφωνα τις παρακάτω αποφάσεις:

1. Θέσπιση μεταβατικής περιόδου 3 χρόνων με αναστολή εφαρμογής του Ν. 1541)86 μέχρι να προετοιμαστεί η συγχώνευση των Συνεταιρισμών.

2. Δημιουργία δευτεροβάθμιου οργάνου για να εξετάζει τις προσφυγές των Συνεταιρικών Οργανώσεων που δεν επιθυμούν τη συγχώνευσή τους.

3. Το στικμάτιμα των αντιδικιών μεταξύ ΠΑΣΕΓΕΣ και Συνεταιρικών Οργανώσεων που εκκρεμούν στα δικαστήρια.

4. Ζητείται από το Γπουργείο Γεωργίας να προχωρήσει στη νομική λύση του θέματος των εκλογών για την ανάδειξη νέων διοικητικών οργάνων και αντιπροσώπων που έληξε η θητεία τους.

ΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ:

Παραθέτουμε μερικά αποσπάσματα από κρίσεις για το περιοδικό μας:

— ΠΕΤΡΟΣ ΓΑΒΖΟΣ, τ. Διευθυντής Συνεταιρισμών ΑΤΕ, Λογοτέχνης: Σας συγχαίρω για το έργο γενικά της Εταιρείας και ιδιαίτερα για την απόφαση εκδόσεως περιοδικού, που είμαι βέβαιος ότι θα είναι, ειδικώς μάλιστα αυτή την περίοδο, χρήσιμο.

— ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΑΡΗΣ, Ομ. Καθηγητής ΑΣΟΒΕ: Με ιδιαίτερη συγκίνηση διάβασα το 1ο τεύχος του περιοδικού. Σας συγχαίρω για την πρωτοβουλία να επαναφέρατε στη συνέχεια μια πολύ παλιά παράδοση.

— ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΥ, Γεωπόνος-τ. Γημματάρχης ΑΤΕ - Συνεταιριστής: Η Εταιρεία έχει γνώσεις πολλές, πέρα πολύτιμη και πίστη και με το περιοδικό της παρέχει ένα καλό φωτισμένο ζωντανό παράδειγμα στους νεώτερους συνεταιριστές να συνεχίσουν τον καλό αγώνα.

— ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΛΥΡΗΣ, Προϊστάμενος Γραφείου ΠΑΣΕΓΕΣ στην ΕΟΚ: Η απόφαση για την έκδοση ενός επιστημονικού περιοδικού αποτελεί όχι μόνο συγκέντρωση των διασκορπισμένων επιστημονικών γνώσεων και εμπειριών για τα συνεταιριστικά πράγματα αλλά και συμβολή μεγάλη και ουσιαστική στην ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος.

— ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΩΤΙΟΥ, Συνεταιριστής - Δημοσιογράφος, Κύπρος: Θεωρώ ιδιαίτερα αξιόπαινη την προσπάθειά σας να προστατεύσετε τη γνήσια φωνή του Συνεργατισμού, έργο κοπιώδες μέσα σε αντίξοες στιγμές.

— ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΛΑΡΗΣ, Επ. Διευθυντής Εν. Π. Συν. Σύρου: Σας συγχαίρω για την έκδοση του περιοδικού με την πλούσια και άκρω διαφωτιστική ύλη του. Εύχομαι επιτυχία της πρωτοποριακής αυτής συνεταιριστικής εκδόσεως.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Με αφορμή την έκδοση του Κ.Ε.Π.Ε. — «Στρατηγική ανάπτυξης του συνεταιριστικού τομέα στη γεωργία» (Αθήνα 1986).

Με αυτό τον τίτλο κυκλοφόρησε μια έκθεση που εκπονήθηκε στα πλαίσια του ΚΕΠΕ το 1982, στην οποία οι ερευνητές ασχολήθηκαν με την ανάπτυξη της γεωργίας και του συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας. Με το τελευταίο θ' ασχοληθούμε στη συνέχεια. Η έκθεση, όπως αναφέρεται, έχει ενταχθεί στο δευτέιο κυβερνητικό πρόγραμμα.

Σε γενικές γραμμές η μελέτη χαρακτηρίζεται από μηδενισμό και αφορισμό του μέχρι σήμερα συνεταιριστικού κινήματος, διαμορφώνοντας εξωπραγματικά την εικόνα του και, μη προτείνοντας νέα συγκεκριμένη δομή, περιορίζεται σε γενικούς και αφηρημένους στόχους για την ανάπτυξή του.

Η δημοσίευση του κειμένου αποτελεί κατ' αρχή αποκάλυψη της πηγής, που στηρίχτηκε η εισηγητική έκθεση του Ν. 1541) 85 από τον Υπουργό Γεωργίας κ. Σημίτη γιατί αποτελεί πιστή αντιγραφή της. Έκθεση που επικρίθηκε πολύπλευρα για την έλλειψη αντικειμενικότητας και ακρίβειας στοιχείων, καθώς και απόψεων - κατευθύνσεων.

Οι ερευνητές στηρίζουν τη βελτίωση της γεωργικής παραγωγής στη «συνεταιριστική οικογενειακή εκμετάλλευση», ένα πρωτόγαλο ορισμό, χωρίς να επεξηγούν πως η συνεταιριστική εκμετάλλευση θα έχει οικογενειακό χαρακτήρα. Σκενιού με δεδομένη την άποψη, ότι ο συνεταιριστικός τομέας στη γεωργία θ' αποτελέσει κάποτε έναν «αυτοτελή τομέα της οικονομίας παράλληλα με τον ιδιωτικό και τον κρατικό, στο πλαίσιο ενός διαρθρωμένου και σαφώς προσδιορισμένου συστήματος μικτής οικονομίας». Αν και είναι κοινώς γνωστό και παραδεκτό, ότι ο ελεύθερος συνεργατισμός αποτελεί τμήμα του ιδιωτικού τομέα με συλλογική δραστηριότητα, δεν επεξηγείται πρακτικά ο τρόπος διαμόρφωσης του νέου τομέα, ενώ η ύπαρξη του Συνεταιρισμού σε σύστημα μικτής οικονομίας, υποδηλώνει την αποδοχή κρατικής παρέμβασης στη λειτουργία του, αντίθετη με τη διεθνική συνεταιριστική αρχή.

Σκενιού με στόχο την κοινή παραγωγή με συλλογική καλλιέργεια στο πλαίσιο ενός σο-

Του ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ

σιαλιστικού μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας, θέτοντας πολιτικούς στόχους, ενώ αλλού (σελ. 30) ορθά τονίζεται, ότι οι Συνεταιρισμοί αποτελούν επιχειρήσεις και όχι πολιτικά όργανα και ότι αν επικρατήσουν πολιτικές απόψεις θα οδηγηθούν σε αδιέξοδο. Δυστυχώς αυτές οι απόψεις οδήγησαν, με το Ν. 1541, σε πλήρη κομματικοποίηση το συνεταιριστικό κίνημα.

Βέβαια υπάρχουν περιπτώσεις όπου και ο Συνεταιρισμός στις επιδιώξεις του περιλαμβάνει και την κοινή παραγωγή (Συνεταιρισμοί Παραγωγής) όχι όμως σαν καθολικό στόχο (και μάλιστα υποχρεωτικό κατά κάποιο τρόπο) αλλά όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν (έκτακτη καλλιέργεια). Αντίθετα όπου έγινε αντικείμενο γενικής επιδίωξης και εφαρμογής (π.χ. Ενώσεις παραγωγών στη Γαλλία), δε σημειώσε επιτυχία, δοκιμάζεται δε στις χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού, αφού ο Συνεταιρισμός δεν έχει σκοπό να καταργήσει την ατομική δραστηριότητα, αλλά να την εναρμονίζει σ' ένα ενιαίο σύνολο. Βάση του η συνεργασία. Αυτά ως προς τις κατευθύνσεις.

Στο κεφάλαιο των διαπιστώσεων, κυριαρχεί ο μηδενισμός των επιτευγμάτων στο γεωργικό συνεταιριστικό τομέα μέχρι σήμερα (σελ. 141) σε ασυμφωνία με τους πίνακες που επισυνάπτονται και με σειρά αντιφάσεων. Έτσι περιορίζεται σε 20-25 (!) ο αριθμός των Συνεταιρισμών με ικανοποιητική δραστηριότητα σε σύνολο 7055, θεωρώντας μηδαμινή την ύπαρξη 1829 με βιομηχανικές εγκαταστάσεις, 5630 με αποθηκευτικούς χώρους, 424 με πρατήρια συνεχούς λειτουργίας (στοιχεία 1982 ΑΤΕ), που μνημονεύουμε ενδεικτικά για να μην επεκταθούμε στα μεγαλύτερα συγκροτήματα των Συνεταιριστικών Οργανώσεων ανώτερου βαθμού. Επίσης θεωρείται άνευ σημασίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών τους που ανέρχεται σε εκατοντάδες δισεκατομμυρίων δραχμών (πιστωτικές - προμηθευτικές - παραγωγής - συγκέντρωσης - μεταποίησης και κοινής διάθεσης προϊόντων). Οι Συνεταιρισμοί χαρακτηρίζονται άλλοτε στο σύνολο σχεδόν διοικητευτές των δανείων ΑΤΕ και άλλοτε σε συντριπτικό ποσοστό πολλαπλό σκοπού και δραστηριοτήτων (σ. 142, 146). Προβάλλεται η διασπορά των Συνεταιρισμών με μικρό αριθμό μελών, αγνοών-

τας ότι παντού η διαμόρφωση των Συνεταιρισμών τελεί σε συνάρτηση με την οικιστική ανάπτυξη. (Σήμερα μάλιστα διαπιστώνεται ότι και μετά το Ν. 1541 ο κ. Υπουργός Γεωργίας εξαιρεί από την υποχρεωτική συγχώνευση το σύνολο σχεδόν των Συνεταιρισμών με αριθμό μελών κάτω των 50). Αγνοείται ότι τίποτα δεν εμποδίζει τη συνεργασία των Συνεταιρισμών για πλατύστερες επιδιώξεις σε εθελοντική βάση και όχι υποχρεωτική βάση, ούτε όλοι οι Συνεταιρισμοί ανεξάρτητα αριθμού μελών μπορούν να γίνουν αγροτοβιομηχανικοί.

Προσεκτικότερη και βαθύτερη μελέτη της ιστορικής εξέλιξης της γεωργίας μας, θα φανέρωνε σαν παράδειγμα την τεράστια συμβολή των Συνεταιρισμών μετά την αποκατάσταση των κολλήγων και προσφύγων στην εδραίωση και ανάπτυξη της, αυτών που χαρακτηρίζονται ως «ανύπαρκτοι». Η διχοτέυση τεραστίων πιστώσεων και γεωργικών εφοδίων στην ύπαιθρο, η αυτοπροστασία και ο εξευγενισμός των αγροτικών προϊόντων, δεν είναι τόσο ευκαταφρόνητα ούτε και οι Συνεταιρισμοί ανύπαρκτοι όπως αφελώς τονίζεται στη «μελέτη». Αυτούς τους «ανύπαρκτους» μεταχειρίστηκε και εξακολουθεί να μεταχειρίζεται και σήμερα η πολιτεία για να στηρίξει την πολιτική της στην προστασία την γεωργίας και για πολυλούς άλλους σκοπούς.

Και οι ανεδαφικοί χαρακτηρισμοί εξακολουθούν. Χαρακτηρίζεται καταχρεωμένο το συνεταιριστικό κίνημα με συνυπολογισμό των πιστώσεων σε 700.000 συνεταιρισμένους αγρότες και μάλιστα σε περίοδο που δεν είχαν εμφανιστεί ανέλυπτες οφειλές Οργανώσεων.

Θεωρείται το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων Ενώσεων Συνεταιρισμών, ως προερχόμενο από τη λογιστική εξυπηρέτηση των Συνεταιρισμών, όταν αποτελεί κοινή διαπίστωση το παθητικό οικονομικό αποτέλεσμα της εργασίας αυτής (της τόσο εξυπηρετικής για τα μέλη τους). Κατηγορείται η ΑΤΕ σαν υπαίτια υπερχρέωσης των αγροτών, σα να είναι αυτή ρυθμιστής του γεωργικού εισοδήματος και προτείνεται ν' ασχολείται αποκλειστικά με τη βραχυπρόθεσμη και μεσομακροπρόθεσμη πίστη, ενώ παράλληλα να έχει αναπτυξιακή κατεύθυνση (σ. 48) χωρίς να επεξηγείται πώς μπορεί να επιτευχθεί το τελευταίο χωρίς ολοκληρωμένη τραπεζική λειτουργία.

Ανεξέλεγκτες κατηγορίες στρέφονται κατά της Εποπτικής Γηπεσίας και για έλλειψη

συνεταιριστικής εκπαίδευσης (αγνοείται ότι πρωτολειτούργησε Σχολή από το 1930). Χαρακτηρίζονται αγροτοπατέρες οι ηγήτορες της συνεταιριστικής κίνησης και χαρακτηρίζεται η ΠΑΣΕΓΕΣ σαν όργανο εξυπηρέτησης ορισμένης πολιτικής μερίδας. Προτείνεται τέλος, σαν σανίδα σωτηρίας η ίδρυση Γεωποικιλύου Συνεταιρισμών για να κατευθύνει τη συνεταιριστική κίνηση! Κι αυτό αποκαλείται συνεταιριστική απελευθέρωση.

Είναι γνωστό ότι η σύγκριση με τη συνεταιριστική κίνηση των αναπτυγμένων χωρών της ΕΟΚ πρέπει να γίνεται στο πλαίσιο των γενικών παραγωγικών και οικονομικών συνθηκών τους.

Θα ήταν ίσως περιττή μια εκτεταμένη απασχόληση με την υπόψη έκδοση αν δεν επρόκειτο για την υιοθέτηση και κυκλοφορία από ένα επιστημονικό ίδρυμα και μέρας ενός κυβερνητικού προγράμματος, όπως αναγράφεται.

Κανένας δε μπορεί να ισχυριστεί, ότι η συνεταιριστική μας κίνηση δεν μειοεκτελεί απέναντι των άλλων Ευρωπαϊκών χωρών και ότι κρύβει τεράστιες δυνάμεις που μπορούν πολλά ακόμα να επιτελέσουν. Αλλά πρέπει να κρίνεται μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της γεωργικής ανάπτυξης και της ιστορικής εξέλιξης της εθνικής οικονομίας γενικότερα. Ακόμα και σχετικά με την εξελικτική στάση της πολιτείας απέναντι στη συνεταιριστική κίνηση. Δεν είναι όμως επιτρεπτό σε καμιά περίπτωση ν' αλλοιώνονται στοιχεία να υποβαθμίζονται και να μηδενίζονται. Τα επιτεύγματα πραγματοποιήθηκαν με κόπους, κατατρεγμούς και θυσίες των πρωτοπόρων και συνεχιστών της ευγενικής αυτής προσπάθειας, που για να πετύχει δεν έχει ανάγκη καταναγκασμών, αλλά βαθύτερης πίστης που ν' απλώνεται διαρκώς. Οι στρατοκόποι της προσπάθειας θα συνεχίσουν τον αγροτικό δρόμο κι οπλισμένοι με πίστη και συνέπεια θα δημιουργούν. Αλλά πρέπει να πάψουν οι επιμυδάσεις εξωτερικών αγεύθυνων παραγόντων και άλλων αδαών στα συνεταιριστικά θέματα.

ΕΝΩΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΞΑΝΘΗΣ

Ιδρύθηκε το 1926 - Έδρα ΞΑΝΘΗ

Μέλη: Γεωργικοί Συνεταιρισμοί Νομού

Κύριο έργο: Πιστωτικό, Προμηθευτικό, Συγκέντρωση και Διάθεση
Γεωργικών Προϊόντων.

Πρόεδρος Δ.Σ.: Ευάγγελος Κουρτίδης

Διευθυντής: Χρήστος Κιντζονίδης

Οικονομικά στοιχεία & Δραστηριότητες των δύο τελευταίων ετών (σε δρχ.)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ - ΠΑΓΙΟ	1984	1985
Αξία ακινήτων - εγκαταστάσεων	54.979.144	51.909.563
Συμμετοχές	178.730.240	178.001.240
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ		
Εμπορεύματα	102.182.402	134.319.941
Απαιτήσεις εν γένει	324.359.645	378.200.940
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
Ταμείο - Καταθέσεις σε Τράπεζες	88.867.183	88.364.652
ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
Κεφάλαια και Αποθεματικά	167.434.833	183.897.933
Υποχρεώσεις εν γένει	559.931.917	623.813.487
Σύνολο εσόδων	152.920.457	184.820.276
Σύνολο εξόδων και αποσβέσεων	141.368.913	172.699.102
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ: Κέρδη	11.551.544	12.121.174
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	4.117.022.000	4.304.418.000*
Απασχολούμενο τακτικό προσωπικό	73	73
<hr/>		
(*) Διάθεση Γεωργ. Εφοδίων - Διπασμάτων	900.000.300	
Προμηθευτικές εργασίες	573.385.700	
Συγκέντρωση γεωργικών προϊόντων	2.831.082.000	

«SINETERISTIKI PORIA»

Cooperative Review - Published by the 'FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY', 25 Koumoundourou Str., 104 37 Athens, Greece.

CONTENTS of No 3/1986

	page
- L. Marcus, Ideology and Action - Consumer Cooperatives in Sweden	129
- S.I. Agapitides, Cooperatives and Private Enterprises	135
- G.F. Koutsoumaris, The Agricultural Cooperatives in the Contemporary Economy	141
- C.L. Papageorgiou, The Evolution of Cooperatives in Greece (part II)	147
- V. Dimitriadou - Lambropoulou, Recent Cooperative Legislation	153
- G. Sellianakis, The Greek Agricultural Economy in the light of Developments for the , Convergence of EEC Economies	165
- Views of the Friends of Cooperation Society	171
- A PASEGES inventory of current Problems of Central Cooperative Organizations	177
- Press Reports on Debts and Irregularities in Agricultural Cooperatives	181
- New Books	184
- The Cooperative Pools between the Agricultural Bank and Cooperatives	186
- News about Cooperatives	186
- Our Readers about our Edition	188
- J. Strogylis, Some Comments on the Publication 'Development Strategy for the Cooperative Sector in Agriculture'	189

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Γραφεία: Κουμουνδούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437 (τηλ. 52.47.162)

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού

Υπεύθυνος κατά νόμο: Γιάννης Στρογγύλης (Πρόεδρος της Εταιρείας)
οδός Αιγίνης 62-64 Αθήνα 113 62 τηλ. 82.39.502.

Διεύθυνση για τη Σύνταξη: Αριστ. Ν. Κλήμης, Ασκληπιού 37, Γλυφάδα
16675 (τηλ. 89 49 123)

Συντακτ. Επιτροπή: Β. Δημητριάδου - Κ. Παπαγεωργίου - Γ. Σελλιανάκης

Εισφορές 1986: Για Νομικά Πρόσωπα δρχ. 2.000. Για άτομα δρχ. 1.000.

Εμβόσματα: Στον Ταμία κ. Νικ. Πατρικίου, οδός Καλλιρρόης 12
Αθήνα 117 43 (τηλ. 92.26.777)

Τυπογραφείο: Νικήτας Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. 52 33 965
Κυκλοφορία 30-9-1986

ΕΝΩΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΛΕΣΒΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΕΣ για λογαριασμό της
και για λογαριασμό
των παραγωγών:

- Ελαιουργικές
- Τυροκομικές
- Πιστωτικές
- Προμηθευτικές

• Εκμετάλλευση πυρηνελαιουργείου, ραφινερίας, σαπωνοποιείου, κονσερβοποιείου βρώσιμων ελιών, παρασκευής ζωοτροφών, κατασκευής ελαιοπάνων, ακινήτων.

• Συγκέντρωση, επεξεργασία και διάθεση ελαιολάδου για λογαριασμό των παραγωγών.

• Εξαγορά, επεξεργασία και διάθεση ελαιολάδου για λογαριασμό της Ένωσης.

• Λογιστική εξυπηρέτηση συνεταιρισμών.

• Εξυπηρέτηση αγροτών σε

θέματα ΕΟΚ (επιδοτήσεις, προγράμματα κλπ.).

- Αγροτουριστικές δραστηριότητες
- Εξαγωγές ελαιολάδου
- Ολοκληρωμένη εμπορία κρέατος
- Έρευνα

ΕΝΩΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΛΕΣΒΟΥ ΣΥΝ. Π.Ε.

Αλκαίου 21 — Μυτιλήνη 811 00

ΤΗΛΕΦΩΝΑ: Πρόεδρος (0251) 21.626 — Διευθυντής (0251) 28.559
— Τηλεφωνικό Κέντρο (Κεντρ. Γραφεία) (0251) 24.793, 28.673,
29.007, 28.636, 22020 — Βιομηχανικό Συγκρότημα Παμφίλων (0251)
31.273, 31.283, 31284 — Συνεταιριστικό Γραφείο Τουρισμού (0251)
21.329 — Παρασκευαστήριο Ζωοτροφών (0251) 22.252 — Τηλεγρα-
φική Δ)νση (Κεντρ. Γραφ.) «ΛΕΣΒΕΝΩΣΗ» — Τηλεγραφική Δ)νση
(Γραφείο Τουρισμού) «ΛΕΣΒΑΓΡΟΤΟΥΡ».

ΤΕΛΕΞ (Κεντρ. Γραφεία) 297131 EGSL GR

ΤΕΛΕΞ (Γραφ. Τουρισμού) 297149 SGTL GR

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥ ΑΚΡΙΤΙΚΟΥ ΛΕΣΒΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

φτιάχνει το σήμερα χτίζει το αύριο!

Η Αγροτική Τράπεζα σήμερα υλοποιεί τα όνειρα και τις ελπίδες του λαού μας. Η προοπτική μιας Ελλάδας οικονομικά και πολιτιστικά αναπτυγμένης είναι κυρίαρχος στόχος της Αγροτικής Τράπεζας. Για την επιτυχία του στόχου αυτού η Αγροτική Τράπεζα κινεί, χωρίς κερδοσκοπική αντίληψη, τα χρήματα όλων μας, δυναμικά και αποδοτικά για όλους τους Έλληνες.

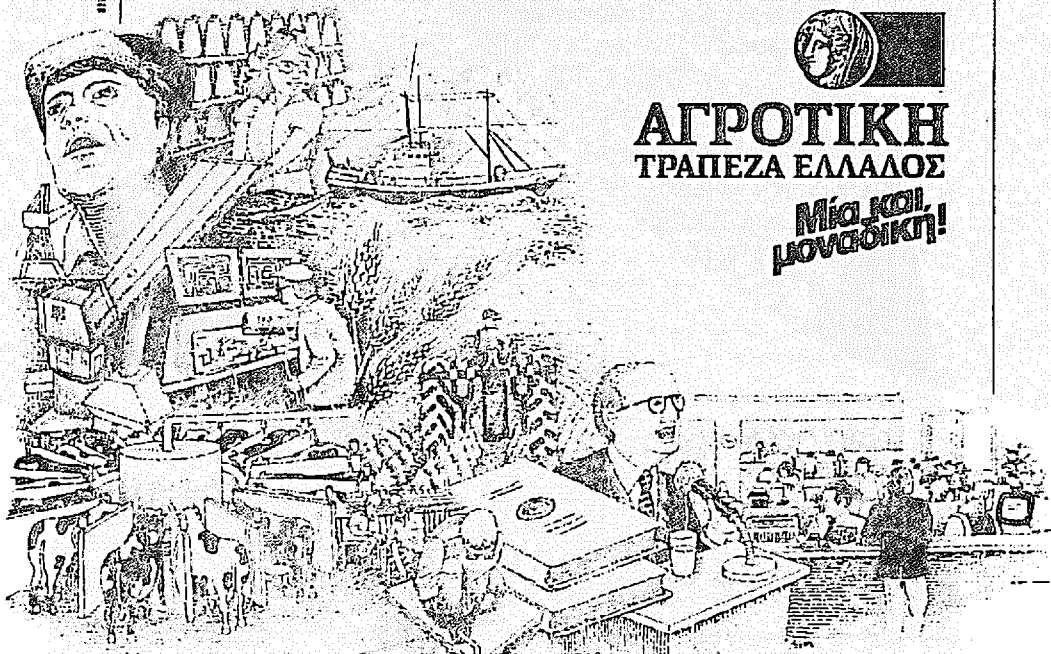
Έτσι, η Αγροτική Τράπεζα εκσυγχρονίζει και βιομηχανοποιεί την παραδοσιακή γεωργική παραγωγή. Ιδρύει Συνεταιριστικές Βιομηχανίες

που τις στελεχώνει με ειδικούς, ενώ παράλληλα παρέχει προηγμένη τεχνολογική στήριξη και χορηγεί δάνεια με νέα Αντίληψη για την Αγροτική Πίστη.

Αλλά η συμμετοχή της και σε άλλους παραγωγικούς τομείς της δημόσιας ζωής της χώρας είναι σημαντική και ουσιαστική, όπως σημαντική και ουσιαστική είναι η παρέμβασή της και στον αγώνα για την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Αυτή είναι η Αγροτική Τράπεζα, σήμερα!

© Hellenic Advertising

**ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**Μία και
μοναδική!**